

Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky

Európska únia

Operatívne hodnotenie Operačného programu Životné prostredie

(stav k 30. 09. 2012)

Obsah

1. Východiská operatívneho hodnotenia Operačného programu Životné prostredie.....	3
2. Evaluačné otázky	5
2.1 Aký je príspevok OP ŽP k plneniu cieľov a priorít politiky súdržnosti a Stratégii Európa 2020?	5
2.2 Aký je príspevok OP ŽP k plneniu úloh Kohézneho fondu a ERDF stanovených v príslušných nariadeniach EÚ?	22
2.3 Aký je príspevok OP ŽP k dosiahnutiu cieľa podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí?	26
2.4 Aký je súčasný stav implementácie OP ŽP? Vyžaduje aktuálna situácia stavu implementácie OP ŽP realokáciu finančných prostriedkov?	29
3. Zdôvodnenie návrhu revízie OP ŽP, vrátane jej konkrétneho riešenia.....	64
4. Výsledok a predpokladaný vplyv revízie OP ŽP.....	73
5. Záverečné zhrnutie.....	77
6. Použité zdroje.....	90
7. Základné údaje o spracovateľoch hodnotenia.....	91

1. Východiská operatívneho hodnotenia Operačného programu Životné prostredie

Všeobecným východiskom pre vykonanie operatívneho hodnotenia Operačného programu Životné prostredie (ďalej aj „OP ŽP“) sú ustanovenia čl. 47 ods. 1 a ods. 2 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č.1260/1999, v platnom znení (ďalej aj „všeobecné nariadenie“).

Predmetné hodnotenie bolo zároveň vykonané na základe „Plánu hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 – 2013 verzia 2.1“ (ďalej aj „Plán hodnotení OP ŽP“), schváleného Monitorovacím výborom pre OP ŽP. V súlade s prílohou č. 2 Plánu hodnotení OP ŽP je medzi operatívne hodnotenia OP ŽP, ktoré sa vykonávajú v prípade potreby, zaradené aj operatívne hodnotenie celého OP ŽP ako podklad pre Centrálny koordinačný orgán (ďalej aj „CKO“) do strategickej správy v zmysle čl. 29 všeobecného nariadenia.

V zmysle čl. 29 ods. 2 všeobecného nariadenia je členský štát povinný – pričom v podmienkach SR za splnenie uvedenej povinnosti zodpovedá CKO - poskytnúť Európskej komisii do konca roku 2012 stručnú správu s údajmi o tom, ako operačné programy spolufinancované z fondov EÚ prispeli:

- a) k plneniu cieľov politiky súdržnosti, ako je ustanovené v zmluve;
- b) k plneniu úloh fondov podľa všeobecného nariadenia;
- c) k vykonávaniu priorít uvedených v strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti, uvedených v článku 25, a spresnených v prioritách stanovených v národnom strategickom referenčnom rámci uvedenom v článku 27 a
- d) k dosiahnutiu cieľa podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí a pri práci pri naplňaní cieľov integrovaných usmerení pre rast a zamestnanosť (2005 – 2008), ako sa uvádza v článku 9 ods. 3.

Na základe vyššie uvedeného východiska zahrnul riadiaci orgán pre OP ŽP (ďalej aj „RO pre OP ŽP“) do harmonogramu priebežných hodnotení OP ŽP na rok 2012 hodnotenie, ktorého predmetom sú náležitosti určené v čl. 29 ods. 2 všeobecného nariadenia, ako aj celkové zhodnotenie stavu implementácie OP ŽP.

Obdobie dotknuté operatívnym hodnotením

Operatívne hodnotenie bolo vykonané za obdobie od ostatnej revízie OP ŽP, t. j. revízie OP ŽP na verziu 3.0 v nadväznosti na zvýšenie jeho alokácie 20 000 000 EUR v prospech preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami, podkladom pre vykonanie ktorej bola interná „Analýza dôvodov revízie OP ŽP, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie“ vychádzajúca z údajov k 31. 8. 2010, do 30. 9. 2012.

Zároveň je potrebné uviesť, že v predmetnom období boli z operatívnych dôvodov, a to na základe potrieb posúdenia aktuálneho stavu implementácie OP ŽP, vypracované dve analýzy, a to:

- Analýza dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovaná v období 14. 4. 2011 – 30. 6. 2011 externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave a

- Analýza aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska naplňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu“, vypracovaná v období 24. 11. 2011 – 29. 12. 2011 externým subjektom - spoločnosťou EUCONET, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave.

Obe vyššie uvedené analýzy sú zverejnené na webovom sídle: www.opzp.sk/implementacia-programu/hodnotenie-programu/.

Operatívne hodnotenie OP ŽP (stav k 30. 9. 2012) výsledky týchto analýz rešpektuje a tie zmeny OP ŽP, ktoré boli na ich základe predložené Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP a následne ním aj schválené, sú zahrnuté do návrhu konkrétneho riešenia revízie OP ŽP, uvedeného v kap. 2 tohto hodnotenia.

Typ hodnotenia

RO pre OP ŽP vykonal hodnotenie OP ŽP ako *operatívne hodnotenie* na základe „Plánu hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 – 2013 verzia 2.1“ a z neho vychádzajúceho „Plánu hodnotení OP ŽP na r. 2012“, ktorý bol schválený ministrom životného prostredia SR dňa 26.05.2010. Súčasťou *operatívneho hodnotenia OP ŽP* je návrh revízie OP ŽP.

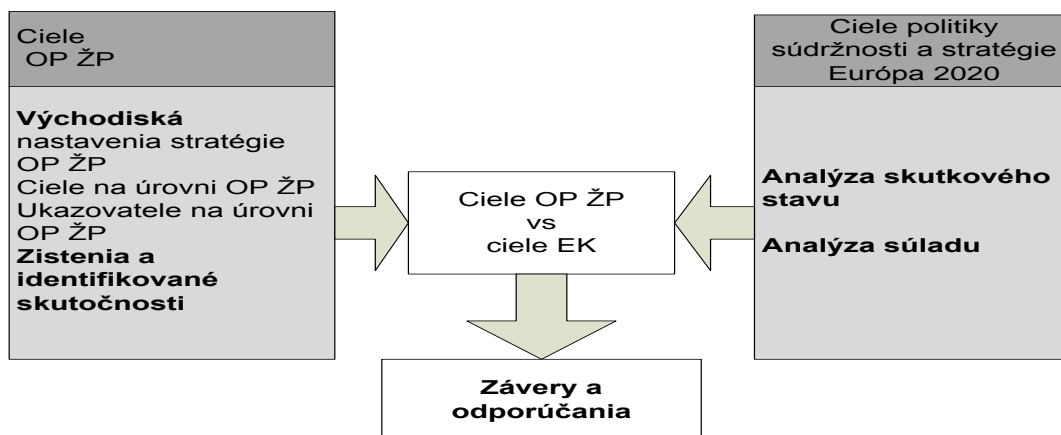
Predmetné hodnotenie bolo zároveň vykonané ako *interné hodnotenie* zamestnancami RO pre OP ŽP. V podmienkach RO pre OP ŽP interné hodnotenie vykonali manažéri hodnotenia v súčinnosti s manažérmi monitorovania a manažérmi programovania odboru riadenia programov sekcie environmentálnych programov a projektov MŽP SR.

Hlavnými metódami, ktoré boli v priebehu hodnotenia použité, sú procesná a dátová analýza (analýza riadiacej dokumentácie OP ŽP a metodických dokumentov CKO, EK z oblasti hodnotenia a revízie operačných programov). Jednotlivé vstupy analýzy boli agregované primárne z výstupov ITMS.

Predmet hodnotenia

V súlade s východiskami uvedenými v kapitole 1. bol predmet operatívneho hodnotenia OP ŽP rozčlenený na nasledovné okruhy, resp. bol predmet operatívneho hodnotenia OP ŽP vyjadrený v nasledovných hodnotiacich (evaluačných) otázkach:

- 1) Aký je príspevok OP ŽP k plneniu cieľov politiky súdržnosti, Stratégie Európa 2020 a priorit uvedených v Strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti?
- 2) Aký je príspevok OP ŽP k plneniu úloh Kohézneho fondu a ERDF stanovených v príslušných nariadeniach EÚ?
- 3) Aký je príspevok OP ŽP k dosiahnutiu cieľa podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí?
- 4) Aký je súčasný stav implementácie OP ŽP? Je aktuálne plnenie merateľných ukazovateľov na úrovni OP ŽP uspokojivé? Vyžaduje aktuálna situácia stavu implementácie OP ŽP realokáciu finančných prostriedkov?

2. Evaluačné otázky

Evaluačná otázka

2.1 Aký je príspevok OP ŽP k plneniu cieľov a priorít politiky súdržnosti a Stratégii Európa 2020?

Východisko:

Politiku súdržnosti možno definovať ako politický rámec pre solidaritu na úrovni Európskej únie (ďalej aj „EÚ“), ktorá sa do reality pretavuje prostredníctvom tisícov projektov po celej EÚ podporovaných z dvoch **štrukturálnych fondov**: Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) a Európskeho sociálneho fondu (ESF) a **Kohézneho fondu (KF)**.

Politika súdržnosti EÚ sa v programovom období 2007 - 2013 v zmysle Nariadenia rady (ES) č. 1083/2006 realizuje prostredníctvom koncentrácie príspevkov z fondov na tri hlavné ciele: Konvergencia, Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť a Európska územná spolupráca.

Ako jednotný orientačný rámec na prípravu národných strategických referenčných rámcov a operačných programov na obdobie 2007 – 2013 boli rozhodnutím Rady (EÚ) č. 2006/702/ES zo 6. októbra 2006 o strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti prijaté Strategické usmernenia Spoločenstva o hospodárskej, sociálnej a územnej súdržnosti, 2007 – 2013.

Strategické usmernenia Spoločenstva definujú s cieľom presadiť harmonický, vyrovnaný a udržateľný rozvoj Spoločenstva prispievajúc k Lisabonskej stratégii 2005 a jej prioritám, Göteborgskej stratégii a Európskej stratégii zamestnanosti základné priority, na ktoré sa majú zamerať programy spolufinancované z fondov EÚ v rámci politiky súdržnosti.

V súlade so strategickými usmerneniami sú to nasledovné tri priority:

- zlepšenie atraktivity členských štátov, regiónov a miest prostredníctvom zlepšenia dostupnosti, zabezpečenia primeranej kvality a úrovne služieb a zachovania životného prostredia;
- podpora inovácie, podnikania a rastu znalostnej ekonomiky prostredníctvom výskumných a inovačných kapacít vrátane nových informačných a komunikačných technológií a
- vytváranie väčšieho počtu a kvalitnejších pracovných miest získaním väčšieho počtu ľudí do pracovného pomeru alebo podnikateľskej činnosti, zlepšovaním prispôsobivosti pracovníkov a podnikov a zvyšovaním investícií do ľudského kapitálu.

Navrhované prioritné oblasti sú v strategických usmerneniach definované všeobecne a umožňujú uplatnenie širokého spektra prístupov s rôznymi vplyvmi. Sú postavené na troch základných a vzájomne prepojených cieľoch, týkajúcich sa ekonomických, sociálnych a ekologických procesov, ktoré sú zamerané na podporu trvalo udržateľného rastu, konkurencieschopnosti hospodárstva a zamestnanosti a tým reagujú na zmeny vyvolané globalizáciou ekonomík.

Slovenská republika (ďalej aj „SR“) využíva zdroje z fondov EÚ na základe **Národného strategického referenčného rámca** (ďalej aj „NSRR“). Tento dokument stanovuje národné priority, ktoré budú spolufinancované zo štrukturálnych fondov (ďalej aj „ŠF“) a Kohézneho fondu (ďalej aj „KF“) v programovom období 2007 - 2013 v nadväznosti na Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti, pričom zabezpečuje využitie pomoci v súlade

so Strategickými usmerneniami Spoločenstva o súdržnosti a zároveň určuje prepojenie medzi prioritami Spoločenstva na jednej strane a strategickými dokumentmi na národnej úrovni, do ktorých boli priority Lisabonskej stratégie premietnuté, na strane druhej.

Stratégia NSRR tak nadväzuje na strategické dokumenty EÚ, predovšetkým na Strategické usmernenia Spoločenstva o súdržnosti, ako aj na strategické dokumenty SR, a to najmä na:

- Stratégiu konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010 (tzv. lisabonskú stratégiu pre Slovensko – ďalej aj „LSS“) a Národný program reforiem SR (ďalej aj „NPR“),
- Koncepciu územného rozvoja Slovenska z roku 2001,
- Národnú stratégiu trvalo udržateľného rozvoja z roku 2001 a Akčný plán trvalo udržateľného rozvoja v SR na roky 2005 - 2010.

V nadväznosti na disparity a faktory rozvoja stratégia NSRR koncentruje príspevky do nasledujúcich tematických - strategických priorít:

- Infraštruktúra a regionálna dostupnosť zvyšujúca atraktivnosť územia pre investovanie a život obyvateľov.
- Vedomostná ekonomika zvyšujúca konkurencieschopnosť produkčnej sféry prostredníctvom kvalitnejších technológií a procesov v produkčnej sfére.
- Ľudské zdroje schopné uskutočňovať zmeny vedúce k rastu významu poznatkov v spoločnosti.

Na základe východísk stratégie a v nadväznosti na vytýčený strategický cieľ SR, je stratégia NSRR postavená na troch **strategických prioritách a ich troch cieľoch**, ktoré sa bude snažiť prostredníctvom financovania projektov v programovom období 2007 – 2013 naplniť.

Strategická priorita	Cieľ strategickkej priority
1. Infraštruktúra a regionálna dostupnosť	Zvýšenie vybavenia regiónov infraštruktúrou a zvýšenie efektívnosti s ňou súvisiacich verejných služieb
2. Vedomostná ekonomika	Rozvoj zdrojov trvalo udržateľného ekonomického rastu a zvyšovanie konkurencieschopnosti priemyslu a služieb
3. Ľudské zdroje	Zvýšenie zamestnanosti, rast kvality pracovnej sily pre potreby vedomostnej spoločnosti a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín

Zistený stav:

OP ŽP je vo vzťahu k cieľom politiky súdržnosti EÚ zameraný na podporu cieľa Konvergencia, v rámci ktorého implementuje prioritu NSRR „Infraštruktúra a regionálna dostupnosť“ v oblasti environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia.

Vzhľadom na predmet hodnotenia sú zistenia orientované na identifikáciu:

- A) vzájomnej súvislosti realizácie OP ŽP s cieľmi/prioritami politiky súdržnosti
- B) vzájomnej súvislosti realizácie OP ŽP s napĺňaním priorít stratégie Európa 2020

Ad A): Vzájomná súvislosť realizácie OP ŽP s cieľmi/prioritami politiky súdržnosti

Význam politiky súdržnosti spočíva v snahe zabezpečiť prostredníctvom finančných nástrojov dosahovanie ekonomického rastu, ktorý je dostupný pre každého, resp. vytvoriť priestor, aby sa všetci členovia EÚ mohli podieľať na ziskoch, ktoré ekonomický rast ponúka. Politika súdržnosti však presahuje výlučnú orientáciu na rast HDP, pomoc regiónom naplniť ich ekonomický potenciál, nakoľko aktívne podporuje zabezpečenie toho, aby bol rast sprevádzaný zlepšovaním životnej úrovne a kvality života a aby bol rozvoj územne vyvážený a v súlade s prírodným a fyzickým bohatstvom regiónov a posilňovaním synergií medzi ochranou životného prostredia a rastom.

Realizácia OP ŽP priamo nadväzuje na rozhodnutím definované riešenie nedostatkov v sieťach základnej infraštruktúry a posilnenia inštitucionálnych a administratívnych kapacít. Predovšetkým sa v SR jedná o nedostatky v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd a s nimi súvisiacich záväzkov SR voči EÚ, ktoré SR vyplývajú z prechodných období stanovených vo vzťahu k implementácii smernice Rady 91/271/EHS v Zmluve o pristúpení SR k Európskej únii. Pre riešenie týchto nedostatkov sa v rámci OP ŽP vytvorila prioritná os 1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, kde sú v rámci jej operačného cieľa 1.2 *Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ* podporované práve projekty výstavby a rekonštrukcie infraštruktúry čistenia odpadových vôd. Dokument OP ŽP taktiež zohľadňuje rozhodnutím definovanú skutočnosť zohľadňovania ochrany a zlepšovania životného prostredia pri príprave národných stratégií pri podpore trvalo udržateľného rozvoja, a to predovšetkým vytvorením podpory investičných projektov v rámci prioritnej osi 3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, kde je možné podporovať projekty na znižovanie vznikajúcich emisií v rámci modernizácie existujúcich technológií.

Pri príprave programových dokumentov OP ŽP boli zohľadňované jednotlivé ciele a priority politiky súdržnosti pričom nadväzuje na konkrétne odporúčania – priority priamo definované aj Rozhodnutím Rady zo 6. októbra 2006 o strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti (2006/702/ES). V rámci usmernení pre Kohéznu politiku na obdobie rokov 2007-2013 bola definovaná konkrétne druhá zásada pre zohľadnenie lisabonskej agendy pri nových programoch, kde sa definuje nasledovné:

- Členské štáty a regióny by sa mali snažiť o dosiahnutie cieľa trvalo udržateľného rozvoja a podporiť synergie medzi hospodárskym, sociálnym a environmentálnym rozmerom.
- Obnovená Lisabonská stratégia pre rast a zamestnanosť a národné programy reforiem zdôrazňujú význam environmentálnych aspektov pre rast, konkurencieschopnosť a zamestnanosť.
- Ochranu životného prostredia treba pri príprave programov a projektov brať do úvahy, aby sa podporil trvalo udržateľný rozvoj.

Strategické usmernenie stanovuje environmentálne priority zohľadňujúce požiadavky pre maximalizáciu ekonomických prínosov a minimalizáciu nákladov, ktoré sú nevyhnutné pre možný rast hospodárstva. V tejto súvislosti sú za vysoko prioritne definované aktivity súvisiace s poskytovaním všetkých služieb v oblasti životného prostredia, ako sú čisté zásoby vody, infraštruktúra na spracovanie odpadu a čistenie odpadových vôd, hospodárenie s prírodnými zdrojmi, dekontaminácia pôdy s cieľom prípravy pre nové hospodárske činnosti a ochrana pred určitými environmentálnymi rizikami (napr. dezertifikácia, suchá, požiare a záplavy). V sektore odpadového hospodárstva je pritom potrebné zamerať sa na predchádzanie tvorbe odpadov, recyklovanie a biologický rozklad odpadov, ktoré sú nákladovo efektívne a pomáhajú pri tvorbe pracovných miest. Na základe týchto definovaných zásad boli uvedeným rozhodnutím odporúčané nasledovné usmernenia:

- uspokojenie významných potrieb investícií do infraštruktúry najmä v konvergenčných regiónoch, a predovšetkým v nových členských štátoch, s cieľom vyhovieť právnym predpisom týkajúcim sa životného

prostredia v oblastiach vodného a odpadového hospodárstva, ovzdušia, ochrany prírody a druhov a biodiverzity,

- zabezpečenie atraktívnych podmienok pre podniky a ich vysokokvalifikovaný personál. To možno zabezpečiť podporou územného plánovania, ktoré znižuje neorganizované rozrastanie miest, a obnovením fyzického prostredia vrátane rozvoja prírodných a kultúrnych hodnôt. Investície do tejto oblasti by mali byť jasne spojené s rozvojom inovačných podnikov na príslušných miestach vytvárajúcich pracovné príležitosti,
- podpora investícií, ktoré by prispeli k plneniu záväzkov vyplývajúcich pre EÚ z Kjótskeho protokolu, okrem investícií do trvalo udržateľných zdrojov energie a trvalo udržateľnej dopravy v rámci iných stratégií,
- prijatie opatrení na predchádzanie rizikám prostredníctvom lepšieho hospodárenia s prírodnými zdrojmi, cielennejšieho výskumu a lepšieho vyžívania IKT a inovačnejších politík verejnej správy vrátane napríklad preventívneho monitorovania.

Vzájomné súvislosti OP ŽP s napĺňaním cieľov a priorít politiky súdržnosti možno podrobnejšie charakterizovať prostredníctvom:

- A) globálneho cieľa OP ŽP
- B) špecifických cieľov jednotlivých prioritných osí
- C) podpory kvality životného prostredia
- D) cieľov vyjadrených prostredníctvom merateľných ukazovateľov

Globálny cieľ OP ŽP

Globálnym cieľom OP ŽP je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja. Plnením globálneho cieľa OP ŽP sa zvyšuje atraktivita územia SR a jej regiónov, skvalitňujú sa podmienky pre život obyvateľstva, posilňuje sa otvorený charakter spoločnosti z jej sociálno-priestorového hľadiska a vytvárajú sa predpoklady pre jej trvalo udržateľný rozvoj.

Globálny cieľ OP ŽP vyplýva z dlhodobých priorít štátnej environmentálnej politiky, ako aj z platných resp. pripravovaných predpisov EÚ v oblasti životného prostredia a je napĺňaný prostredníctvom 7 prioritných osí (vrátane prioritnej osi Technická pomoc, ktorá však v súvislosti s príspevkom OP ŽP k plneniu cieľov politiky súdržnosti nie je predmetom operatívneho hodnotenia) a im prislúchajúcich operačných cieľov.

Ciele na úrovni prioritných osí

Všetky vyššie definované aktivity sú komplexne premietnuté do špecifických cieľov jednotlivých prioritných osí OP ŽP. Priamo je tak možné v rámci týchto prioritných osí a ich špecifických cieľov identifikovať plošnú podporu aktivít definovaných v predmetnom strategickom usmernení:

1. Prioritná os 1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd svojimi tromi operačnými cieľmi 1.1 *Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov*, 1.2 *Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ* a 1.3 *Zabezpečenie primeraného sledovania a hodnotenia stavu povrchových vôd a podzemných vôd* komplexne pokrýva podporu aktivít súvisiacich s čistými zásobami vody a čistením odpadových vôd;
2. Prioritná os 2. Ochrana pred povodňami spoločne s prioritnou osou 7. Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému pokrýva podporu aktivít súvisiacich s ochranou pred environmentálnymi rizikami, konkrétne záplavami a taktiež zavádzanie inovačnejších politík súvisiacich s preventívnym monitorovaním;
3. Prioritná os 3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy svojimi dvoma operačnými cieľmi 3.1 *Ochrana ovzdušia* a 3.2 *Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane*

podpory obnoviteľných zdrojov energie pokrýva podporu aktivít vyplývajúcich s opatreniami nevyhnutných pre plnenie záväzkov vyplývajúcich pre EÚ z Kjótskeho protokolu;

4. Prioritná os 4. Odpadové hospodárstvo svojimi operačnými cieľmi 4.1 *Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu odpadov*, 4.2 *Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov*, 4.3 *Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie* pokrýva aktivity pre podporu infraštruktúry na spracovanie odpadu ako aj konkrétne definované recyklovanie a biologický rozklad odpadov, ktoré sú nákladovo efektívne a pomáhajú pri tvorbe pracovných miest. Operačné ciele 4.4 *Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania* a 4.5 *Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov* pokrývajú okrem iného aj definovanú podporu aktivít dekontaminácia pôdy s cieľom prípravy pre nové hospodárske činnosti;
5. Prioritná os 5. Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny svojimi troma operačnými cieľmi 5.1 *Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov a biodiverzity*, 5.2 *Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov* a 5.3 *Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami* vytvára podmienky na podporu ochrany prírody a druhov.

Podpora kvality životného prostredia

Osobitý záujem predstavuje pre OP ŽP podpora kvality životného prostredia. Aspekt zachovania kvality životného prostredia je v rámci OP ŽP zvýraznený samotnou stratégiou operačného programu. OP ŽP je svojím zameraním orientovaný na budovanie a modernizáciu environmentálnej infraštruktúry a ochranu životného prostredia vrátane zlepšovania kvality jeho jednotlivých zložiek, pričom jeho cieľom je zároveň prispievať k dosiahnutiu strategického cieľa SR, ktorým je výrazne zvýšiť do r. 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja.

Proces hospodárskeho a sociálneho rozvoja SR sformulovaný v NSRR SR je stratégiou OP ŽP podporovaný orientáciou OP ŽP na rozvoj environmentálneho aspektu tohto procesu, čím OP ŽP vytvára podmienky pre konvergenciu SR k priemeru EÚ – 15 v oblasti environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia.

Stratégia OP ŽP má však okrem svojho environmentálneho rozmeru, ktorý je v danom prípade ťažiskový, zároveň aj hospodársky, sociálny a teritoriálny rozmer.

Environmentálny rozmer stratégie OP ŽP sa premieťa do zámeru podpory:

- zlepšenia stavu životného prostredia ochrany biodiverzity, rodov, druhov a ekosystémov;
- racionálneho využívania zdrojov s cieľom podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry ako dôležitého faktora ovplyvňujúceho stav životného prostredia, ako aj jeho jednotlivých zložiek.

Hospodársky rozmer stratégie OP ŽP sa prejavuje podporou:

- cieľov hospodárskej a kohéznej politiky EÚ ako celku prostredníctvom vyrovnávania rozdielov v úrovni rozvoja jej jednotlivých členských štátov, v danom prípade v úrovni rozvoja environmentálnej infraštruktúry;
- trvalo udržateľného charakteru hospodárskeho rozvoja zabezpečením jeho orientácie na zachovanie kvality životného prostredia pre budúce generácie;

- rozvoja environmentálnych služieb vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia.

Sociálny rozmer stratégie OP ŽP sa premieta do zámeru podpory:

- kohéznej a sociálnej politiky EÚ;
- obmedzovania sociálneho vylúčenia;
- prístupu obyvateľov k základným environmentálnym službám s cieľom zvýšenia životnej úrovne obyvateľstva, zlepšenia zdravotného stavu populácie a zvýšenia priemernej dĺžky života;
- vytvárania pracovných príležitostí v súvislosti s výstavbou environmentálnej infraštruktúry, ako aj prevádzkovaním environmentálnych služieb, čo prispeje k rastu zamestnanosti v rámci SR.

Teritoriálny rozmer stratégie OP ŽP sa prejavuje vo forme:

- príspevku k zabezpečeniu vyváženého rozvoja územia EÚ v oblasti jeho pokrytia environmentálnou infraštruktúrou;
- podpory racionálneho a vyváženého využívania územia SR, ako aj jej regiónov¹

Stratégia OP ŽP v jednote jej vyššie uvedených rozmerov je teda neoddeliteľným aspektom celkového procesu sociálno-ekonomickej konvergencie SR k priemeru EÚ 15. Zároveň významnou mierou prispieva k tomu, aby uvedený proces konvergencie mal charakter trvalo udržateľného rozvoja.

Merateľné ukazovatele

Previazanosť cieľov OP ŽP s cieľmi politiky súdržnosti a zároveň prioritami NSRR je zreteľná zo sústavy programových ukazovateľov na úrovni OP ŽP. Ukazovatele OP ŽP na programovej úrovni slúžia na projekciu a kvantifikáciu cieľov OP ŽP, monitorovanie dosiahnutých výsledkov, porovnanie stavu a vývoja životného prostredia a zároveň výkonnosti a efektívnosti environmentálnych služieb v oblastiach, ktoré sú predmetom intervencií OP ŽP. Z hľadiska možnosti posúdenia prostredia, v ktorom je OP ŽP implementovaný, majú najvyššiu vypovedaciu schopnosť kontextové (makroekonomické) ukazovatele OP ŽP.

RO pre OP ŽP si na začiatku programového obdobia 2007 – 2013 stanovil ciele, ktoré boli vyjadrené prostredníctvom ukazovateľov na programovej úrovni OP ŽP.

CORE ukazovatele

Kľúčový význam „Core“ ukazovateľov pre EK spočíva v skutočnosti, že EK nimi vyjadruje svoje priority definované v Strategických usmerneniach spoločenstva o súdržnosti.

Stav fyzického pokroku vyjadrený prostredníctvom merateľných ukazovateľov je predmetom hodnotenia v kapitole 2 v rámci jednotlivých prioritných osí. Cieľom nižšie uvedeného tabuľkového prehľadu Core ukazovateľov je teda iba preukázať prepojenie plánovaných cieľov OP ŽP s cieľmi politiky súdržnosti.

¹ Územné zameranie príspevkov z fondov EÚ v rámci OP ŽP je podrobnejšie popísané v kap. 4. 3.

Plnenie Core ukazovateľov na úrovni OP ŽP k 30.09.2012

Prioritná os	Ukazovatele	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu	Komentár ¹		
1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	O-0001 - Dĺžka novovybudovaných rozvodov pitnej vody (bez vodovod. prípojok) - [km]	Dosiahnutý výsledok	0	0	6,033	31,115	64,611	N/A	N/A	N/A	N/A	64,611	184,520	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	410		410
		Východisko	90	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	90		90
	O-0003 - Dĺžka novovybudovaných kanalizačných sietí (bez kanal.prípojok) - [km]	Dosiahnutý výsledok	0	0	18,614	95,941	370,210	N/A	N/A	N/A	N/A	370,210	991,331	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1 211		1 211
		Východisko	84	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	84		84
	O-0005 - Počet novovybudovaných/zrekonštruovaných ČOV - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0,870	5,65	N/A	N/A	N/A	N/A	5,65	50	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	105		105
		Východisko	46	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	46		46
	R-0002 - Core 25 - Počet obyvateľov pripojených k novovybudovaným rozvodom pitnej vody - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	50 136	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	18 155		18 155
		Východisko	8 655	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8 655		8 655
	R-0004 - Core 26 - Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	487	N/A	N/A	N/A	N/A	487	191 032	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	325 696		325 696
		Východisko	4 696	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4 696		4 696
	R-0006 - Súlad monitorovania stavu vôd v SR s požiadavkami Rámcovej smernice o vode - [%]	Dosiahnutý výsledok	0	0	37,32%	54,08%	20,00%	N/A	N/A	N/A	N/A	20,00%	100,00%	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100%		100%
		Východisko	44%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	44%		44%
Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	14		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	200		200	
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0	
2 Ochrana pred povodňami	O-0007 - Počet opatrení zameraných na ochranu pred povodňami (spolu za projekty) - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	9	15	26	N/A	N/A	N/A	N/A	26	76	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	136		136
		Východisko	11	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	11		11
	R-0008 - Plocha územia so zabezpečenou protipovodňovou ochranou - [km ²]	Dosiahnutý výsledok	0	0	3,050	3,141	0,257	N/A	N/A	N/A	N/A	0,257	665,53	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5 987		5 987
		Východisko	5 800	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5 800		5 800
	Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	1	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4		4
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
	Core 31 - Počet projektov na prevenciu rizík - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	35	35	66	N/A	N/A	N/A	N/A	66	66	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	57		57
		Východisko	9	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	9		9
Core 32 - Počet osôb chránených pred povodňami (spolu za projekty) - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	30 370		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1 462 100		1 462 100	
	Východisko	1 420 000	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1 420 000		1 420 000	
3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	O-0011 - Počet podporených aktivít zameraných na znižovanie znečistenia ovzdušia a počet podporených štúdií a analýz - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	3	4	26	N/A	N/A	N/A	N/A	26	31	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	62		62
		Východisko	32	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	32		32
	O-0014 - Počet projektov zameraných na ekologizáciu verejnej dopravy v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	2	5	6	N/A	N/A	N/A	N/A	6	6	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	8		8
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
	O-0016 - Počet aktivít na znižovanie emisií skleníkových plynov a zmenu palivovej základne energetických zdrojov na výrobu tepla a teplej vody v prospech obnoviteľných zdrojov energie a počet podporných štúdií a programov - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	10	11	26	N/A	N/A	N/A	N/A	26	51	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	35		35
		Východisko	20	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20		20
	R-0012 - Zníženie emisií znečisťujúcich látok prepočítané na referenčné tony SO ₂ (spolu za podporené projekty) - [%]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0%	0,06%	0,179%	N/A	N/A	N/A	N/A	0,179%	42,59%	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	30%		30%
		Východisko	45%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	45%		45%
	R0013 - Zníženie emisií prchavých organických látok (spolu za jednotlivé projekty) - [%]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0%	0%	0%	N/A	N/A	N/A	N/A	0%	neschválený žiaden projekt	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20		20
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
	R0015 - Počet zmodernizovaných a novo nainštalovaných monitorovacích staníc Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	27	27	N/A	N/A	N/A	N/A	27	27	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	25		25
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
R0017 - Zníženie emisií skleníkových plynov (spolu za jednotlivé projekty) - [%]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0%	0%	0,001%	N/A	N/A	N/A	N/A	0,001%	94%		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	15%		15%	
	Východisko	13%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	13%		13%	
R-0018 - Core 30 - Redukcia emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO ₂ - [tis.ton]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0,261	N/A	N/A	N/A	N/A	0,261	40,643		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	234		234	
	Východisko	124	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	124		124	
R-0019 - Core 24 - Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom energie - [mw]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	1,780	9,315	N/A	N/A	N/A	N/A	9,315	75,75		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	115		115	
	Východisko	95	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	95		95	
Core 1 - Počet novovytvorených	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	4	N/A	N/A	N/A	N/A	4	6		

Prioritná os	Ukazovatele		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu	Komentár ¹	
	pracovných miest - [počet]	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	65	65		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	Core 7 - Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	9	9	N/A	N/A	N/A	N/A	9		9
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20	20		
	Core 9 - Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov - [počet]	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	3	N/A	N/A	N/A	N/A	3		3
	Core 10 - Vyvolané investície - [mil. Eur]	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	30	30		33,127
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
	Core 23 - Počet projektov zameraných na obnoviteľné zdroje energie - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	36	33	N/A	N/A	N/A	N/A	36		36
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	21	21		21
	Core 28 - Počet projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia - [počet]	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	108	104	N/A	N/A	N/A	N/A	104		104
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	115	115		115
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		0
	4 Odpadové hospodárstvo	O-0021 - Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	46	48	58	N/A	N/A	N/A	N/A		58
Cieľ 2			N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	50	50		
Východisko			9	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	9	9	
O-0023 - Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na materiálové zhodnocovanie odpadov - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	5	31	63	N/A	N/A	N/A	N/A	63	63	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	42	42	42	
		Východisko	12	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	12	12	
O-0025 - Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	13	13	13	
		Východisko	3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3	
O-0027 - Počet vybudovaných zariadení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	6	6	6	N/A	N/A	N/A	N/A	6	6	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	15	15	15	
		Východisko	3	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3	
O-0030 - Počet sanovaných environmentálnych záťaží - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	120	120	120	
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	
O-0032 - Počet uzatvorených a zrehabilitovaných skládok - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	5	20	32	N/A	N/A	N/A	N/A	32	32	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	64	64	64	
		Východisko	24	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	24	24	
R-0022 - Množstvo vyseparovaných komunálnych odpadov (spolu za projekty) - [t/rok]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	744,35	N/A	N/A	N/A	N/A	744,35	744,35	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	100 000	100 000	100 000	
		Východisko	286	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	286	286	
R-0024 - Množstvo materiálového zhodnotených odpadov (spolu za projekty) - [t/rok]		Dosiahnutý výsledok	0	0	7 000	33 954	37 585	N/A	N/A	N/A	N/A	37 585	37 585	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	205 000	205 000	205 000	
		Východisko	105 000	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	105 000	105 000	
R-0026 - Množstvo energeticky zhodnotených odpadov (spolu za projekty) - [t/rok]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	50 000	50 000	50 000	
		Východisko	2 040	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2 040	2 040	
R-0028 - Podiel zneškodnených nebezpečných odpadov v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR - [%]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00%	0,00%	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	4%	4%	4%	
		Východisko	0%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0%	0%	
R-0029 - Podiel zhodnotených nebezpečných odpadov v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR - [%]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,21%	0,23%	1,30%	N/A	N/A	N/A	N/A	1,30%	1,30%		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	5%	5%	5%		
	Východisko	0%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0%	0%		
R-0031 - Veľkosť zrehabilitovanej a sanovanej plochy (spolu za projekty) - [km ²] (Operačný cieľ 4.4 súčasť core 29)	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,00	0,00	0,00	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00	0,00		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,30	0,30	0,30		
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0		
R-0033 - Veľkosť zrehabilitovanej a sanovanej plochy - [km ²] (Operačný cieľ 4.5 súčasť core 29)	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,090	0,149	0,157	N/A	N/A	N/A	N/A	0,157	0,157		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1,323112	1,323112	1,323112		
	Východisko	0,323112	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,323112	0,323112		
Core 29 - Veľkosť zrehabilitovanej a sanovanej plochy - [km ²] ³	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,090	0,149	0,157	N/A	N/A	N/A	N/A	0,157	0,157		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1,62	1,62	1,62		
	Východisko	0,32	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0,32	0,32		
Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	14	26	N/A	N/A	N/A	N/A	26	26		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	105	105	105		
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0		
Core 7 - Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	33	32	N/A	N/A	N/A	N/A	32	32		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	30	30	30		
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0		

Prioritná os	Ukazovatele	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Spolu	Komentár ¹		
												projektov)		
5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	Core 9 - Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	7	N/A	N/A	N/A	N/A	7	46	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	25	25		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	Core 10 – Vyvolané investície - [mil. Eur]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0,56	7,15	19,62	N/A	N/A	N/A	N/A	19,62	52,354	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	50	50		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	Core 27 - Počet projektov v oblasti odpadového hospodárstva - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	221	218	N/A	N/A	N/A	N/A	218	218	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	235	235		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	O-0034 - Počet vypracovaných dokumentov starostlivosti o územie - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	16
			Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	420	420	
			Východisko	7	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	7	
O-0035 - Počet realizovaných dokumentov starostlivosti o územie - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	280	280		
		Východisko	7	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	7		
O-0038 - Počet vybudovaných alebo zrekonštruovaných zariadení pre účely ochrany prírody a krajiny - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0,720	3,410	9,140	N/A	N/A	N/A	N/A	9,140	88	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	62	62		
		Východisko	23	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	23		
O-0040 - Počet zrealizovaných aktivít (podujatí) zameraných na zvýšenie informovanosti, propagáciu, výchovu k ochrane prírody a vzdelávaní - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	25	132	255	N/A	N/A	N/A	N/A	255	503	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	2 000	2 000		
		Východisko	130	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	130		
R-0036 - Percento z celkovej výmeny CHÚ, ktoré majú vypracované dokumenty starostlivosti - [%]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0,00%	0,00%	0,00%	N/A	N/A	N/A	N/A	0,00%	4,66%	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	60%	60%		
		Východisko	1%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1%		
R-0037 - Počet chránených druhov, ktoré majú vypracované dokumenty starostlivosti - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	84	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	35	35		
		Východisko	15	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	15		
R-0039 - Percento z celkového počtu chránených území, pre ktoré boli vybudované alebo zrekonštruované zariadenia - [%]		Dosiahnutý výsledok	0	0	0,00%	4,35%	4,35%	N/A	N/A	N/A	N/A	4,35%	26,09%	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	80%	80%		
		Východisko	20%	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	20%		
R-0041 - Počet informovaných subjektov - [počet]		Dosiahnutý výsledok	0	0	2 239	2 239	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	146 170	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	16 000	16 000		
		Východisko	3 000	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3 000		
Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	0		
	Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3			
	Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0			
6 Technická pomoc	R-0042 - Počet zrealizovaných akcií na informovanie verejnosti o OP ŽP - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	7	78	162	174	N/A	N/A	N/A	N/A	174	N/A	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	40	40		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	R-0043 - Počet zamestnancov, ktorých platy sú hradené z TA - muži - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	53	67	69	73	N/A	N/A	N/A	N/A	73	N/A	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	75	75		
		Východisko	46	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	46		
	R-0043 - Počet zamestnancov, ktorých platy sú hradené z TA - ženy - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	80	82	89	83	N/A	N/A	N/A	N/A	83	N/A	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	75	75		
		Východisko	63	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	63		
	Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	40	49	47	N/A	N/A	N/A	N/A	47	N/A	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	41	41		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
7 Dobudovanie povodňového a varovného systému	O-0009 - Počet inštitúcií napojených na POVAPSYS - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	neschválený žiaden projekt	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	3	3		
		Východisko	1	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1		
	R-0010 - Počet vydaných hydrologických predpovedí, varovaní a výstrah - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	neschválený žiaden projekt	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	15 000	15 000		
		Východisko	7 200	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	7 200		
	Core 1 - Počet novovytvorených pracovných miest - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	neschválený žiaden projekt	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1	1		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		
	Core 31 - Počet projektov na prevenciu rizík - [počet]	Dosiahnutý výsledok	0	0	0	0	0	N/A	N/A	N/A	N/A	0	neschválený žiaden projekt	
		Cieľ 2	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	1	1		
		Východisko	0	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A	0		

Zdroj: ITMS

1 Údaj obsahuje deklarovanú cieľovú hodnotu projektov v zmysle uzatvorených zmlúv o NFP k 31. 12. 2011. Hodnota ukazovateľa dopadu na úrovni projektu sa vykazuje na základe následných monitorovacích správ, ktoré sú predkladané rok po skončení realizácie projektu. V súčasnosti prebieha realizácia projektov.

2 Cieľová hodnota zahŕňa východiskovú hodnotu ukazovateľa pri všetkých ukazovateľoch okrem ukazovateľov v MJ - % a ukazovateľa R-0043

3 Hodnota core ukazovateľa 29 - veľkosť sanovanej a zrekultivovanej plochy obsahuje sumár hodnoty ukazovateľa R-0031, ktorý je ukazovateľom operačného cieľa 4.4 (veľkosť sanovanej a zrekultivovanej plochy) a ukazovateľa R-0033, ktorý je ukazovateľom operačného cieľa 4.5 (veľkosť sanovanej a zrekultivovanej plochy)

N/A – Vzhľadom na stav implementácie OP ŽP hodnota nie je aplikovateľná (not applicable)

Poznámka:

Merané hodnoty core ukazovateľov charakteru "počet projektov" predstavujú hodnoty zazmluvnených projektov, ktoré mali k 31.12.2011 účinnú zmluvu o poskytnutí NFP a boli v realizácii alebo riadne ukončené. Údaje nezahŕňajú mimoriadne ukončené projekty.

Core ukazovateľ 01 je na úrovni OP definovaný ako ukazovateľ dopadu, nakoľko vznik pracovných miest je vedľajším resp. nepriamym cieľom projektov OP ŽP. Merateľný ukazovateľ je vykazovaný na základe schválených následných monitorovacích správ, po ukončení realizácie aktivít projektov. Nakoľko bol uvedený ukazovateľ schválený až v rámci revízie OP ŽP Rozhodnutím Komisie K(2011) 3978 z 09.06.2011, nebol súčasťou programových dokumentov pred jeho schválením a ani súčasťou zazmluvnených projektov, a teda sa nesledoval, neobsahuje hodnoty zazmluvnených projektov pred uvedeným dátumom. RO bude vo výročných správach za nasledujúce roky aktualizovať uvedené hodnoty počas obdobia udržateľnosti na základe hodnôt uvedených v najaktuálnejších schválených následných monitorovacích správach.

Core ukazovatele 02, 03 nie je možné sledovať a následne vykazovať v rámci výročnej správy, nakoľko nie sú súčasťou schváleného dokumentu OP ŽP ani ITMS a teda ich hodnoty nie sú riadiacemu orgánu OP ŽP dostupné

Core ukazovateľ 10 – vyvolané investície - vykazuje celkový objem súkromných zdrojov v schválených žiadostiach o platbu v rámci projektov realizovaných v podnikoch. V stĺpci Komentár je uvedená suma v rámci zazmluvnených projektov.

V priebehu roku 2011 došlo v rámci ITMS k zmene použitej metodiky pri sledovaní merateľných ukazovateľov dopadu v rámci jednotlivých projektov a to tak, že sa dajú vykazovať až v rámci následných monitorovacích správ aj pre už ukončené projekty pred zavedením metodiky v elektronickej forme. Z uvedeného dôvodu, pri niektorých ukazovateľoch oproti roku 2010 mohlo dôjsť k poklesu hodnoty, nakoľko údaje za staršie projekty už ukončené pred zavedením novej metodiky, ktoré boli predložené v rámci priebežnej monitorovacej správy (teda v priebehu realizácie projektu, resp. pri ukončení projektu) a nie následnej monitorovacej správy (1 rok po skončení projektu) v papierovej forme sú v ITMS nahodené ako historické hodnoty a nezapočítavajú sa do výpočtu. Uvedené hodnoty sa započítajú do celkovej hodnoty po predložení následnej monitorovacej správy daného projektu. Taktiež pri cieľových hodnotách niektorých ukazovateľov, prípadne ukazovateľov typu počet projektov mohlo dôjsť k zníženiu hodnôt v dôsledku mimoriadneho ukončenia projektov v priebehu roku 2011. Identifikácia mimoriadne ukončených projektov je uvedená v jednotlivých kapitolách výročnej správy o implementácii prioritnej osi resp. programu.

Kontextové ukazovatele OP ŽP

Kontextové ukazovatele vykazované za celú SR poskytujú podrobnejší a ucelenejší obraz o výkonnosti krajiny. Skladba kontextových ukazovateľov odzrkadľuje situáciu v sektore a jeho potreby. Hoci vo všeobecnosti sú kontextové ukazovatele často navrhované tak, že ich nie je možné vykazovať na nižšej úrovni ako SR, ich skladba v rámci OP ŽP jednoznačne preukazuje obsahovú súvislosť a previazanosť stratégie na úrovni SR (kontextové ukazovatele použité v analytickej časti NSRR) a Operačného programu Životné prostredie.

Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východisková a cieľová hodnota za SR		Hodnota za SR k 31.12.2010
		2004	2015	
Emisie skleníkových plynov	tis. ton CO ₂ ekv. ²	2004	51 046	39 893,45
		2015	61 902 ³	
Produkcia odpadu	mil. t	2004	10,9	10,7
		2015	12,5	
Množstvo zneškodneného odpadu	mil. t	2004	3,2	4,47
		2015	4,0	
Miera zhodnocovania odpadov	%	2004	44	55
		2015	60	

² Agregované emisie skleníkových plynov vyjadrených ako ekvivalent CO₂ prepočítané cez GWP

³ Údaj podľa projekcii emisií skleníkových plynov SR – scenár s opatreniami, r. 2005. Podľa projekcii sa emisie skleníkových plynov s rastom HDP zvyšujú. Cieľom podpory projektov v rámci prioritnej osi 2 je spomalenie rastu emisií skleníkových plynov vo vzťahu k rastu HDP (decoupling).

Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu	počet v tis.	2004	3 009	3 281,7
		2015	4 400	
Percento obyvateľov napojených na ČOV	%	2004	54,1	58,9
		2015	81	
Podiel obyvateľov zásobovaných vodou z verejných vodovodov	%	2004	85	86,6
		2015	91	
Plocha územia so zabezpečenou protipovodňovou ochranou	km ²	2004	5 800	5 895,2
		2015	5 970	
Počet vyhlásených území Natura 2000 ⁴	Počet	2004	0	239
		2015	420	

Ad B): Vzájomná súvislosť realizácie OP ŽP s napĺňaním priorít stratégie Európa 2020

Európa 2020 - Stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu (ďalej aj „stratégia Európa 2020“) bola prijatá oznámením Komisie KOM (2010) 2020 z 3. marca 2010. Základom stratégie sú tri vzájomne sa dopĺňajúce priority:

- Inteligentný rast: vytvorenie hospodárstva založeného na znalostiach a inovácii;
- Udržateľný rast: podporovanie ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje;
- Inkluzívny rast: podporovanie hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti, ktoré zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť.

Príprava a schvaľovanie OP ŽP prebiehalo v období, keď sa ekonomická situácia odlišovala od súčasnej a ani stratégia Európa 2020 nebola ešte rozpracovaná. Napriek tomu však OP ŽP svojím globálnym cieľom zodpovedá prioritám stratégie Európa 2020 a finančná podpora z fondov EÚ poskytovaná prostredníctvom OP ŽP súvisí s ich napĺňaním.

V nadväznosti na stratégiu Európa 2020 a na základe požiadavky Európskej rady, aby členské štáty identifikovali svoje najdôležitejšie makro-štrukturálne prekážky rastu a navrhli politiky na ich odstraňovanie s cieľom zabezpečiť vhodné podmienky pre udržateľný a vyvážený rozvoj a rast zamestnanosti, bol vypracovaný a následne uznesením vlády SR č. 256 z 20. apríla 2011 schválený **Národný program reforiem Slovenskej republiky 2011 – 2014** (ďalej len „NPR SR“).

V súvislosti so zameraním podpory z fondov EÚ v rámci politiky súdržnosti sú v rámci NPR SR stanovené tri základné ciele, ktoré sú kľúčové pre rozvoj slovenskej ekonomiky a vyžadujú si značné finančné prostriedky, a to:

- základná infraštruktúra;
- ľudské zdroje, zamestnanosť a sociálna inklúzia;
- veda, výskum a inovácie s dôrazom na zelený rast.

⁴ Ide o územia vyhlásené SR v procese vyhlasovania navrhovaných chránených vtáčích území za chránené vtáčie územia a o vyhlasovania území európskeho významu (schválených EK) podľa článku 4 ods. 4 smernice o biotopoch

Finančné prostriedky z fondov EÚ v rámci OP ŽP sú zamerané na podporu rozvoja environmentálnej infraštruktúry SR, a teda priamo smerujú do jednej z oblastí, ktoré sú v NPR SR identifikované ako finančne náročné a zároveň rozhodujúce z hľadiska ekonomického rozvoja SR.

Vzájomné súvislosti OP ŽP s napĺňaním priorít stratégie Európa 2020, ako aj cieľov NPR SR sa prejavujú najmä nasledujúcim spôsobom:

a) Globálnym cieľom OP ŽP, ktorého napĺňanie prispieva k zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja a „zelenému“ ekonomickému rastu, čo zodpovedá prioritám stratégie Európa 2020 a cieľom NPR SR.

Globálny cieľ OP ŽP spočíva v zlepšení stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnení efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja.

Uvedený globálny cieľ je v súlade a má priamu súvislosť s jednou z troch základných priorít stratégie Európa 2020, a to **„Udržateľný rast: podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje“**.

Svojím globálnym cieľom je OP ŽP zároveň priamo previazaný s NPR SR, a to nielen z dôvodu, že základná infraštruktúra, ktorej súčasťou je aj environmentálna infraštruktúra, je v rámci NPR SR zaradená medzi hlavné ciele podpory z fondov EÚ, ale tiež z dôvodu, že v súlade s NPR SR **„dôraz bude SR klásť na zelený rast s cieľom využívať čistejšie zdroje rastu a rozvíjať zelený priemysel, služby, technológie a pracovné miesta.“**

Globálny cieľ OP ŽP sa následne premieta na úroveň jednotlivých prioritných osí OP ŽP, ktorých cieľom je:

- umožniť environmentálne udržateľné využívanie jednotlivých zložiek životného prostredia: napr. prioritná os 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, ktorej cieľom je znižovať znečisťovanie vôd prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia infraštruktúry vodného hospodárstva v oblasti odvádzania a znečistenia odpadových vôd;
- prispieť k efektívnejšiemu využívaniu prírodných zdrojov a udržateľnému hospodáreniu s nimi: napr. prioritná os 4 Odpadové hospodárstvo, zameraná primárne na podporu aktivít v oblasti separovaného zberu a zhodnocovania odpadov ich opätovným materiálovým, resp. energetickým využitím;
- podporovať technológie priaznivé vo vzťahu k životnému prostrediu a tým zmierňovať zhoršovanie jeho kvality, čo je cieľom napr. prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy (operačný cieľ 3.1 Ochrana ovzdušia), ale na druhej strane sa sústrediť tiež na realizáciu opatrení zameraných na zmierňovanie vplyvov nepriaznivých prírodných trendov alebo javov na hospodársku činnosť, ako je tomu v prípade napr. už spomenutej prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy (operačný cieľ 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie) alebo prioritnej osi 2 Ochrana pred povodňami.

b) Zameraním OP ŽP na podporu rozvoja dostupnosti a kvality environmentálnej infraštruktúry ako jedného z faktorov ovplyvňujúcich úroveň rozvoja regiónov a podnikateľské prostredie.

Environmentálna infraštruktúra ako súčasť základnej infraštruktúry, na ktorej význam pre zabezpečenie hospodárskeho rastu priamo poukazuje aj stratégia Európa 2020, patrí k faktorom ovplyvňujúcim úroveň rozvoja regiónov, kvalitu podnikateľského prostredia a atraktivnosť územia pre investovanie.

V rámci stratégie Európa 2020 sa v súvislosti s ponaučeniami vyplývajúcimi zo súčasnej krízy o. i. konštatuje, že **„pre niektoré členské štáty je zložitejšie zabezpečiť dostatočné financovanie základnej infraštruktúry,**

ktorá je potrebná nielen na rozvoj ich vlastných hospodárstiev, ale aj na dosiahnutie ich plnej účasti na vnútornom trhu“.

Podobne aj v NPR SR sa priamo zdôrazňuje, že **„územie SR vykazuje medzi hlavnými príčinami nerovnomerného rozvoja regiónov a vzniku regionálnych rozdielov práve nedostatočnú vybavenosť územia infraštruktúrou. Preto je snahou SR posilniť svoje postavenie v európskom konkurenčnom prostredí vďaka primerane vybudovanej infraštruktúre“.**

Stratégia OP ŽP vychádza zo skutočnosti, že stav environmentálnej infraštruktúry patrí k dôležitým faktorom ekonomického rozvoja a konkurencieschopnosti ekonomiky. Nedobudovanosť environmentálnej infraštruktúry spôsobuje problémy vo vyrovnávaní regionálnych rozdielov. Konkurencieschopnosť oblastí s nevybudovanou alebo nevyhovujúcou environmentálnou infraštruktúrou sa výrazne znižuje, pričom snaha o umiestnenie hospodárskych aktivít na takéto územia často vyvoláva potrebu doplnkových investícií, resp. štátnych záruk.

Naopak, vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktivnosť pre investovanie a stáva sa podmienkou umiestnenia investícií. Investície do environmentálnej infraštruktúry tým generujú priame investície zo strany podnikateľských subjektov, prispievajúce k rastu konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti regiónov.

Ako príklad v rámci OP ŽP možno uviesť infraštruktúru v oblasti čistenia a odvádzania odpadových vôd a zásobovania pitnou vodou, ktorá je predmetom podpory **prioritnej osi 1** Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd alebo infraštruktúru na nakladanie s odpadmi, na rozvoj ktorej je zameraná **prioritná os 4** Odpadové hospodárstvo. Dostupnosť a kvalita tejto infraštruktúry častokrát nielen ovplyvňuje, ale aj priamo podmieňuje (ne)záujem investorov o realizáciu ich podnikateľských zámerov v danom regióne, resp. na určitom území.

Vzhľadom na možnosti environmentálnej infraštruktúry spolupôsobiť ako faktor ovplyvňujúci kvalitu podnikateľského prostredia a konkurencieschopnosť existuje tiež súvislosť OP ŽP s **iniciatívou EÚ „Priemyselná politika vo veku globalizácie“ zameranou na zlepšenie podnikateľského prostredia, najmä pre malé a stredné podniky**. Čo sa týka špecificky podpory malých a stredných podnikov, možnosti pre ňu sú vytvorené v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, kde medzi oprávnených prijímateľov patria tiež právnické osoby oprávnené na podnikanie (vrátane MSP) za predpokladu, že nimi predkladné/realizované projekty prispievajú k napĺňaniu cieľov daných prioritných osí.

c) Zahnutím do predmetu podpory OP ŽP aktivít zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov, podporu prechodu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu a zvyšovaniu energetickej efektívnosti, čo je jedným z hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

Stratégia Európa 2020 stanovuje päť hlavných merateľných cieľov a z nich jeden **pre oblasť klímy a energie**, a to „20/20/20“ (t.j. znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 20 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 alebo o 30 % v prípade priaznivých podmienok; zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 % a zvýšiť energetickú účinnosť o 20 %). Uvedená podpora aktivít OP ŽP je týmto plne v súlade s hlavnými cieľmi stratégie Európa 2020.

Z pohľadu NPR SR je ako jedna z prioritných oblastí špecificky zmienená Environmentálna udržateľnosť a energetika, čím NPR SR stanovuje cieľ zvýšiť do roku 2020 emisie skleníkových plynov mimo sektora v Systéme obchodovania s emisnými kvótami (ďalej aj „ETS“) maximálne o 13 % v porovnaní s úrovňami v roku 2005 (pričom v strednodobom horizonte bude prehodnotená ambicióznosť emisného cieľa), ako aj

zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie na 14 % a zvýšiť energetickú efektívnosť meranú na konečnej spotrebe energie o 11 % oproti priemeru rokov 2001 – 2005.

V rámci aktualizácie NPR SR v roku 2012 bola definovaná priorita „Zelený rast a energetika“, ktorej princípy boli definované ako politika podpory ekonomického rastu, ktorý je dlhodobou udržateľný, a to nielen finančne a sociálne, ale aj environmentálne. Politika tzv. zeleného rastu ako jedna z priorit stratégie Európa 2020 aj OECD je smerovaná na využívanie čistejších zdrojov energie, ktoré zabránia environmentálnej degradácii, prechodu na nízko-uhlíkové hospodárstvo a postupné znižovanie emisií skleníkových plynov aj znečistenia ovzdušia. Približne 50 % celkových emisií v roku 2010 bolo produkovaných firmami v ETS. V týchto sektoroch možno vďaka znižujúcemu sa stropu na produkciu emisií a trhovým princípom predaja povoleniek očakávať ich ďalšie znižovanie nákladovo efektívnym spôsobom. V rámci plnenia národných cieľov znižovania emisií skleníkových plynov do roku 2020 bude SR naďalej kontrolovať tvorbu emisií v prevádzkach zaradených do EÚ ETS smerom k definovanému cieľu zníženia o 21 % v porovnaní s rokom 2005.

OP ŽP nie je primárne zameraný na oblasť energetiky, avšak medzi hlavné oblasti jeho zamerania patrí kvalita ovzdušia a zmena klímy, ktoré sú predmetom podpory v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy. Oblasť zmeny klímy priamo súvisí s problematikou znižovania emisií skleníkových plynov. Pretože najvýznamnejším zdrojom emisií skleníkových plynov je spaľovanie fosílnych palív, účinným spôsobom znižovania emisií skleníkových plynov je využívanie obnoviteľných zdrojov energie.

Predmet podpory OP ŽP tak vykazuje priamu súvislosť s iniciatívou EÚ „**Európa efektívne využívajúca zdroje na podporu prechodu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu, zvýšeniu využívania energie z obnoviteľných zdrojov a podporu energetickej účinnosti.**

V rámci OP ŽP sa vzhľadom na obmedzený objem disponibilných zdrojov a z dôvodu, že na produkciu emisií skleníkových plynov majú vzhľadom na ich rozšírenosť a distribúciu výrazný vplyv zdroje na výrobu tepla (spaľovacie procesy v teplárňach) vrátane malých zdrojov (domácnosti), podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie zameriava práve na oblasť výroby tepla.

Táto podpora sa realizuje prostredníctvom operačného cieľa 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie, ktorý je napĺňaný prostredníctvom aktivít zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok v oblasti výroby tepla, vrátane zmeny palivovej základne energetických zdrojov v prospech využívania obnoviteľných zdrojov.

Oprávnené na podporu sú projekty zmeny palivovej základne v prospech palív s nižším obsahom uhlíka a obnoviteľných zdrojov energie, ako je biomasa, bioplyn, slnečná energia, geotermálna energia, s výnimkou projektov zámény paliva zo zemného plynu na biomasu, ktoré sú zacielené na zníženie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok, a to v oblasti výroby tepla vo verejných objektoch v obciach alebo na iných zdrojoch tepla. Súčasťou projektov zmeny palivovej základne na biomasu môžu byť aj opatrenia na znižovanie energetických strát budov (napr. zateplovanie fasád, výmena okien, výmena tepelnej izolácie rozvodov a pod.) a výmena a/alebo výstavba vonkajších tepelných rozvodov medzi objektmi používajúcimi spoločný tepelný zdroj. V prípade opatrení na znižovanie energetických strát budov musí byť doložený energetický audit budov, ktorého výsledkom bude návrh uvedených opatrení. Súčasťou projektu zmeny palivovej základne na zdroji tepla z neobnoviteľného zdroja na obnoviteľný zdroj (prípadne aj v kombinácii s kogeneráciou) za účelom znižovania emisií znečisťujúcich látok môže byť aj výstavba alebo modernizácia primárnych a diaľkových rozvodov pre systémy centrálného zásobovania teplom (zlepšenie izolácie rozvodných potrubí a zníženie úniku energetických médií vrátane úprav výmenníkových staníc tepla).

OP ŽP tak podporou aktivít uvedeného typu teda prispieva nielen k znižovaniu emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok, čo je jeho primárnym cieľom, ale zároveň tiež k zvýšeniu

využívania energie z obnoviteľných zdrojov a energetickej účinnosti a obratu k nízkouhlíkovému hospodárstvu, čo je jedným z hlavných cieľov stratégie Európa 2020.

d) Zameraním OP ŽP na podporu rozvoja environmentálnej infraštruktúry ako jedného z faktorov ovplyvňujúcich životnú úroveň obyvateľstva, napomáhajúcich sociálnej inklúzii a prispievajúcich k inkluzívnemu rastu ako jednému z cieľov stratégie Európa 2020.

Environmentálna infraštruktúra ako jeden z faktorov ovplyvňujúcich životnú úroveň obyvateľstva napomáha sociálnej inklúzii a môže prispieť k inkluzívnemu rastu ako jednému z cieľov stratégie Európa 2020.

Podpora environmentálnej infraštruktúry má okrem priameho vplyvu na stav jednotlivých zložiek životného prostredia aj svoj sociálny rozmer, ktorý sa prejavuje najmä v tom, že:

- vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktivnosť pre obyvateľstvo, má priaznivý dopad na jeho zdravotný stav a životnú úroveň;
- environmentálna infraštruktúra zabezpečuje prístup obyvateľov k základným environmentálnym službám s cieľom zvýšenia životnej úrovne obyvateľstva, zlepšenia zdravotného stavu populácie a zvýšenia priemernej dĺžky života;
- dobudovanie a skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry (najmä v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a čistenia a odvádzania odpadových vôd, ale aj odpadového hospodárstva) a zlepšenie jej prístupnosti prispieva k obmedzeniu sociálneho vylúčenia;
- vytváranie pracovných príležitostí v súvislosti s výstavbou environmentálnej infraštruktúry, ako aj prevádzkovaním environmentálnych služieb prispieva k podpore zamestnanosti.

OP ŽP tak prostredníctvom napĺňania svojich cieľov prispieva nielen k udržateľnému charakteru rastu, ale má potenciál prispieť tiež k **inkluzívnemu rastu**, ktorý zabezpečí sociálnu a územnú súdržnosť, a preto patrí k prioritám stratégie Európa 2020.

Investície z fondov EÚ, ktoré sú v rámci OP ŽP zacielené na zlepšovanie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ teda môžu prispieť k hospodárskemu rastu najmä týmito spôsobmi:

- môžu zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť hospodárskeho rastu, efektívnejšie využívanie prírodných zdrojov a prispieť k zvyšovaniu energetickej efektívnosti;
- znižujú niektoré druhy hospodárskych nákladov (napr. zdravotné náklady, náklady spojené s odstránením znečistenia alebo náhradou škody);
- napomáhajú zvýšiť atraktivnosť územia pre investovanie a rozvoj podnikateľských aktivít s následným efektom na tvorbu pracovných miest;
- stimulujú inovácie (ekoinovácie);
- prispievajú k vytváraniu pracovných príležitostí počas výstavby environmentálnej infraštruktúry a po jej dobudovaní k sociálnej inklúzii a zlepšovaniu životných podmienok obyvateľstva.

Sumarizačná tabuľka porovnania súladu Stratégie Európa 2020 s cieľmi OP ŽP

Sledovaný cieľ	Stratégia Európa 2020	OP ŽP	Charakter väzby medzi OP ŽP so stratégiami na úrovni EK
zabezpečenie environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja a „zeleného“ ekonomického rastu	✓	✓	globálny cieľ OP ŽP
podpora rozvoja dostupnosti a kvality environmentálnej infraštruktúry	✓	✓	predmet podpory prioritnej osi 1, 3, 4
„20/20/20“ (t.j. znížiť emisie skleníkových plynov o minimálne 20 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 alebo o 30 % v prípade priaznivých podmienok; zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 % a zvýšiť energetickú účinnosť o 20 %).	✓	✓	podpora aktivít na znižovanie emisií skleníkových plynov, podporu prechodu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu a zvyšovaniu energetickej efektívnosti
podpora rozvoja environmentálnej infraštruktúry	✓	✓	potenciál OP ŽP prispievať k udržateľnému charakteru rastu, a k inkluzívnemu rastu

Stratégia OP ŽP bola vypracovaná pri zohľadnení priorit uvedených v Strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti a je zameraná na vytváranie podmienok pre konvergenciu Slovenskej republiky k EÚ 15 predovšetkým v oblasti environmentálnych aspektov. Cieľom je predovšetkým dosiahnuť:

- zlepšenie stavu životného prostredia, ochrany biodiverzity, rodov, druhov a ekosystémov;
- racionálne využívanie zdrojov s cieľom podpory trvalo udržateľného rozvoja;
- dobudovanie a skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry.

Podporou investícií do environmentálnej infraštruktúry, ktoré zvyšujú atraktivitu regiónov a zlepšujú podmienky pre život, OP ŽP priamo prispieva k napĺňaniu špecifickej priority Strategických usmerení Spoločenstva o súdržnosti 1.2 *Posilnenie synergií medzi ochranou životného prostredia a rastom*.

Stratégia OP ŽP taktiež vychádza z potrieb regiónov a usiluje sa o riešenie problematiky znečistenia životného prostredia a jeho zdrojov zavádzaním environmentálne vhodných technológií, prevenciou rizík a ochranou prírodného prostredia a krajiny

Záver a odporúčania:

Prínos OP ŽP voči cieľom a prioritám politiky súdržnosti je vyjadrený prostredníctvom globálneho cieľa, cieľov na úrovni prioritných osí a špecifických cieľov, podpory kvality životného prostredia v rámci OP ŽP a cieľov vyjadrených prostredníctvom merateľných ukazovateľov.

Z posúdenia makroekonomických, legislatívnych východísk a nastavenia stratégie OP ŽP nevyplýva potreba aktualizácie resp. úpravy OP ŽP po vecnej stránke, t.j. rozsah, zameranie alebo stratégiu OP PŽP nie je potrebné meniť. Miera korelácie medzi kontextovými (makroekonomickými), programovými a výkonnostnými⁵ (projektovými) ukazovateľmi je zrejmá zo skutočnosti, že ciele sledované na úrovni SR sú sledované aj na projektovej úrovni. Core ukazovatele preukazujú väzby cieľov operačného programu s cieľmi politiky súdržnosti.

⁵ známe ako ukazovatele výstupu, výsledku a dopadu

Z hľadiska skladby merateľných ukazovateľov je teda možné konštatovať, že ciele politiky súdržnosti sú na úrovni OP ŽP sledované a plnené, čo potvrdzuje vývoj (trend) plnenia merateľných ukazovateľov v priebehu rokov implementácie OP ŽP.

Väzba OP ŽP na priority stratégie Európa 2020 je lineárna v zmysle preukázania príspevku OP ŽP (prostredníctvom napĺňania cieľov OP ŽP) k udržateľnému a inkluzívnemu rastu, t.j. stratégia OP ŽP sa na stratégiu Európu 2020 vecne viaže.

Na základe stanovenia kontextových ukazovateľov možno konštatovať jednoznačnú súvislosť a prepojenie medzi cieľmi na úrovni Strategických usmernení Spoločenstva o súdržnosti, Lisabonskou stratégiou, Národným programom reforiem SR ako aj NSRR. Z hľadiska súladu OP ŽP so stratégiou 2020 možno konštatovať, že OP ŽP a stratégia 2020 sú vo vzájomnej symbióze, t.j. stratégia OP ŽP odzrkadľuje obsah Strategických usmernení Spoločenstva ako aj Stratégie Európa 2020 prostredníctvom svojho globálneho cieľa ako aj strategických cieľov. Previazanosť stratégie OP ŽP s cieľmi kohéznej politiky spočíva v správne stanovených východiskách (legislatívnych aj vecných), vo väzbe na ciele trvalo udržateľného rozvoja a vo vhodne zvolených cieľoch, ktorými bude prostredníctvom intervencie podporovať rozvoj, tvorbu a ochranu životného prostredia.

Záverom možno konštatovať vecnú previazanosť OP ŽP s cieľmi/prioritami politiky súdržnosti v rámci programového obdobia 2007 – 2013 a to na základe súladu nastavenej stratégie, globálneho cieľa ako aj celkového zamerania OP ŽP.

Evaluačná otázka:

2.2 Aký je príspevok OP ŽP k plneniu úloh Kohézneho fondu a Eúropskeho fondu regionálneho rozvoja stanovených v príslušných nariadeniach EÚ?

Východisko:

V zmysle čl. 3 ods. 1 všeobecného nariadenia sú priority EÚ zamerané na podporu trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom posilňovania rastu, konkurencieschopnosti, zamestnanosti a sociálnej inklúzie a ochrany a zlepšenia kvality životného prostredia.

Na tento účel prispieva Európsky fond regionálneho rozvoja (ďalej len „ERDF“), Európsky sociálny fond, Kohézny fond (ďalej len „KF“), Európska investičná banka a ďalšie existujúce finančné nástroje EÚ, každý z nich vhodným spôsobom, k dosiahnutiu týchto troch cieľov:

- a) Konvergencia;
- b) Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť;
- c) Európska územná spolupráca.

Z hľadiska OP ŽP je podporovaný cieľ Konvergencia, ktorý je zameraný na urýchlenie konvergenzie najmenej rozvinutých členských štátov a regiónov zlepšovaním podmienok rastu a zamestnanosti prostredníctvom zvyšovania a zlepšovania kvality investícií do hmotného a ľudského kapitálu, rozvoja inovácie a znalostnej spoločnosti, prispôsobivosti na hospodárske a sociálne zmeny, ochrany, zlepšovania životného prostredia a administratívnej efektívnosti. Tento cieľ zároveň predstavuje prioritu fondov.

Rozsah a ciele pomoci prostredníctvom KF a ERDF sú vymedzené legislatívou EÚ nasledovným spôsobom:

V zmysle čl. 2 Nariadenia rady (ES) č. 1084/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94 bol **rozsah pomoci pre KF** stanovený nasledovne:

1. Pomoc z fondu sa poskytuje primerane vyváženým spôsobom a na základe potrieb investícií a infraštruktúry osobitných pre každý členský štát, ktorý pomoc dostáva, na akcie v týchto oblastiach:

- a) transeurópske dopravné siete, najmä prioritné projekty spoločného záujmu vymedzené v rozhodnutí č. 1692/96/ ES;
- b) životné prostredie v rámci priorít politiky Spoločenstva v oblasti ochrany životného prostredia podľa politiky a akčného programu v oblasti životného prostredia. V tejto súvislosti môže fond pôsobiť aj v oblastiach, ktoré súvisia s trvalo udržateľným rozvojom a jednoznačne prospievajú životnému prostrediu, t. j. energetická efektívnosť a obnoviteľné zdroje energie a v oblasti dopravy mimo oblasti transeurópskych sietí, železničná, riečna a námorná doprava, intermodálne dopravné systémy a ich vzájomná interoperabilita, riadenie cestnej, námornej a leteckej dopravy, environmentálne vhodná mestská doprava a verejná doprava.

Význam a použitie KF

KF je špecifickým finančným nástrojom, ktorý sa orientuje na podporu projektov v oblasti životného prostredia a budovania transeurópskych dopravných sietí v členských štátoch EÚ, kde je úroveň HDP na obyvateľa pod úrovňou 90 % priemeru Spoločenstva. Zámery využívania finančných zdrojov Kohézneho fondu definuje NSRR. Cieľom Kohézneho fondu je posilňovať hospodársku a sociálnu súdržnosť.

KF na rozdiel od **ERDF** sa orientuje na vyrovnávanie **rozdielov medzi jednotlivými členskými štátmi EÚ** v oblastiach transeurópskych dopravných sietí a životného prostredia, a teda nie je primárne zameraný na regionálnu úroveň rozdielov a ich odstraňovanie.

Význam a použitie ERDF

Európsky fond regionálneho rozvoja je určený na to, aby pomohol odstraňovať najväčšie regionálne rozdiely v členských krajinách Európskej únie. Úlohou ERDF je prispievať k zmenšovaniu rozdielov v úrovni a miere rozvoja rôznych regiónov, v ktorej najviac znevýhodnené regióny zaostávajú, vrátane vidieckych a mestských oblastí, upadajúcich priemyselných regiónov, geograficky alebo prírodne znevýhodnených oblastí, ako napr. horských oblastí, riedko osídlených oblastí a pohraničných regiónov. Cieľom ERDF je teda prispievať k rozvoju najmenej rozvinutých regiónov Európskej únie a územnej spolupráce. Vo všeobecnosti prispievajú investície do životného prostredia k hospodárskemu rastu, dlhodobej udržateľnosti, znižujú niektoré druhy hospodárskych nákladov a stimulujú inováciu a tvorbu pracovných miest. OP ŽP sa zameria najmä na prioritizované, najviac problémové a finančne najnáročnejšie aktivity z pohľadu implementácie investične náročného environmentálneho acquis v oblasti vôd, odpadu, ovzdušia a ochrany prírody podľa schváleného Implementačného plánu environmentálneho acquis SR do roku 2013/2015.

Hlavný rozdiel medzi Kohéznym fondom a štrukturálnymi fondmi je ten, že základnou úrovňou intervencií z Kohézneho fondu je štát (úroveň NUTS I), kým v prípade štrukturálnych fondov sú to regióny (úroveň NUTS II, NUTS III).

Zistený stav:

V rámci OP ŽP sú synergie medzi ochranou životného prostredia a sociálno-ekonomickým rastom realizované podporou rozvoja environmentálnej infraštruktúry SR, čím je podpora z finančných zdrojov politiky súdržnosti priamo smerovaná do jednej z finančne najnáročnejších oblastí, ktoré sú zároveň významné z hľadiska ekonomického rozvoja SR.

Plnením globálneho cieľa OP ŽP sa zvyšuje atraktivita územia SR a jej regiónov, skvalitňujú sa podmienky pre život obyvateľstva, posilňuje sa otvorený charakter spoločnosti z jej sociálno-priestorového hľadiska a vytvárajú sa predpoklady pre jej trvalo udržateľný rozvoj.

Globálny cieľ OP ŽP je napĺňaný prostredníctvom špecifických cieľov, ktorým zodpovedajú jednotlivé prioritné osi operačného programu, ktoré sú financované z jednotlivých zdrojov EÚ nasledovne:

KF – oprávnené je celé územie SR:

- Prioritná os 1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd
- Prioritná os 2. Ochrana pred povodňami
- Prioritná os 4. Odpadové hospodárstvo
- Prioritná os 6. Technická pomoc

ERDF – oprávnené je územie SR s výnimkou Bratislavského kraja:

Prioritná os 3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy

Prioritná os 5. Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny

Prioritná os 7. Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému

Pôvodná celková výška finančného príspevku z fondov EÚ na realizáciu OP ŽP (zakotvená vo finančnom pláne OP ŽP – verzia 1.0, ako aj verzia 2.0) predstavovala 1 800 000 EUR, z toho 230 756 935 EUR z ERDF a 1 569 243 065 EUR z KF. Revíziou OP ŽP na verziu 3.0 sa celková výška finančného príspevku z fondov EÚ na realizáciu OP ŽP zvýšila o 20 000 000 EUR, t.j. na 1 820 000 000 EUR, z toho 250 756 935 EUR z ERDF a 1 569 243 065 EUR z KF.

Finančné vyjadrenie potenciálneho príspevku OP ŽP voči plneniu priorít KF a ERDF prostredníctvom alokácie prostriedkov z uvedených fondov je nasledovné:

Prioritná os (KF)	zdroje EÚ (v EUR)	Národné zdroje (v EUR)	Celkom (v EUR)
1. Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	915 643 065	161 584 071	1 077 227 136
2. Ochrana pred povodňami	120 000 000	21 176 471	141 176 471
4. Odpadové hospodárstvo	485 000 000	85 588 235	570 588 235
6. Technická pomoc	48 600 000	8 576 470	57 176 470
SPOLU	1 569 243 065	276 925 247	1 846 168 312
Prioritná os (ERDF)			
3. Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	180 000 000	31 764 706	211 764 706
5. Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	50 756 935	8 957 106	59 714 041
7. Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému	20 000 000	3 529 412	23 529 412
SPOLU	250 756 935	44 251 224	295 008 159
CELKOM	1 820 000 000	321 176 471	2 141 176 471

Vzhľadom k východiskovému určeniu ERDF a KF podporovať financovanie projektov v súlade predmetom podpory daného fondu je merateľný prínos OP ŽP k plneniu cieľov ERDF a KF podporovať projekty vyjadrený prostredníctvom:

1. počtu zazmluvnených projektov;
2. čerpania finančných prostriedkov;
3. plnenia merateľných ukazovateľov.

Prioritná os	Zdroj financovania	Počet zazmluvnených projektov	Čerpanie (EÚ zdroje)
PO1	KF	138	227 564 016,89
PO2	KF	67	25 829 624,45
PO3	ERDF	108	114 077 970,16
PO4	KF	221	164 083 066,89
PO5	ERDF	40	9 685 075,28
PO7	ERDF	0	0
SPOLU		574	541 239 753,67

Čerpanie OP ŽP k 30.09.2012 *

Prioritná os	Alokácia		Realizované oprávnené výdavky		čerpanie v %
	EU	ŠR	EU	ŠR	EU zdroje
Prioritná os č. 1	915 643 065,00	136 558 879,00	227 564 016,89	34 670 806,75	24,85%
Prioritná os č. 2	120 000 000,00	19 794 118,00	25 829 624,45	3 743 601,17	21,52%
Prioritná os č. 3	180 000 000,00	29 117 648,00	114 077 970,16	16 134 624,36	63,38%
Prioritná os č. 4	485 000 000,00	71 599 632,00	164 083 066,89	22 000 484,27	33,83%
Prioritná os č. 5	50 756 935,00	8 957 106,00	9 685 075,28	1 709 131,38	19,08%
Prioritná os č. 6	48 600 000,00	8 576 470,00	25 017 571,44	4 414 865,80	51,48%
Prioritná os č. 7	20 000 000,00	3 529 412,00	0,00	0,00	0,00%
Celkový súčet	1 820 000 000,00	278 133 265,00	566 257 325,11	82 673 513,73	31,11%
Sumár EÚ + ŠR	2 098 133 265,00		648 930 838,84		30,93%

Plnenie merateľných ukazovateľov nie je posúdené z dôvodu, že hodnotenie merateľných ukazovateľov je predmetom inej evaluačnej otázky.

Záver a odporúčania:

Relevantnosť stratégie OP ŽP voči plneniu cieľov ERDF a KF spočíva v miere, do akej sú jej ciele (vymedzené podrobnejšie prostredníctvom operačných cieľov) schopné riešiť identifikované problémy a skutočné potreby skutočných alebo potenciálnych subjektov, ktoré by mohli využívať ponúkané intervencie prostredníctvom fondov EÚ. Výsledky projektov podporovaných prostredníctvom OP ŽP preukazujú z pohľadu prijímateľov a cieľových skupín pomerne vysokú mieru efektívnosti a to vzhľadom na kvantitu (čerpanie), kvalitu (plánované a reálne dosahované hodnoty merateľných ukazovateľov projektov) a časový plán (reálna realizácia projektov). Z pohľadu plnenia cieľov na úrovni operačného programu je principiálna podpora kvalitných projektov s cieľom vysokej transformácie poskytovaných finančných prostriedkov na želané výsledky, t.j. dosahovanie plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov. Pre zabezpečenie tohto efektu RO pre OP ŽP definoval sústavu hodnotiacich a výberových kritérií, na základe ktorého vytvoril predpoklad účelného využívania fondov EÚ v prostredí podpory životného prostredia. Na základe analýzy dosahovaných hodnôt merateľných ukazovateľov na úrovni OP ŽP možno konštatovať, že hoci sú projekty vybrané efektívne a účelne a rovnako sú prijateľné aj ich plánované výsledky, miera prínosu OP ŽP môže byť ovplyvnená skutočnosťou, že na dosiahnuté hodnoty merateľných ukazovateľov môžu vplývať externé faktory. Z hľadiska dopadu OP ŽP na plnenie cieľov fondov EÚ, t.j. pri vymedzení vzťahu medzi účelom OP ŽP a celkovými cieľmi, ktoré sú dosahované prostredníctvom podpory z fondov EÚ možno konštatovať, že vplyv intervencie v sektore podpory životného prostredia je zreteľný tak na úrovni regiónov ako aj na úrovni celého Slovenska. Ekonomický, sociálny, environmentálny rozvoj, ktorý bol dosiahnutý prostredníctvom intervencií OP ŽP je zreteľný z objemu zazmluvnených finančných prostriedkov, množstva podporených projektov a cieľov, ktoré projekty dosiahli.

* Zdrojom údajov o čerpaní je platobná jednotka OP ŽP, pričom hodnoty uvedené v tabuľke predstavujú výšku finančných prostriedkov skutočne vyplatených prijímateľom.

Evaluačná otázka:

2.3 Aký je príspevok OP ŽP k dosiahnutiu cieľa podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí?

Východisko:

Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť je jedným z 3 cieľov Kohéznej politiky EÚ v programovom období 2007 - 2013.

Ciele podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných miest sú obsiahnuté vo všetkých strategických dokumentoch EÚ (Lisabonskej stratégii, Strategických usmerneniach Spoločenstva, ako aj stratégii Európa 2020).

Podpora konkurencieschopnosti a zamestnanosti je zahrnutá aj do koncepčných dokumentov na národnej úrovni (napr. Stratégia konkurencieschopnosti Slovenska 2010, Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky 2008-2010 a jeho pokračovanie: Národný program reforiem Slovenskej republiky na roky 2011-2014).

Kohézna politika EÚ sa v podmienkach SR realizuje prostredníctvom Národného strategického referenčného rámca na roky 2007-2013 (ďalej len „NSRR“). Strategickým cieľom NSRR je „**Výrazne zvýšiť do roku 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja**“. Tento cieľ predstavuje nielen pokračovanie trendu približovania sa úrovni EÚ-15, ale aj zvyšovanie konkurencieschopnosti Slovenska a jeho regiónov, a tiež zvýšenie kvality života občanov Slovenskej republiky.

Stav environmentálnej infraštruktúry patrí k rozhodujúcim faktorom ekonomického rozvoja a konkurencieschopnosti ekonomiky. Konkurencieschopnosť oblastí s nevybudovanou alebo nevyhovujúcou environmentálnou infraštruktúrou sa výrazne znižuje, pričom snaha o umiestnenie hospodárskych aktivít na takéto územia často vyvoláva potrebu doplnkových investícií. Nedostatočná vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zároveň spôsobuje zníženie jeho sociálnej atraktivity. Naopak, dostatočná vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktívnosť pre investovanie a stáva sa podmienkou umiestnenia investícií. Investície do environmentálnej infraštruktúry generujú priame súkromné investície prispievajúce k rastu konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti regiónov.

Environmentálna infraštruktúra teda ako jeden z faktorov ovplyvňujúcich životnú úroveň obyvateľstva napomáha sociálnej inklúzii a môže tiež prispieť k inkluzívnemu rastu ako jednému z cieľov stratégie Európa 2020 (*Udržateľný rast: podpora ekologickejšieho a konkurencieschopnejšieho hospodárstva, ktoré efektívnejšie využíva zdroje*). Podpora environmentálnej infraštruktúry má okrem priameho vplyvu na stav jednotlivých zložiek životného prostredia aj svoj sociálny rozmer, ktorý predstavuje vytváranie pracovných príležitostí v súvislosti s výstavbou environmentálnej infraštruktúry, ako aj prevádzkovaním environmentálnych služieb prispieva k podpore zamestnanosti.

Zistený stav:

OP ŽP realizovaný prostredníctvom cieľa Konvergencia nie je primárne zameraný na rast zamestnanosti, keďže jeho ciele smerujú predovšetkým k podpore opatrení v oblasti budovania environmentálnej infraštruktúry a zabezpečenia kvality jednotlivých zložiek životného prostredia v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z právnych predpisov SR a EÚ, vrátane záväzkov v oblasti životného prostredia, vyplývajúcich pre SR zo Zmluvy o pristúpení k EÚ. OP ŽP však prostredníctvom svojho globálneho cieľa vytvára podmienky pre konvergenciu SR k priemeru

EÚ – 15 v oblasti environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia. OP ŽP svojim zameraním na budovanie a modernizáciu environmentálnej infraštruktúry a ochranu životného prostredia vrátane zlepšovania kvality jeho jednotlivých zložiek prispieva k dosiahnutiu strategického cieľa SR, ktorým je výrazne zvýšiť do r. 2013 konkurencieschopnosť a výkonnosť regiónov a slovenskej ekonomiky a zamestnanosť pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja. Tento cieľ predstavuje pokračovanie trendu približovania sa úrovni EÚ-15.

Intervencie poskytované prostredníctvom OP ŽP, t.j. vzhľadom na zameranie OP ŽP a investičný charakter projektov nie sú určené priamo na vytvorenie pracovných miest, ale na samotnú realizáciu projektov (budovanie infraštruktúry, inštalácia technológií apod.).

Popri dosahovaní hlavných cieľov sa však v rámci OP ŽP prostredníctvom hodnôt dvoch merateľných ukazovateľov typu „core“ sleduje aj príspevok realizovaných projektov k tvorbe pracovných miest.

Ukazovateľ „Počet vytvorených pracovných miest“ (core ukazovateľ 1) sa sledujú na úrovni všetkých prioritných osí a ukazovateľ „Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP“ (core ukazovateľ 9, ktorý je zároveň súčasťou/podmnožinou core ukazovateľa 1) sa sleduje na úrovni PO3 a PO4, kde sú oprávnenými prijímateľmi aj právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Tab. Počet vytvorených pracovných miest (core ukazovateľ 1)

PO	Cieľová hodnota podľa OP ŽP (31.12.2015)	Plánovaná hodnota (zazmluvnené projekty)	Meraná hodnota (VS 2011)	Meraná hodnota (30.09.2012)
PO1	200	14	0	0
PO2	4	1	0	0
PO3	65	6	4	5
PO4	105	130	26	36
PO5	3	0	0	0
PO7	1	0	0	0
Spolu	378	151	30	41

Tab. Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP (core ukazovateľ 9, ktorý je zároveň súčasťou/podmnožinou core ukazovateľa 1)

PO	Cieľová hodnota podľa OP ŽP (31.12.2015)	Plánovaná hodnota (zazmluvnené projekty)	Meraná hodnota (VS 2011)	Meraná hodnota (30.09.2012)
PO3	15	3	3	3
PO4	25	46	7	14
Spolu	40	49	10	17

Aktuálne dosiahnutá hodnota ukazovateľov je však ovplyvnená spôsobom jeho vykazovania, keďže k plneniu ukazovateľov dochádza po realizácii projektu. To znamená, že v prípade projektov v procese realizácie sa hodnota uvedeného ukazovateľa ešte nevykazuje.

Záver a odporúčania:

Z pohľadu hodnotenia príspevku OP ŽP k podpore konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí je potrebné predovšetkým zdôrazniť, že OP ŽP je primárne zameraný na zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry a posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja. Vzhľadom na zameranie a investičný charakter podporovaných aktivít preto v rámci OP ŽP nejde o prostriedky určené priamo na vytvorenie pracovných miest, ale na samotnú realizáciu projektov zameraných na budovanie infraštruktúry, inštaláciu technológií a pod.

Z uvedeného vyplýva, že príspevok OP ŽP k podpore konkurencieschopnosti a zamestnanosti nie je natoľko výrazný ako napr. v prípade programov realizovaných v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť.

V širšom kontexte však možno identifikovať príspevok OP ŽP k uvedeným oblastiam. Podpora budovania a modernizácie environmentálnej infraštruktúry a posilnenie environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja vytvára podmienky pre konvergenciu SR k priemeru EÚ 15 v oblasti environmentálnej infraštruktúry. Vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktívnosť pre investovanie a stáva sa podmienkou umiestnenia investícií. Investície do environmentálnej infraštruktúry generujú priame súkromné investície prispievajúce k rastu konkurencieschopnosti a ekonomickej výkonnosti regiónov.

V rámci hodnotenia príspevku OP ŽP k podpore tvorby nových pracovných príležitostí je taktiež potrebné zmieniť veľké projekty, implementované v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd. Počas realizácie týchto projektov dôjde k vytvoreniu vysokého počtu (niekoľkých stovák) pracovných miest pri vykonávaní stavebných prác v trvaní 2 – 3 rokov. Aj keď nejde o pracovné miesta priamo vytvorené v dôsledku realizácie projektu, príspevok veľkých projektov v oblasti vodného hospodárstva k podpore zamestnanosti a vytváraniu nových pracovných príležitostí je značný, a to napriek tomu, že je sekundárneho charakteru, t. j. prejavuje sa počas stavebných prác, čo však súvisí s charakterom projektov v oblasti výstavby vodohospodárskej infraštruktúry.

V súvislosti s podporou zamestnanosti možno pozitívne hodnotiť skutočnosť, že aj napriek zameraniu OP ŽP sa v rámci súboru merateľných ukazovateľov sledujú aj ukazovatele tvorby pracovných miest, a to ukazovateľ „Počet vytvorených pracovných miest“, ktorý sa ako core ukazovateľ č. 1 sleduje na úrovni všetkých prioritných osí a ukazovateľ „Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP“, ktorý sa ako core ukazovateľ č. 9 sleduje na úrovni PO3 a PO4, kde sú oprávnenými prijímateľmi aj právnické osoby oprávnené na podnikanie.

Evaluačná otázka:**2.4 Aký je súčasný stav implementácie OP ŽP? Vyžaduje aktuálna situácia stavu implementácie OP ŽP realokáciu finančných prostriedkov?**

Pokrok implementácie OP ŽP bol posudzovaný v štyroch rovinách:

- Finančný pokrok v implementácii celého OP ŽP.
- Fyzický pokrok v implementácii celého OP ŽP .
- Finančný pokrok v implementácii za každú prioritnú os.
- Fyzický pokrok v implementácii za každú prioritnú os.

Posúdenie stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie

Cieľom posúdenia stavu implementácie OP ŽP je zhodnotiť reálny stav implementácie OP ŽP a posúdiť potrebu realokácie finančných prostriedkov vzhľadom k cieľom OP ŽP. **Hodnotenie implementácie OP ŽP celkovo, ako aj na úrovni jednotlivých prioritných osí bolo vykonané na základe posúdenia finančného a fyzického pokroku v implementácii za každú prioritnú os samostatne.**

Posúdenie pokroku je vykonané na základe posúdenia čerpania finančných prostriedkov, miery fyzického pokroku (na základe posúdenia merateľných ukazovateľov) a s prihliadnutím na dopyt žiadateľov po vyhlásených Výzvach.

Prehľad vyhlásených výziev podľa jednotlivých prioritných osí:

Prioritná os	Počet výziev	Počet prijatých ŽoNFP	Počet schválených ŽoNFP	Počet zazmluvnených projektov
PO1	9	408	151	138
PO2	8	179	67	67
PO3	10	326	108	108
PO4	15	1 476	266	221
PO5	4	60	40	40
PO7	0	0	0	0
SPOLU	46	2 449	632	574

Prioritná os	Alokácia FP na výzvu + veľké projekty v EUR (zdroj EÚ)	Výška žiadaného príspevku + veľké projekty v EUR (zdroj EÚ)	Výška schváleného príspevku + veľké projekty v EUR (zdroj EÚ)	Výška zazmluvneného príspevku v EUR (zdroj EÚ)
PO1	1 111 483 641	2 215 274 544	818 498 191	658 607 147
PO2	197 071 229	218 929 236	87 041 531	87 041 531
PO3	219 675 747	395 028 530	143 250 532	143 250 532
PO4	520 925 835	1 451 136 156	340 533 726	304 020 807
PO5	59 958 910	65 406 442	42 789 587	42 789 587
PO7	-	-	-	-
SPOLU	2 109 115 362	4 345 774 908	1 432 113 567	1 235 709 604

Celkový prehľad disponibilných finančných prostriedkov v rámci OP ŽP je súčasťou výslednej tabuľky v kapitole 4. tohto hodnotenia.

Finančný pokrok implementácie OP ŽP

Zistený stav:

- Doposiaľ bolo uzavretých 46 výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „výzva“) a bolo predložených spolu 2 449 žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“). Z tohto počtu bolo 632 žiadostí schválených a z nich 574 k 30. 9. 2012 zazmluvnených.
- Z pohľadu schválených ŽoNFP dosiahla finančná implementácia OP ŽP hodnotu 1 432 113 567 EUR, čo predstavuje cca 78,69% z celkovej alokácie prostriedkov OP ŽP bez TA. Objem zazmluvnených finančných prostriedkov je 1 235 709 604 EUR bez TA. (zdroj RO k 30.09.2012)
- Čerpanie na úrovni objemu finančných prostriedkov skutočne vyplatených platobnou jednotkou prijímateľom, t. j. na úrovni reálne vykázaných výdavkov predstavovalo 648 930 838,84 EUR, čo zodpovedá podielu 30,93 % z celkovej alokácie OP ŽP. Čerpanie na úrovni schválených súhrnných žiadostí o platbu predstavuje 28,85 % celkovej alokácie OP ŽP.

Fyzický pokrok implementácie OP ŽP

Zistený stav:

K dátumu realizácie hodnotenia možno konštatovať, že zber a analýza dát získaných od prijímateľov prebieha uspokojivo.

Na základe pokročilej doby implementácie OP ŽP, dosiahnutých a plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov je možné odhadnúť plnenie cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov na úrovni operačných cieľov, ako aj na úrovni projektov.

- Finančný pokrok pri implementácii OP ŽP korešponduje s fyzickým pokrokom pri implementácii OP ŽP, t.j. možno konštatovať, že dosahované hodnoty merateľných ukazovateľov na úrovni OP ŽP sú voči čerpaniu finančných prostriedkov primerané.
- Napriek skutočnosti, že implementácia OP ŽP nie je ukončená, niektoré plánované hodnoty merateľných ukazovateľov na úrovni OP ŽP už boli dosiahnuté (napr. Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov, Počet projektov na prevenciu rizík, Počet aktivít na znižovanie emisií skleníkových plynov a zmenu palivovej základne energetických zdrojov na výrobu tepla a teplej vody v prospech obnoviteľných zdrojov energie a počet podporných štúdií a programov, Počet zmodernizovaných a novo nainštalovaných monitorovacích staníc Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia, Zníženie emisií skleníkových plynov (spolu za jednotlivé projekty), Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na materiálové zhodnocovanie odpadov, Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber, Počet projektov v oblasti odpadového hospodárstva a pod.)
- Cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov sa v niektorých konkrétnych prípadoch (napr. v prioritnej osi 1) sa zdajú byť nadhodnotenú.
- Problémy s fyzickou realizáciou sa vyskytli u vybraných aktivít v rámci prioritnej osi 4, konkrétne aktivít sanácie environmentálnych záťaží v rámci operačného cieľa 4.4, kde je nepriaznivý stav spôsobený predovšetkým komplikáciami pri príprave a oneskoreným prijatím právnej úpravy v oblasti sanácie environmentálnych záťaží, ako aj pri zabezpečení súladu poskytovania pomoci na sanáciu environmentálnych záťaží s princípom „znečisťovateľ platí“ a pravidlami štátnej pomoci.
- RO pre OP ŽP identifikoval znížený počet projektov, ktorý by mohol byť podporený v rámci operačného cieľa 4.4 tak, aby bola zabezpečená ich realizácia do konca súčasného programového obdobia

a zároveň nevznikalo riziko prípadných korekcií zo strany EK v súvislosti s nedostatočnou aplikáciou princípu znečisťovateľ platí a/alebo pravidiel štátnej pomoci.

Záver a odporúčania:

- Urýchlene vyhlásiť výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok (ďalej aj „ŽoNFP“) v zmysle schváleného harmonogramu výziev s cieľom zrýchlenia čerpania alokovaných prostriedkov v rámci OP ŽP pri rešpektovaní nasledovných východísk:
 - 1) **Stav plnenia ukazovateľov operačného programu**
Výzvy na predkladanie ŽoNFP sú navrhované prioritne na tie operačné ciele a typy aktivít, ktoré v podstatnej miere prispievajú k zvýšeniu plnenia/splneniu tých ukazovateľov OP ŽP, ktorých úroveň plnenia je v súčasnosti nižšia.
 - 2) **Plnenie záväzkov SR voči EÚ zo Zmluvy o prístupí k EÚ**
Jedným z významných východísk pre vyhlásenie výziev na predkladanie ŽoNFP je nevyhnutnosť plnenia záväzkov SR voči EÚ s cieľom zmierniť riziko ich nesplnenia, resp. aspoň obmedziť výšku prípadných sankcií zo strany EÚ, ak by záväzky boli splnené len čiastočne (keďže alokácia OP ŽP neumožňuje pokryť v plnej miere požiadavky na plnenie prístupových záväzkov SR voči EÚ, resp. požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia). Mimoriadnu pozornosť je potrebné venovať záväzkom SR voči EÚ vyplývajúcim z prechodných období v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd zakotvených v Zmluve o prístupí k EÚ. Požiadavky vyplývajúce z ďalších právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia navrhujeme zohľadniť v prípadoch, ak sú v rámci príslušnej prioritnej osi a jej zodpovedajúcich operačných cieľov/ operačného cieľa ešte disponibilné finančné zdroje.
 - 3) **Výška disponibilných finančných prostriedkov**
Vzhľadom na vyššie uvedené nemôže byť aktuálna výška disponibilných finančných prostriedkov v rámci jednotlivých prioritných osí, resp. prioritných tém jediným a hlavným východiskom pre vyhlásenie výziev a ďalší proces finančnej implementácie OP ŽP, t.j. v niektorých prípadoch (špecifikovaných nižšie v rámci hodnotenia na úrovni jednotlivých prioritných osí OP ŽP) je výšku disponibilných finančných prostriedkov v rámci prioritnej osi, resp. prioritnej témy potrebné upraviť.
 - 4) **Blížiaci sa koniec programového obdobia 2007 – 2013**
Nakoľko je 31.12.2015 konečným dátumom vzniku oprávnených výdavkov, všetky výzvy na predkladanie ŽoNFP zahrnuté do harmonogramu výziev odporúčame chápať ako posledné výzvy v rámci danej prioritnej osi/ operačného cieľa. Vzhľadom na to, a v súlade so zákonom č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, považujeme za potrebné, aby všetky výzvy obsahovali aj ustanovenia o tzv. zásobníku projektov. Týmto spôsobom bude zabezpečená kontinuita procesu realizácie OP ŽP až do definitívneho vyčerpania finančných prostriedkov alokovaných na konkrétnu prioritnú os/prioritnú tému.
- **Posilniť alokáciu zo zdrojov KF na prioritnú os 1, operačný cieľ 1.2 realokáciou zdrojov KF z prioritnej osi 4 (najmä operačného cieľa 4.4., ako aj disponibilných zostatkov ostatných operačných cieľov) a následne upraviť cieľové hodnoty merateľných ukazovateľov všetkých operačných cieľov dotknutých realokáciou;**
- Využitie prostriedkov KF na operačný cieľ 1.2 posilniť aj presunmi v rámci prioritnej osi 1, týkajúcimi sa indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém, a to v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) prislúchajúcej aktivitám v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ;

- Budúce výzvy zamerať na plnenie tých ukazovateľov, ktoré sú podstatné z hľadiska dosiahnutia stanovených cieľov operačného programu v súlade s požiadavkami environmentálneho acquis (t.j. právnych predpisov EÚ v oblasti životného prostredia);
- Nevyhlasovať výzvy v prípade operačných cieľov, kde je predpokladaná, resp. preukázaná nízka absorpčná kapacita a/alebo vysoké riziko nevyčerpania alokovaných finančných prostriedkov (najmä operačný cieľ 4.4). Zároveň zvážiť vyhlásenie výziev v prípade tých operačných cieľov, kde by bolo vyhlásenie výzvy neefektívne, resp. nevhodné vzhľadom na zostávajúce disponibilné zdroje a neexistenciu zásobníkov projektov“

Prehľady o finančnom a fyzickom plnení sú uvedené v tabuľkách nižšie pre každú prioritnú os samostatne.

Posúdenie stavu implementácie na úrovni jednotlivých prioritných osí OP ŽP

Prioritná os	Operačný cieľ	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia FP na výzvu v EUR (ŠF+ŠR)	Počet prijatých žiadostí o NFP	Výška žiadaného príspevku v EUR (ŠF+ŠR)
1	1.3.	OPŽP-PO1-08-1	18.1.2008	18.4.2008	6 750 558	5	11 990 331
1	1	OPŽP-PO1-08-1-VP	14.7.2008			8	377 595 880
1	1.1+1.2	OPŽP-PO1-08-2	14.7.2008	14.10.2008	150 000 000	69	309 342 914
1	1.3.	OPŽP-PO1-08-3	2.7.2008	2.10.2008	10 000 000	5	14 721 109
1	1.1+1.2	OPŽP-PO1-09-1	11.2.2009	2.6.2009	150 000 000	102	561 538 541
1	1.3.	OPŽP-PO1-09-2	7.5.2009	7.8.2009	10 000 000	1	6 600 000
1	1.1+1.2	OPŽP-PO1-09-3	21.8.2009	23.11.2009	300 000 000	105	534 954 379
1	1.2.	OPŽP-PO1-10-1	4.6.2010	2.11.2010	100 000 000	25	131 816 161
1	1.1+1.2	OPŽP-PO1-10-2	3.12.2010	4.3.2011	80 000 000	84	547 734 655
1	1.3	OPŽP-PO1-12-1	14.2.2012	16.7.2012	13 370 000	4	13 170 707
Počet výziev PO1		10			820 120 558	408	2 509 464 677

Prioritná os 1: Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd

Finančný pokrok implementácie prioritnej osi 1

Prioritná os č. 1 je financovaná z Kohézneho fondu a svojou alokáciou tvorí takmer 50,31 % celkovej alokácie na operačný program. Podiel uvedenej prioritnej osi na celkovom zazmluvnení alokácie k 30.09.2012 je 51,96 %. Úroveň zazmluvnenia danej prioritnej osi voči alokácii na danú prioritnú os je 71,93 %, pričom vyplatené prostriedky prijímateľom tvoria 24,85 % voči celkovej alokácii na danú prioritnú os.

Prioritná téma	Op. cieľ	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EÚ zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 45 -Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda)	1.1	90 643 065	51 788 675	57,13%
HT 46 Spracovanie vody (odpadová voda)	1.2	800 000 000	597 247 995	74,66%
HT 54 Iné opatrenia na zachovanie ŽP a predchádzanie rizikám	1.3	25 000 000	9 570 477	38,28%
Spolu		915 643 065	658 607 147	71,93%

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.09.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.09.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO1	51,96%	z toho % PO1	53,30%
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.09.2012 vrátane TA	566 257 325,11€	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67€
z toho % PO1	40,19	z toho % PO1	42,04

- Od začiatku programového obdobia bolo pre PO1 vyhlásených 10 výziev.
- Celkovo bolo v rámci týchto výziev predložených 408 ŽoNFP. Z nich bolo schválených 151 ŽoNFP (v prípade 1 výzvy nebol ešte schvaľovací proces ukončený). K termínu 30.09.2012 bolo zazmluvnených 138 projektov.
- Na EK bolo predložených 7 veľkých projektov, z ktorých k 30.09.2012 boli 4 schválené Európskou komisiou a jeden veľký projekt bol zazmluvnený
- Úroveň zazmluvnenia prostriedkov alokovaných na PO1 dosiahla hodnotu 658 607 147 EUR, čo predstavuje 71,93 % z alokácie na túto prioritnú os..
- Zazmluvnenie na úrovni PO1 predstavuje vo vzťahu k celkovému objemu zazmluvnených prostriedkov OP ŽP (vrátane TA) 51,96 % a podiel PO1 na celkovom čerpaní projektov OP ŽP predstavuje 40,19 %.
- Z hľadiska záujmu žiadateľov realizovať aktivity projektov podporovaných v rámci prioritnej osi sa dopyt prijímateľov sústredil najmä na operačný cieľ 1.2. Dopyt žiadateľov na aktivity operačného cieľa 1.2 dosahuje historicky približne 3 násobnú výšku alokácie na operačný cieľ.

Fyzický pokrok implementácie prioritnej osi 1

Typ ukazovateľa	Prioritná os 1 - Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	Cieľ	MJ	Cieľ OP	2011 Výročná správa	30.9.2012	Cieľ zazmluvnených projektov	Úroveň zazmluvnenia ukazovateľa (podiel plánovaných hodnôt zazmluvnených projektov voči plánovanej hodnote OP)
Výstup	Dĺžka novovybudovaných rozvodov pitnej vody (bez vodovod. prípojok)	1.1.	km	320	64,611	122,8235	184,52	57,66 %
Výsledok	Počet obyvateľov pripojených k novovybudovaným rozvodom pitnej vody	1.1.	počet ob.	9 500	0	560	50 136	527,75 %
Výstup	Dĺžka novovybudovaných kanalizačných sietí (bez kanal. prípojok)	1.2.	km	1 127	370,21	464,3697	991,331	87,96 %
Výsledok	Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť	1.2.	počet EO	321 000	487	487	191 032	59,51 %
Výstup	Počet novovybudovaných/zrek onštruovaných ČOV	1.2.	počet	59	5,65	16,06	50	84,75 %
Výsledok	Súlad monitorovania stavu vôd v SR s požiadavkami Rámcovej smernice o vode	1.3.	%	100%	20%	16,67%	100%	100 %
Výsledok	Počet novovytvorených pracovných miest	1.1, 1.2	počet	200	0	0	13	6,5 %

- Na základe analýzy identifikovaných hodnôt merateľných ukazovateľov možno konštatovať, že ciele za oblasť čistenia a odvádzania odpadových vôd (prioritná téma 46) , z ktorej alokácie bolo k 30. 09. 2012 zazmluvnených 74,66%, naplňajú v najväčšej miere ukazovatele „Dĺžka novovybudovaných kanalizačných sietí (bez kanal. prípojok)“, ktorého plánovaná hodnota za doposiaľ zazmluvnené projekty

predstavuje 87,96% cieľovej hodnoty a „Počet novovybudovaných/zrekonštruovaných ČOV“, ktorého plánovaná hodnota za doposiaľ zazmluvnené projekty predstavuje 84,75% cieľovej hodnoty OP ŽP.

- Plánovaná hodnota merateľného ukazovateľa „Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť“ je v rámci OP ŽP stanovená na 321 000 obyvateľov, pričom plánovaná hodnota za doposiaľ zazmluvnené projekty predstavuje 59,51% cieľovej hodnoty stanovenej v operačnom programe.
- Stav plnenia ukazovateľa výsledku „Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť“ je neuspokojivý. K 30.9.2012 je jeho dosiahnutá hodnota na úrovni 0,15% z plánovanej hodnoty, avšak dôvodom je skutočnosť, že sa jedná o dopadový ukazovateľ, ktorého hodnoty sa vykazujú na základe následných monitorovacích správ, ktoré sú predkladané rok po skončení realizácie projektu. Taktiež povinnosť producentov odpadových vôd pripojiť sa na existujúcu verejnú kanalizáciu nie je legislatívne ošetrená. Napriek skutočnosti, že súčet hodnôt plánovaných výsledkov všetkých zazmluvnených projektov (doteraz však neukončených) je 191 032 EO, takže plánovaná hodnota za doposiaľ zazmluvnené projekty predstavuje 59,51% cieľovej hodnoty stanovenej v operačnom programe, táto hodnota nie je dostatočne uspokojivá.
Po započítaní plánovaných hodnôt uvedeného ukazovateľa za štyri schválené veľké projekty predstavuje jeho hodnota 226 231 EO, takže dosiahnutie jeho cieľovej hodnoty zostáva ohrozené .
- V prípade ukazovateľa Dĺžka novovybudovaných rozvodov pitnej vody (bez vodovod. prípojok) dosahuje tento aktuálnu hodnotu 122,8235 km, plánovaná hodnota po započítaní štyroch schválených veľkých projektov predstavuje 225,017 km. V prípade uvedeného ukazovateľa nie je predpoklad dosiahnutia jeho stanovenej cieľovej hodnoty. Tento stav však súvisí s presunom časti prostriedkov indikatívne vyčlenených na prioritnú tému 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody .
- Plánovaná hodnota ukazovateľa „Počet novovytvorených pracovných miest zazmluvnených projektov“ predstavuje hodnotu 13, čo je 6,5% z hodnoty plánovanej v rámci OP.
- Aktuálne dosiahnutá hodnota merateľného ukazovateľa „Počet novovytvorených pracovných miest zazmluvnených projektov“ je nižšia iba relatívne. Pre správne vnímanie príspevku podporených projektov k podpore zamestnanosti je nevyhnutné vnímať cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa aj cez pracovné miesta u dodávateľov vytvorené počas realizácie projektu. V konečnom dôsledku prispievajú implementované projekty (osobitne veľké projekty) k tvorbe pracovných miest primárne u dodávateľov stavebných prác a sekundárne u prijímateľov a to počas celej doby ich realizácie (napr. 36 mesiacov). Hoci teda počet vytvorených pracovných miest u prijímateľov nie je na prvý pohľad vysoký, celkový príspevok k podpore zamestnanosti na úrovni subjektov zapojených do implementácie projektov je markantný.

Záver a odporúčania:

- V rámci prioritnej osi 1 má kľúčový význam operačný cieľ 1.2, keďže aktivity, ktoré sú v rámci neho predmetom podpory, sú zamerané na plnenie záväzkov SR voči EÚ vyplývajúcich z prechodných období na plnenie smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd, zakotvených priamo v Zmluve o pristúpení k EÚ
- Súčasná indikatívna alokácia na prioritnú tému 46 Spracovanie vody (odpadová voda), ktorej zodpovedá operačný cieľ 1.2, vo výške 800 mil. EUR z KF a zodpovedajúce spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu sa javí ako nepostačujúca, nakoľko podľa analýz MŽP SR predložených vláde SR aj po započítaní prostriedkov štátneho rozpočtu a vlastných prostriedkov žiadateľa zostáva vo vzťahu k finančným potrebám na splnenie záväzkov SR ešte stále finančná medzera vo výške približne 320 mil. EUR v prípade núdzového / minimálneho variantu a až 860 mil. EUR v prípade ideálneho variantu naplňovania záväzkov.

- Z hľadiska zabezpečenia budúceho finančného a najmä fyzického pokroku v rámci prioritnej osi 1 je nevyhnutné vyhlásenie výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci operačného cieľa 1.2 „Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ“, pričom spolu s potrebou posilnenia fyzického pokroku jeho implementácie dôvodom pre vyhlásenie výzvy na predkladanie ŽoNFP v rámci operačného cieľa 1.2 s adekvátnou alokáciou sú aj záväzky SR vyplývajúce zo Zmluvy o prístupí k EÚ .
- Z hľadiska plnenia záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ, je finančné posilnenie prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) a k nej prislúchajúceho operačného cieľa 1.2 a následne vyhlásenie výzvy nevyhnutné.
- Význam posilnenej alokácie na výzvu na operačný cieľ 1.2 spočíva v skutočnosti, že sa zníži riziko nesplnenia uvedených záväzkov SR voči EÚ a najmä prináša potenciál zníženia prípadných sankcií zo strany EÚ, ak by záväzky neboli splnené.
- Bola identifikovaná potreba podpory najmä projektov III. skupiny oprávnených aktivít operačného cieľa 1.2 (vzhľadom na aktuálny stav naplňania záväzkov s prechodným obdobím do 31.12.2010).
- Vyhlásením výzvy v rámci operačného cieľa 1.2 sa vytvorí priestor taktiež na podporu projektov I. a II. skupiny oprávnených aktivít operačného cieľa 1.2 v prípade nedostatočného plnenia záväzkov SR voči EÚ vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí SR k EÚ a zároveň sa vytvorí priestor na podporu projektov IV. skupiny oprávnených aktivít operačného cieľa 1.2 pri súčasnom predpoklade, že záväzky SR voči EÚ budú splnené.
- Posilnenie prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda), a teda aj alokácie na výzvu na operačný cieľ 1.2 plne zodpovedá aj absorpčnej kapacite doterajších výziev, ktorú je možné hodnotiť v prevažnej miere ako veľmi vysokú (približne trojnásobný dopyt v rámci vyhlásených výzvach oproti disponibilnej alokácií na výzvu), keď záujem žiadateľov výrazne presahoval objem prostriedkov alokovaných na danú výzvu. Relatívne nižší dopyt bol zaznamenaný iba v prípade operačného cieľa 1.3, ale iba v kontexte veľmi vysokého dopytu v rámci výziev na operačné ciele 1.1 a 1.2, pričom tento stav je spôsobený taktiež skutočnosťou, že v rámci operačného cieľa 1.3 sú konkrétni oprávnení žiadatelia/prijímatelia a tiež možné oprávnené aktivity presne vymedzené legislatívou a rámcovými programami pre oblasť monitorovania a hodnotenia stavu vôd.
- Vzhľadom na disponibilnú výšku prostriedkov indikatívne určených v rámci PO1 na prioritnú tému 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, zodpovedajúcu operačnému cieľu 1.3 a predpokladanú výšku alokácie na plánovanú výzvu na operačný cieľ 1.3, ktorá vychádza z reálne identifikovaných finančných nárokov na realizáciu projektov príspevkovými organizáciami MŽP SR ako oprávnenými prijímateľmi, sa odporúča presunúť zostatok disponibilných prostriedkov z prioritnej témy 54 v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda), a teda operačného cieľa 1.2.
- Z dôvodu potreby koncentrovať sa v rámci prioritnej osi 1 na aktivity v oblasti čistenia a odvádzania odpadových vôd, ktoré priamo vyplývajú zo záväzkov SR voči EÚ zakotvených v Zmluve o prístupí k EÚ, a teda sú v rámci prioritnej osi 1 ťažiskové, sa zároveň odporúča celú disponibilnú výšku prostriedkov indikatívne vyčlenených na prioritnú tému 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), prislúchajúcu operačnému cieľu 1.1, presunúť v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda), a teda operačného cieľa 1.2.
- Zároveň sa odporúča v závislosti od výsledkov tohto operatívneho hodnotenia navýšiť alokáciu zdrojov KF na prioritnú osi 1 realokáciou z inej prioritnej osi financovanej z KF, a to s ohľadom na stav plnenia merateľných ukazovateľov a/alebo riziko nevyčerpania prostriedkov v rámci niektorého z operačných cieľov. Na základe uvedených faktorov do úvahy prichádza realokácia z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1, konkrétne do operačného cieľa 1.2;
- V súvislosti s navrhovanými presunmi medzi prioritnými témami, ako aj realokáciou do prioritnej osi 1 sa zároveň odporúča zvýšenie plánovanej hodnoty merateľného ukazovateľa „dĺžka novovybudovaných kanalizačných sietí (bez kanalizačných prípojk)“, ako aj ukazovateľa „počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť“.

- V súvislosti s navrhovaným presunom prostriedkov z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) sa zároveň navrhuje zníženie plánovanej hodnoty merateľného ukazovateľa „dĺžka novovybudovaných rozvodov pitnej vody (bez vodovod. prípojok)“ na hodnotu 315 km a ukazovateľa „počet obyvateľov pripojených k novovybudovaným rozvodom pitnej vody“ na hodnotu 15 347 obyvateľov.
- Zníženie resp. zvýšenie hodnôt merateľných ukazovateľov je úmerné výške presunutých resp. realokovaných finančných prostriedkov.

Výhody presunu prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) z prioritných tém 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) a 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia , ako aj realokácie do prioritnej osi 1

- vysoká absorpcia operačného cieľa 1.2 zabezpečuje efektívne čerpanie zdrojov OP ŽP;
- zmiernenie deficitu disponibilných verejných zdrojov na plnenie záväzkov SR v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ;
- zmiernenie možných negatívnych dopadov finančných sankcií zo strany EÚ voči SR za prípadné nesplnenie uvedených záväzkov;
- reálna podpora plnenia merateľných ukazovateľov na úrovni operačného cieľa 1.2;
- vyhlásenie výzvy na operačný cieľ možno považovať za pomoc, prostredníctvom ktorej v konečnom dôsledku profitujú aj fyzické osoby, teda obyvatelia pripojení na verejnú kanalizáciu. Títo ju pocítia pozitívne v podobe zlepšenia svojich životných podmienok;.

Riziká presunu prostriedkov v rámci do prioritnej osi 1 v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) z prioritných tém 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) a 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia , ako aj realokácie do prioritnej osi 1

- Realokácia nemusí zabezpečiť naplnenie plánovaných hodnôt merateľného ukazovateľa „Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť“ a to z dôvodu nemožnosti zákonného prinútenia obyvateľov pripojiť sa.
- Dopad realokácie na tvorbu nových pracovných miest môže byť aj nepriamy, a to v dôsledku samotnej charakteristiky merateľného ukazovateľa „Počet novovytvorených pracovných miest zazmluvnených projektov“. Jeho nižšia výsledná hodnota (napriek realokácii) pritom nemusí reálne zodpovedať skutočnému výsledku v oblasti podpory zamestnanosti, a to z dôvodu tvorby pracovných miest u subjektov, ktorí sa nai realizácii projektu podieľajú ako dodávatelia.

Navrhovaný objem presunu prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 v prospech prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda):

26 789 901 EUR (zdroje KF) - z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) (operačný cieľ 1.1.)

3 347 598 EUR (zdroje KF) - z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia (operačný cieľ 1.3)

Celková výška presunu finančných prostriedkov v rámci prioritnej osi 1 v prospech prioritnej témy 46, a teda operačného cieľa 1.2 sa navrhuje v sume **30 137 499 EUR.**

Pre objem plánovaného presunu je potrebné brať do úvahy:

1. disponibilný zostatok prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) v rámci operačného cieľa 1.1, na ktorý v zmysle harmonogramu výziev už nebude vyhlásená výzva, a to vzhľadom na potrebu koncentrovať sa na aktivity v oblasti čistenia a odvádzania odpadových vôd, ktoré priamo vyplývajú zo záväzkov SR voči EÚ zakotvených v Zmluve o pristúpení k EÚ, a teda sú v rámci prioritnej osi 1 ťažiskové. To znamená, že celý disponibilný zostatok na prioritnú tému 45 môže byť z hľadiska čerpania finančných prostriedkov efektívne využitý pre aktivity operačného cieľa 1.2 v rámci prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda);
2. nevyužitú finančnú podporu z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia, ktorej zodpovedá operačný cieľ 1.3. Suma nevyužitých prostriedkov vychádza z rozdielu medzi disponibilným zostatkom prioritnej témy 54 a reálne identifikovanými finančnými nárokmi na realizáciu projektov v oblasti monitorovania stavu vôd v rámci operačného cieľa 1.3 príspevkovými organizáciami MŽP SR ako oprávnenými prijímateľmi.

Výpočet objemu presunu:

objem presunu = disponibilný objem alokácie (1.1) + disponibilný objem alokácie (1.3) - výška alokácie na plánovanú výzvu (1.3)

objem presunu = 30 137 499 EUR

Pozn.: Konkrétna výška disponibilných alokácií, ako aj alokácie na plánovanú výzvu je uvedená vo výslednej tabuľke v kapitole 4. tohto hodnotenia.

Prioritná os 2: Ochrana pred povodňami

Finančný pokrok implementácie prioritnej osi 2

Prioritná os	Operačný cieľ	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia FP na výzvu v EUR (ŠF+ŠR)	Počet prijatých žiadostí o NFP	Výška žiadanej príspevku v EUR (ŠF+ŠR)
2	2.1.	OPŽP-PO2-08-1	18.1.2008	18.4.2008	25 382 093	30	37 587 401
2	2	OPŽP-PO2-08-1-VP	14.7.2008			0	0
2	2.2.	OPŽP-PO2-08-3	2.7.2008	2.10.2008	20 000 000	0	0
2	2.1.	OPŽP-PO2-09-1	7.5.2009	7.8.2009	35 000 000	38	61 646 384
2	2.2.	OPŽP-PO2-09-2	7.5.2009	7.8.2009	30 588 235	1	23 736 397
2	2.1.	OPŽP-PO2-10-1	11.6.2010	3.11.2010	40 000 000	109	122 603 729
2	2.2.	OPŽP-PO2-10-2	19.2.2010	12.7.2010	30 588 235	0	0
2	2.1.	OPŽP-PO2-10-3	30.6.2010	22.11.2010	11 989 942	1	11 989 896
2	2.1.	OPŽP-PO2-11-1	3.10.2011	20.1.2012	38 300 000	0	0
Počet výziev PO2		9			231 848 505	179	257 563 807

Prioritná os č. 2 je financovaná z Kohézneho fondu a svojou alokáciou tvorí takmer 6,59 % celkovej alokácie na operačný program. V rámci revízie OP ŽP v súvislosti s navýšením jeho alokácie v prospech preventívnych opatrení na ochranu pred povodňami bol z PO2 vyňatý pôvodný operačný cieľ 2.2. Zároveň bola vytvorená nová

prioritná os 7 Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému, financovaná z ERDF, do ktorej bude presunutý pôvodný operačný cieľ 2.2. V súčasnosti sa teda PO2 nečlení na operačné ciele.

Prioritná téma	Prioritná os	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EÚ zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 53 Predchádzanie rizikám (vrátane návrhu a realizácie plánov a opatrení na predchádzanie prírodným a technologickým rizikám a ich riadenie)	2	120 000 000	87 041 531	72,53 %
Spolu		120 000 000	87 041 531	72,53 %

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO2	6,87%	z toho % PO2	7,04%
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 vrátane TA	566 257 325,11 €	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67 €
z toho % PO2	4,56	z toho % PO2	4,77

- Od začiatku programového obdobia bolo pre PO2 vyhlásených 9 výziev.
- Celkovo bolo v rámci týchto výziev predložených 179 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ŽoNFP). Z nich bolo schválených 67 ŽoNFP a k termínu 30.09.2012 bolo aj všetkých 67 projektov zazmluvnených.
- Podiel uvedenej prioritnej osi na celkovom zazmluvnení alokácie je 6,87 %.
- Úroveň zazmluvnenia prostriedkov alokovaných na PO2 dosiahla z pohľadu schválených a zazmluvnených projektov hodnotu 87 041 531 EUR, čo predstavuje 72,53 % z alokácie na túto prioritnú os.
- Zazmluvnenie na úrovni PO2 predstavuje vo vzťahu k celkovému objemu zazmluvnených prostriedkov OP ŽP (vrátane TA) 6,87 % a podiel PO2 na celkovom čerpaní projektov OP ŽP predstavuje 4,56 %.
- V rámci prioritnej osi 2 nie sú v budúcnosti naplánované žiadne výzvy.

Fyzický pokrok implementácie prioritnej osi 2

Typ ukazovateľa	Prioritná os 2 - Ochrana pred povodňami	Os	MJ	Cieľ OP	2011 Výročná správa	Stav k 30.09.2012	Cieľ zazmluvnených projektov
Výstup	Počet opatrení zameraných na ochranu pred povodňami (spolu za projekty)		počet	125	26	39	76
Výsledok	Plocha územia so zabezpečenou protipovodňovou ochranou	2	km2	187	0,257	33,665	665,533
Výsledok	Počet novovytvorených pracovných miest	2	počet	4	0	0	1
Výstup	Počet projektov na prevenciu rizík	2	počet	48	66	66	66
Výsledok	Počet osôb chránených pred povodňami v dôsledku realizácie projektu	2	počet	42 100	0,000	800,000	30 370

- Na základe analýzy identifikovaných hodnôt merateľných ukazovateľov možno konštatovať, že najvyššie plnenie plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov je v rámci ukazovateľov „Počet projektov na prevenciu rizík“ a „Počet osôb chránených pred povodňami v dôsledku realizácie projektu“ kde reálne plnenie už dosahuje plánované hodnoty.

Záver a odporúčania:

- Absorpčnú kapacitu výziev v rámci PO2 možno hodnotiť ako vysokú.
- Predpoklad dosiahnutia plánovaných hodnôt ukazovateľov prioritnej osi je vysoký vzhľadom na plánované cieľové hodnoty zazmluvnených projektov. Vzájomný pomer úrovne finančnej implementácie (čerpania) prioritnej osi a fyzického pokroku zazmluvnených projektov možno považovať za primeraný.
- Disponibilný zostatok finančných prostriedkov v rámci PO2 nie je vysoký, takže sa odporúča navýšiť o jeho výšku alokáciu aktuálne vyhlásenej výzvy na túto prioritnú os.

Prioritná os 3: Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy

Finančný pokrok implementácie prioritnej osi 3

Prioritná os	Operačný cieľ	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia FP na výzvu v EUR (ŠF+ŠR)	Počet prijatých žiadostí o NFP	Výška žiadanej príspevku v EUR (ŠF+ŠR)
3	3.1.	OPŽP-PO3-08-1	18.1.2008	18.4.2008	23 835 298	9	16 558 853
3	3.1.	OPŽP-PO3-08-2	22.5.2008	22.8.2008	15 890 199	12	19 268 419
3	3.1.	OPŽP-PO3-08-3	22.5.2008	22.8.2008	9 464 015	6	35 096 144
3	3.2.	OPŽP-PO3-08-4	2.9.2008	17.9.2008	24 743 139	0	0
3	3.2.	OPŽP-PO3-08-5	18.9.2008	15.1.2009	23 294 118	55	60 322 343
3	3.1.	OPŽP-PO3-09-1	7.5.2009	7.8.2009	28 653 632	7	45 837 646
3	3.2.	OPŽP-PO3-09-2	2.6.2009	2.9.2009	19 000 000	101	97 472 174
3	3.1.	OPŽP-PO3-09-3	3.8.2009	3.11.2009	68 235 294	129	119 222 045
3	3.1.	OPŽP-PO3-09-4	27.10.2009	2.2.2010	13 561 654	6	39 197 117
3	3.1.	OPŽP-PO3-10-J01	25.5.2010		31 764 706	1	31 764 706
Počet výziev PO3		10			258 442 055	326	464 739 447

Prioritná os č. 3 je financovaná z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a svojou alokáciou tvorí 10 % celkovej alokácie na operačný program. Podiel uvedenej prioritnej osi na celkovom zazmluvnení alokácie k 30.09.2012 je 11,30 %. Úroveň zazmluvnenia danej prioritnej osi voči alokácii na danú prioritnú os je 79,58 %, pričom vyplatené prostriedky prijímateľom tvoria 63,38 % voči celkovej alokácii na danú prioritnú os.

Prioritná téma	Op. Cieľ	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EU zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 47 Kvalita vzduchu	3.1	107 800 000	77 577 627	71,96 %
HT 49 Zmierňovanie klimatickej zmeny a prispôsobovanie sa klimatickej zmene	3.2	39 800 000	32 970 532	82,84 %
HT 52 Podpora čistej mestskej dopravy	3.1	32 400 000	32 702 373	100,93 %
Spolu		180 000 000	143 250 532	79,58 %

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO3	11,30%	z toho % PO3	11,59%
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 vrátane TA	566 257 325,11 €	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67€
z toho % PO3	20,15	z toho % PO3	21,08

- Od začiatku programového obdobia bolo pre PO3 vyhlásených 10 výziev (vrátane zverejnenia písomného vyzvania pre iniciatívu JEREMIE). Jedna výzva bola zrušená. Celkovo bolo v rámci týchto výziev predložených 326 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ŽoNFP), z nich 1 žiadosť v rámci písomného vyzvania k Iniciatíve JEREMIE. Z predložených ŽoNFP bolo schválených 108 ŽoNFP. K termínu 30.09.2012 bolo zazmluvnených 108 projektov.
- Na základe písomného vyzvania k Iniciatíve JEREMIE síce bola predložená 1 žiadosť o finančný príspevok z OP ŽP, k uzavretiu Zmluvy o financovaní medzi MŽP SR a EIF však nedošlo, a teda v rámci OP ŽP neboli poskytnuté finančné prostriedky na implementáciu Iniciatívy JEREMIE. Implementácia Iniciatívy JEREMIE bola v rámci OP ŽP zrušená, nakoľko sa preukázalo, že komerčné princípy implementácie JEREMIE nie sú pri OP ŽP plne realizovateľné, najmä kvôli preukázateľne nízkemu záujmu o environmentálne aktivity zo strany MSP.
Aspekty súvisiace s implementáciou JEREMIE v rámci priority osi 3, operačného cieľa 3.1 boli podrobne posúdené v Analýze dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovanej externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave, v júni 2011. Z uvedenej analýzy vyplynulo odporúčanie opätovne vytvoriť malým a stredným podnikom možnosť poskytovania pomoci v rámci priority osi 3, operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku. Uvedená zmena bola následne schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP prostredníctvom písomného postupu pre prijatie rozhodnutia.
- Úroveň zazmluvnenia prostriedkov alokovaných na PO3 dosiahla z pohľadu schválených a zazmluvnených projektov k 30.09.2012 hodnotu 143 250 532 EUR, čo predstavuje 79,58% z alokácie na túto priority os.
- Zazmluvnenie na úrovni PO3 predstavuje vo vzťahu k celkovému objemu zazmluvnených prostriedkov OP ŽP (vrátane TA) 11,30 % a podiel PO3 na celkovom čerpaní projektov OP ŽP predstavuje 20,15 %.

Fyzický pokrok implementácie prioritnej osi 3

R/O	Prioritná os 3 - Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	Cieľ	MJ	Cieľ OP	2011 Výročná správa	30.9.2012	Cieľ zazmluvnených projektov
Výstup	Počet podporených aktivít zameraných na znižovanie znečistenia ovzdušia a počet podporených štúdií a analýz	3.1.	počet	30	26	29	31
Výstup	Počet projektov zameraných na ekologizáciu verejnej dopravy v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia	3.1.	počet	8	6	6	6
Výstup	Počet aktivít na znižovanie emisií skleníkových plynov a zmenu palivovej základne energetických zdrojov na výrobu tepla a teplej vody v prospech obnoviteľných zdrojov energie a počet podporných štúdií a programov	3.2.	počet	15	26	50	51
Výsledok	Zníženie emisií znečisťujúcich látok prepočítané na referenčné tony SO ₂ (spolu za podporené projekty)	3.1.	%	30,00 %	0,179 %	0,179 %	42,59 %
Výsledok	Zníženie emisií prchavých organických látok (spolu za jednotlivé projekty)	3.1.	%	20 %	0,000 %	0,000 %	0,000 %
Výsledok	Počet zmodernizovaných a novo nainštalovaných monitorovacích staníc Národnej monitorov. siete kvality ovzdušia	3.1.	počet	25	27	27	27
Výsledok	Zníženie emisií skleníkových plynov (spolu za jednotlivé projekty)	3.2.	%	15 %	0,000 %	19,287 %	93 %
Výsledok	Redukcia emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO ₂ (rozdiel medzi množstvom pred projektom a po projekte)	3.2.	tis.ton	110	0,261	8,368	40 553,537
Výsledok	Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom energie	3.2.	MW	20	9,315	74,743	75,745
Výsledok	Počet novovytvorených pracovných miest	3.1, 3.2	počet	65	4	5	6
Výstup	Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov	3.1, 3.2	počet	20	9	9	9
Výsledok	Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP	3.1, 3.2	počet	15	3	3	3
Výstup	Počet projektov zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia	3.1, 3.2	počet	115	108	102	108
Výstup	Počet projektov zameraných na obnoviteľné zdroje energie	3.2.	počet	21	36	32	36
Výsledok	Vyvolané investície	3.1, 3.2.	mil. EUR	30	20,48	20,935	33,127

- Plánované hodnoty viacerých ukazovateľov sú takmer naplnené, prípadne aj prekročené. V prípade niektorých ukazovateľov, ako je „Zníženie emisií znečisťujúcich látok prepočítané na referenčné tony SO₂ (spolu za podporené projekty)“ a „Zníženie emisií skleníkových plynov spolu za jednotlivé projekty“ možno predpokladať naplnenie ukazovateľa po ukončení realizácie projektov, čo vyplýva z charakteru projektov. V prípade ukazovateľa „Zníženie emisií prchavých organických látok (spolu za jednotlivé projekty)“ je nutné konštatovať, že RO nezaznamenal očakávaný dopyt zo strany žiadateľov realizovať tento typ aktivít. Z pohľadu príspevku k podpore čistej mestskej dopravy je na úrovni programu sledovaný ukazovateľ „Počet projektov zameraných na ekologizáciu verejnej dopravy v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia“ bola plánovaná hodnota 8 projektov ekologizácie verejnej dopravy dosiahnutá na 75 % podporou 6 schválených projektov.
- Nedostatočné je plnenie ukazovateľa „Redukcia emisií skleníkových plynov“ v tis. ton, čo je výrazne ovplyvnené prevahou menších projektov zmeny palivovej základne lokálnych zdrojov znečisťovania ovzdušia realizovaných najmä subjektmi verejného sektora (mestá, obce). Zapojenie významných znečisťovateľov do istej miery ovplyvňujú pravidlá poskytovania štátnej pomoci.

Záver a odporúčania:

- Absorpčnú kapacitu výziev možno celkovo hodnotiť ako vysokú, keďže záujem žiadateľov vyjadrený výškou žiadaného nenávratného finančného príspevku na základe žiadostí predložených v rámci vyhlásených výziev výrazne presiahol objem prostriedkov alokovaných na danú výzvu.
- Vzhľadom k stavu fyzického pokroku prioritnej osi 3 je žiaduce vyhlásenie výziev na tie typy aktivít, v rámci ktorých hrozí riziko nenaplnenia plánovaných hodnôt merateľných ukazovateľov a ktoré sú zároveň významné z hľadiska potreby zabezpečiť plnenie sprísnených požiadaviek podľa nových predpisov EÚ.
- V rámci operačného cieľa 3.1 sa odporúča zamerať budúcu výzvu na tie skupiny aktivít, resp. typy projektov (napr. realizované v oblastiach vyžadujúcich osobitnú ochranu ovzdušia, resp. na veľkých zdrojoch znečisťovania ovzdušia, akými sú teplárenské podniky atď.), ktoré majú vysoký potenciál naplňovania ukazovateľov znižovania emisií znečisťujúcich látok a zároveň môžu výrazne prispieť k plneniu sprísnených požiadaviek EÚ.
- V rámci operačného cieľa 3.2 je navrhované vyhlásenie výzvy zameranej na aktivity na znižovanie emisií skleníkových plynov z dôvodu, že cieľová hodnota ukazovateľa „Redukcia emisií skleníkových plynov prepočítaných na CO₂“ nie je zatiaľ naplnená a predpoklad jej naplnenia realizáciou dosiaľ schválených projektov nie je uspokojivý.
- V prípade disponibilných finančných prostriedkov je možné vyhlásenie výzvy na projekty zamerané na ekologizáciu verejnej dopravy (operačný cieľ 3.1, II. skupina aktivít), keďže cieľová hodnota ukazovateľa počet projektov zameraných na ekologizáciu verejnej dopravy v oblastiach riadenia kvality ovzdušia nebola zatiaľ dosiahnutá, pričom žiaduce by bolo zamerať sa na oblasti riadenia kvality ovzdušia, v ktorých tento typ projektu ešte nebol podporený.
- Napriek skutočnosti, že ukazovateľ „Zníženie emisií prchavých organických látok (spolu za projekty)“, vykazuje nulovú hodnotu, výzva na tento typ aktivít nie je po konzultácii s vecne príslušným odborom (odborom ochrany ovzdušia) navrhnutá, keďže nebol zaznamenaný dopyt žiadateľov o projekty tohto typu. Vzhľadom na to, že väčšina projektov podlieha schéme štátnej pomoci na ochranu životného prostredia, výška oprávnených výdavkov je značne obmedzená, čo pre oprávnených prijímateľov nepredstavuje dostatočnú motiváciu na predloženie žiadosti o NFP. Navyše, konečné termíny na zosúladenie sa s požiadavkami smerníc, na ktoré sú zamerané jednotlivé aktivity v oblasti znižovania emisií VOC uplynuli a zo strany vecne príslušného útvaru neboli indikované problémy s naplňaním požiadaviek vyplývajúcich z uvedených smerníc alebo s naplňaním požiadaviek v oblasti znižovania emisií VOC.
- V rámci implementácie prioritnej osi 1, operačného cieľa 3.1 ochrana ovzdušia je zároveň potrebné postupovať v zmysle záverov Analýzy dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane

návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovanej v júni 2011 spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave a nadväzujúcej zmeny OP ŽP schválenej Monitorovacím výborom pre OP ŽP prostredníctvom písomného postupu pre prijatie rozhodnutia, v súlade s ktorou sa mení forma financovania malých a stredných podnikov z návratnej (prostredníctvom iniciatívy JEREMIE) na nenávratnú dotáciu. Tým zároveň došlo k zosúladieniu stavu v rámci OP ŽP so zmenou v národných prioritách SR vo vzťahu k implementácii iniciatívy JEREMIE, a to s vyňatím zdrojov OP ŽP z implementácie iniciatívy JEREMIE a ich nahradením zdrojmi operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast v súlade s Dodatkom č. 2 k Rámcovej zmluve o implementácii Iniciatívy JEREMIE v Slovenskej republike medzi Slovenskou republikou a EIF.

Prioritná os 4: Odpadové hospodárstvo

Finančný pokrok implementácie prioritnej osi 4

Prioritná os	Operačný cieľ	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia FP na výzvu v EUR (ŠF+ŠR)	Počet prijatých žiadostí o NFP	Výška žiadaného príspevku v EUR (ŠF+ŠR)
4	4.3+4.4+4.5	OPŽP-PO4-08-1	18.1.2008	18.4.2008	31 430 593	41	41 965 298
4	4.1.	OPŽP-PO4-08-2	22.5.2008	22.8.2008	15 407 153	103	55 263 516
4	4.2.	OPŽP-PO4-08-3	30.6.2008	30.9.2008	61 628 613	69	195 330 493
4	4.3.	OPŽP-PO4-08-4	22.5.2008	22.8.2008	12 325 722	4	4 133 952
4	4.5.	OPŽP-PO4-08-5	30.6.2008	30.9.2008	14 523 761	29	43 326 611
4	4.1+4.2	OPŽP-PO4-09-1	11.2.2009	15.5.2009	130 000 000	190	291 106 000
4	4.5.	OPŽP-PO4-09-2	7.5.2009	7.8.2009	21 500 000	41	55 484 738
4	4.3.	OPŽP-PO4-09-4	2.6.2009	2.9.2009	87 038 081	6	9 690 661
4	4.5.	OPŽP-PO4-09-5	13.10.2009	14.1.2010	30 000 000	24	47 762 001
4	4.1+4.2	OPŽP-PO4-10-1	1.2.2010	24.6.2010	73 000 000	428	578 438 831
4	4.1+4.2	OPŽP-PO4-11-1	2.2.2011	3.5.2011	45 000 000	0	0
4	4.1+4.2	OPŽP-PO4-11-3	20.6.2011	11.11.2011	50 000 000	503	384 716 906
4	4.4.	OPŽP-PO4-11-2	4.11.2011	10.2.2012	18 000 000	0	0
4	4.1+4.2	OPŽP-PO4-11-4-LSKxP	22.12.2011	23.3.2012	15 000 000	0	0
4	4.3.	OPŽP-PO4-11-5	23.12.2011	27.3.2012	8 000 000	0	0
Pocet vyziev PO4		15			612 853 923	1 438	1 707 219 007

Prioritná os č. 4 je financovaná z Kohézneho fondu a svojou alokáciou tvorí 26,65% celkovej alokácie na operačný program. Podiel uvedenej prioritnej osi na celkovom zazmluvnení alokácie OP ŽP k 30.09.2012 je 23,99%. Úroveň zazmluvnenia danej prioritnej osi voči alokácii na danú prioritnú os je 62,68 %, pričom vyplatené prostriedky prijímateľom tvoria 33,83 % voči celkovej alokácii na danú prioritnú os.

Prioritná téma	Op. Cieľ	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EÚ zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 44 Hospodárenie s domácim a priemyselným odpadom	4.1+4.2+4.3+4.5	368 600 000	302 866 855	82,17%
HT 50 Ozdravovanie priemyselných lokalít a kontaminovanej pôdy	4.4	116 400 000	1 153 952	0,99 %
Spolu		485 000 000	304 020 807	62,68%

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.09.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO4	23,99%	z toho % PO4	24,60%
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.09.2012 vrátane TA	566 257 325,11 €	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67 €
z toho % PO4	28,98	z toho % PO4	30,31

- Od začiatku programového obdobia bolo pre PO4 vyhlásených 15 výziev (vrátane 1 výzvy s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu, so zameraním na podporu príslušníkov Marginalizovaných rómskych komunit). Jedna výzva bola zrušená v súlade s § 13 ods. 7 zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov z dôvodu úpravy oprávnenosti aktivít realizácie projektu ako podmienky poskytnutia pomoci.
- Celkovo bolo v rámci týchto výziev predložených 1 438 žiadostí o poskytnutie nenávratného finančného príspevku (ŽoNFP), Z toho 35 ŽoNFP (v rámci 2 výziev) nebolo zatiaľ prerokovaných vo Výberovej komisii. Celkovo bolo schválených 266 ŽoNFP.
- Celkový počet zazmluvnených projektov je 221.
- Úroveň zazmluvnenia prostriedkov alokovaných na PO4 dosiahla z pohľadu schválených a zazmluvnených projektov k 30.09.2012 hodnotu 304 020 807 EUR, čo predstavuje 62,68 % z alokácie na túto prioritnú os.
- Zazmluvnenie na úrovni PO4 predstavuje vo vzťahu k celkovému objemu zazmluvnených prostriedkov OP ŽP (vrátane TA) 23,99 % a podiel PO4 na celkovom čerpaní projektov OP ŽP predstavuje 28,98 %.

Fyzický pokrok implementácie prioritnej osi 4

Typ ukazovateľa	Prioritná os 4 - Odpadové hospodárstvo	Cieľ	MJ	Cieľ OP	2011 Výročná správa	Stav k 30.9.2012	Cieľ zazmluvnených projektov	Podiel plánovaných hodnôt indikátorov zazmluvnených projektoch voči OP
Výsledok	Množstvo vyseparovaných komunálnych odpadov (spolu za projekty)	4.1.	t/rok	99 714	744,35	10 769,45	97 020	97,30%

Výstup	Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber	4.1.	počet	41	58	87	206	502,44%
Výsledok	Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov (spolu za projekty)	4.2.	t/rok	100 000	37 585,09	168 021,67	798 178,00	798,18%
Výstup	Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na materiálové zhodnocovanie odpadov	4.2.	počet	30	63	78	106	353,33%
Výsledok	Množstvo energeticky zhodnotených odpadov (spolu za projekty)	4.2.	t/rok	47 960	0	0	160 156	333,94%
Výstup	Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov	4.2.	počet	10	0	1	6	60,00%
Výsledok	Podiel zhodnotených NO v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR	4.3.	%	5,00%	1,30%	1,29%	4,02%	80,40%
Výsledok	Podiel zneškodnených NO v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR	4.3.	%	4,00%	0,00%	0,00%	0,15%	3,75%
Výstup	Počet vybudovaných zariadení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi	4.3.	počet	12	6	8	9	75,00%
Výstup	Počet sanovaných environmentálnych záťaží	4.4.	počet	120	0	0	0	0
Výstup	Počet uzatvorených a zrekultivovaných skládok	4.5.	počet	40	32	38	52	130,00%

Výsledok	Veľkosť zrekultivovanej a sanovanej plochy (spolu za projekty)	4.4.	km ²	0,3	0	0	0	0
Výsledok	Veľkosť zrekultivovanej a sanovanej plochy	4.5.	km ²	1	0,157	0,312	1,172	117,20%
Výsledok	Počet novovytvorených pracovných miest	4.1, 4.2, 4.3	počet	105	26	36	130	123,81%
Výstup	Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov	4.1, 4.2, 4.3	počet	30	32	39	32	106,67%
Výsledok	Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP	4.1, 4.2, 4.3	počet	25	7	14	46	184,00%
Výstup	Počet projektov v oblasti odpadového hospodárstva	4.1, 4.2, 4.3, 4.4	počet	235	220	254	220	93,62%

- Viaceré merané hodnoty ukazovateľov v rámci operačného cieľa 4.1 a 4.2 preukazujú prekročenie stanovených hodnôt už v tomto stave implementácie (napr. „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber“, „Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov“).
- Nie je naplnená cieľová hodnota ukazovateľa operačného cieľa 4.3 „Podiel zneškodnených nebezpečných odpadov v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve nebezpečných odpadov v rámci SR“. Hodnota ukazovateľa v rámci zazmluvnených projektov je však ovplyvnená vývojom štatistického ukazovateľa – Celkové množstvo vyprodukovaných nebezpečných odpadov v rámci SR, čo má za následok, že plánovaná hodnota sa mení v závislosti od výšky vyprodukovaného množstva nebezpečných odpadov v rámci SR.
- Napĺňanie ukazovateľov v rámci operačného cieľa 4.4 bolo počas doterajšej implementácie OP ŽP výrazne ovplyvnené externými faktormi, ku ktorým patrí najmä zdĺhavý legislatívny proces smerujúci k prijatiu adekvátnej právnej úpravy v oblasti sanácie environmentálnych záťaží v Slovenskej republike a rešpektovanie pravidiel štátnej pomoci (ochrany hospodárskej súťaže). Komplexná právna úprava problematiky environmentálnych záťaží na národnej úrovni bola prijatá až koncom roka 2011 a je obsiahnutá v zákone č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon o envirozáťažiacich“), ktorý nadobudol účinnosť 1.1.2012. Poskytovanie pomoci z fondov EÚ v oblasti sanácie environmentálnych záťaží bolo podmienené prijatím vyššie uvedenej právnej úpravy a zároveň dôsledným dodržiavaním zásad y „znečisťovateľ platí“, v súlade s ktorou náklady na odstraňovanie environmentálnej záťaže znáša jej pôvodca alebo jeho právny zástupca. Pomoc z fondov EÚ na odstránenie environmentálnej záťaže možno poskytnúť iba v prípade, ak jej pôvodca nie je známy alebo ho nemožno prinútiť, aby znášal náklady na odstránenie znečistenia, čo je podmienené ukončením konania o určení povinnej osoby v zmysle zákona o envirozáťažiacich. Zároveň, v súlade s Usmerneniami Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia (Ú.v. EU, C 82, 1.4.2008) je však s výnimkou prípadov, keď sú sanačné

práce vykonávané orgánmi verejnej moci na vlastnom pozemku (t.j. projekty bez prvkov štátnej pomoci), potrebné postupovať v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

- V nadväznosti na vyššie uvedené skutočnosti sa v rámci operačného cieľa 4.4 odporúča s cieľom zabezpečenia plynulosti implementácie a eliminácie rizika narušenia pravidiel štátnej pomoci vyhlásiť výzvu na aktivity sanácie environmentálnych záťaží v prípadoch, kde znečisťovateľ nie je známy (aby nedošlo k narušeniu princípu „znečisťovateľ platí“) a bez prvkov štátnej pomoci.
- Niektoré hodnoty ukazovateľov sa blížia k cieľovým hodnotám, pričom je predpoklad ich prekročenia vzhľadom na skutočnosť, že do plánovaných hodnôt ukazovateľov ešte nevstúpili (a teda v rámci hodnotenia nemohli byť zohľadnené) projekty, pri ktorých neboli do 30.09.2012 uzavreté zmluvy o poskytnutí NFP (týka sa to troch výziev v rámci operačných cieľov 4.1, 4.2 a 4.3). Z tohto dôvodu je možné očakávať ďalšie napĺňanie ukazovateľov projektov, pričom je predpoklad, že aj keď sa navrhuje (v súvislosti s realokáciou zostatku disponibilných prostriedkov z priority osi 4 do priority osi 1 – viď nižšie) zníženie cieľových hodnôt niektorých ukazovateľov, je reálny predpoklad, že v konečnom dôsledku výsledné hodnoty daných ukazovateľov dosiahnu pôvodne stanovené cieľové hodnoty.
- S cieľom podpory horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (operačný cieľ 4.1 a 4.2) bude na základe vyhodnotenia výziev určená zostatková alokácia, ktorá bude použitá na výzvu s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu (LSKxP) v rámci realizácie horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (operačný cieľ 4.1 a 4.2) v roku 2013 tak, aby celková suma zdrojov OP ŽP poskytnutých na podporu LSKxP dosiahla výšku stanovenú v Zmluve o vzájomnej spolupráci a koordinácii pri napĺňaní horizontálnej priority horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity, uzatvorenej medzi MŽP SR a Úradom vlády SR.

Záver a odporúčania:

- Absorpčnú kapacitu výziev možno vo väčšine prípadov hodnotiť ako vysokú, keď záujem žiadateľov výrazne presiahol objem prostriedkov alokovaných na danú výzvu. Nižšia absorpčná kapacita bola zaznamenaná iba v prípade operačného cieľa 4.3 a 4.4.
- Plnenie ukazovateľov je ovplyvnené úrovňou realizácie projektov a skutočnosťou, že naplnenie ukazovateľov je v mnohých prípadoch možné očakávať až po skončení realizácie projektov, pričom zazmluvnené projekty majú stanovené ciele, ktorými by mali zabezpečiť naplnenie stanovených hodnôt ukazovateľov. Úroveň dosahovania hodnôt ukazovateľov je primeraná vzhľadom na počet ukončených a realizovaných projektov.
- Ďalšie výzvy v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2 nad rámec plánovanej výzvy s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu (LSKxP) v rámci realizácie horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity by už neboli efektívne z dôvodu už dosiahnutých cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov. Zároveň je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že za tejto situácie vyhlásenie výzvy na zostatkový objem disponibilných prostriedkov za predpokladu predloženia žiadostí o NFP v niekoľkonásobne vyššom objeme nie je efektívne aj z dôvodu, že znamená zvýšenú administratívnu aj finančnú záťaž na žiadateľov (ktorí na prípravu žiadostí o NFP musia vynaložiť čas a finančné prostriedky, pričom väčšina žiadostí by vzhľadom na výšku alokácie na výzvu nemohla byť schválená), ako aj na riadiaci orgán (administrácia vysokého počtu žiadostí o NFP s obmedzeným výsledným efektom).
- Vzhľadom na oneskorené prijatie a účinnosť zákona o envirozáťažiaci (účinný od 1.1.2012) a zároveň vzhľadom na obmedzenia vyplývajúce z uvedeného zákona a pravidiel poskytovania štátnej pomoci, je **predpoklad zníženia počtu projektov, ktoré by mohli byť podporené v rámci operačného cieľa 4.4** Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania tak, aby bola zabezpečená ich realizácia do konca súčasného programového obdobia a zároveň nevznikalo

riziko prípadných korekcií zo strany EK v súvislosti s nedostatočnou aplikáciou pravidiel štátnej pomoci.

- Realokovať časť finančných prostriedkov prioritnej osi 4 **Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd** (operačného cieľa 1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ).
- V nadväznosti na vyššie uvedenú realokáciu časti finančných prostriedkov prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1 sa odporúča vykonať úpravy cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4, a to takto:
 - zachovať cieľové hodnoty ukazovateľov „Počet projektov priamej investičnej podpory malých a stredných podnikov“, „Počet vytvorených pracovných miest (brutto, na plný úväzok) priamej investičnej podpory MSP“, „Počet novovytvorených pracovných miest“, a to s prihliadnutím na dôležitosť iniciatív EK v oblasti podpory malých a stredných podnikov a zamestnanosti, ako aj s cieľom neovplyvňovať navrhovanou realokáciou merateľné ciele OP ŽP v oblasti podpory malých a stredných podnikov a zamestnanosti v rámci prioritnej osi 4 **Odpadové hospodárstvo**;
 - aj napriek realokácii zachovať cieľové hodnoty ukazovateľov v tých prípadoch, keď sú už reálne dosiahnuté, a to v prípade ukazovateľov „Počet projektov v oblasti odpadového hospodárstva“, „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber“, „Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov (spolu za projekty)“, „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na materiálové zhodnocovanie odpadov“, „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na materiálové zhodnocovanie odpadov“;
 - zachovať cieľové hodnoty ukazovateľov vzťahujúcich sa operačnému cieľu 4.3, t. j. „Počet vybudovaných zariadení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi“, „Podiel zhodnotených NO v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR“, „Podiel zneškodnených NO v rámci projektov na celkovom vyprodukovanom množstve NO v rámci SR“, a to z dôvodu, že disponibilný zostatok z operačného cieľa 4.3, zahrnutý v realokácii z prioritnej osi 4, je nízky, a teda navrhovanou realokáciou by nemalo byť spôsobené zníženie cieľových hodnôt ukazovateľov vzťahujúcich sa operačnému cieľu 4.3;
 - v prípade ukazovateľov vzťahujúcich sa k operačnému cieľu 4.4 znížiť ich cieľové hodnoty na základe reálnych parametrov lokalít, s ktorých sanáciou sa v rámci plánovanej výzvy uvyžuje, a to znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Počet sanovaných environmentálnych záťaží“ na hodnotu 23 - na základe reálneho počtu lokalít, na ktorých budú môcť byť sanované najrizikovejšie environmentálne záťaže v súlade so zákonom č. 409/2011 Z. z. a s pravidlami ochrany hospodárskej súťaže a zároveň znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Veľkosť zrekultivovanej a sanovanej plochy“ na hodnotu 0,27 km² - na základe predpokladanej rozlohy lokalít, na ktorých budú môcť byť sanované najrizikovejšie environmentálne záťaže v súlade so zákonom č. 409/2011 Z. z. a s pravidlami ochrany hospodárskej súťaže;
 - v ostatných prípadoch (okrem vyššie uvedených) pomerne znížiť cieľové hodnoty ukazovateľov, a to proporcionálne k zníženiu alokácie na PO4 v rámci navrhovanej realokácie, t.j. znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Množstvo vyseparovaných komunálnych odpadov (spolu za projekty)“ na hodnotu 93 608 t/rok; znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov (spolu za projekty)“ na hodnotu 198 590 t/rok; znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na energetické zhodnocovanie odpadov“ na hodnotu 12; znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Množstvo energeticky zhodnotených odpadov (spolu za projekty)“ na hodnotu 46 926 t/rok; znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Počet uzavretých a zrekultivovaných skládok“ na hodnotu 57 a znížiť cieľovú hodnotu merateľného ukazovateľa „Veľkosť zrekultivovanej a sanovanej plochy“ (za operačný cieľ 4.5) na hodnotu 1, 00 km².
- Zároveň je však potrebné poznamenať, že aj keď sa navrhuje (v súvislosti s realokáciou zostatku disponibilných prostriedkov z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1) zníženie cieľových hodnôt niektorých ukazovateľov, u väčšiny z nich je vzhľadom na skutočnosť, že sa ešte očakáva zazmluvnenie ďalších

projektov (na základe výsledkov prebiehajúceho schvaľovacieho procesu, ako aj plánovanej výzvy na Lokálne stratégie komplexného prístupu v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2) reálny predpoklad, že v konečnom dôsledku výsledné hodnoty daných ukazovateľov dosiahnu pôvodne stanovené cieľové hodnoty.

Výhody realokácie v prospech operačného cieľa 1.2 z prioritnej osi 4

- rovnaké ako v prípade návrhu presunu z operačného cieľa 1.1 a 1.3 a zároveň;
- zmiernenie deficitu disponibilných verejných zdrojov na plnenie záväzkov SR v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ;
- zmiernenie možných negatívnych dopadov finančných sankcií zo strany EÚ voči SR za prípadné nesplnenie vyššie uvedených záväzkov;
- vzhľadom k limitovanej možnosti poskytnúť pomoc z fondov EÚ na odstránenie environmentálnej záťaže v prípade, ak jej pôvodca nie je známy alebo ho nemožno prinútiť, aby znášal náklady na odstránenie znečistenia (rešpektovanie zásady „znečisťovateľ platí“) a za predpokladu rešpektovania pravidiel štátnej pomoci, je reálna šanca predísť možnému nedočerpaniu zdrojov v rámci operačného cieľa 4.4.;
- predchádzanie možnému nedočerpaniu zdrojov v rámci operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane jej odstraňovania v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo;
- nie je potrebná individuálna notifikácia projektov resp. schémy štátnej pomoci v prípade projektov zameraných na sanácie environmentálnych záťaží;
- vzhľadom na komplikovanú situáciu v právnej úprave sanácie environmentálnych záťaží v súlade s pravidlami štátnej pomoci budú ku koncu programového obdobia 2007 – 2013 podporené len tie projekty, kde neexistuje nebezpečenstvo poskytnutia neoprávnenej výhody hospodárskemu subjektu, čím sa vytvoria predpoklady na úspešnú realizáciu podobných projektov súkromného sektora v budúcom programovom období. Zvyšné finančné prostriedky operačného cieľa 4.4 by bez porušenia pravidiel poskytovania štátnej pomoci mohli byť poskytnuté neefektívne a hrozilo by ich nevyčerpanie.

Riziká realokácie v prospech operačného cieľa 1.2 z prioritnej osi 4

- Existencia rizika nenaplnenia merateľných ukazovateľov na úrovni operačného cieľa 4.4; toto riziko však vyplýva z aktuálnej právnej úpravy sanácie environmentálnych záťaží a súladu projektov sanácie s pravidlami poskytovania štátnej pomoci. Na napĺňanie ukazovateľov operačného cieľa 4.4 vplyvajú konania o určení povinnej osoby v zmysle § 5 zákona o envirozáťažiach a zisťovanie existencie prvkov štátnej pomoci v rámci predkladaných žiadostí o NFP, pričom v prípade, ak bude v rámci žiadosti o NFP zistená prítomnosť prvkov štátnej pomoci, Riadiaci orgán takúto žiadosť z dôvodu neexistencie schémy štátnej pomoci a zdĺhavého prípadného procesu individuálnej notifikácie zamietne..

Navrhovaný objem realokácie:

15 549 866 EUR (zdroje KF) z operačného cieľa 4.2

683 929 EUR (zdroje KF) z operačného cieľa 4.3

54 070 100 EUR (zdroje KF) z operačného cieľa 4.4

12 836 105 EUR (zdroje KF) z operačného cieľa 4.5

Celková výška realokácie z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1 (operačného cieľa 1.2) sa navrhuje v sume 83 140 000 EUR (zdroje KF).

Pre objem navrhovanej realokácie je potrebné brať do úvahy:

1. disponibilný zostatok operačného cieľa 4.3 a 4.5, na ktorý v zmysle harmonogramu výziev nebude v budúcnosti vyhlásená žiadna výzva, t.j. celý disponibilný zostatok môže byť z hľadiska čerpania finančných prostriedkov efektívne využitý pre aktivity iného operačného cieľa;
2. nevyužitú finančnú prostriedky, ktoré môžu byť predmetom realokácie (4.1, 4.2 a 4.4)

Výpočet objemu realokácie:

objem realokácie = disponibilný objem alokácie (PO4) – výška alokácie na plánovanú výzvu (4.1., 4.2 – LSKxP) – výška alokácie na plánovanú výzvu (4.4)

Objem realokácie = 83 140 100 EUR (EÚ zdroje)

Pozn.: Konkrétna výška disponibilnej alokácie, ako aj alokácií na plánované výzvy je uvedená vo výslednej tabuľke v kapitole 4. tohto hodnotenia.

Celkový objem presunu finančných prostriedkov medzi prioritnými témami a realokácie v prospech aktivít na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ (prioritná téma 46 Spracovanie vody (odpadová voda))

83 140 000 EUR (zdroje KF) - navýšenie alokácie prioritnej osi 1 (prioritnej témy 46) realokáciou z prioritnej osi 4
 30 137 499 EUR.(zdroje KF) - presuny v rámci prioritnej osi 1, z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda) (operačný cieľ 1.1) a prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia (operačný cieľ 1.3) do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda) (operačný cieľ 1.2)

Celková výška presunu a realokácie finančných prostriedkov v prospech aktivít na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ, financovaných v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, operačného cieľa 1.2 (prioritná téma 46 Spracovanie vody (odpadová voda)) sa navrhuje v sume 113 277 499 EUR.

Prioritná os 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny

Finančný pokrok implementácie prioritnej osi 5

Prioritná os	Operačný cieľ	Kód výzvy	Dátum vyhlásenia výzvy	Dátum ukončenia výzvy	Alokácia FP na výzvu v EUR (ŠF+ŠR)	Počet prijatých žiadostí o NFP	Výška žiadaného príspevku v EUR (ŠF+ŠR)
5	5.1+5.2+5.3	OPŽP-PO5-08-1	18.1.2008	18.4.2008	21 003 588	22	24 851 920
5	5.1.	OPŽP-PO5-08-2	15.7.2008	15.10.2008	3 000 000	2	2 901 494
5	5.2+5.3	OPŽP-PO5-08-3	2.9.2008	2.12.2008	21 536 306	16	23 640 025
5	5.1+5.2+5.3	OPŽP-PO5-09-1	11.2.2009	15.5.2009	25 000 000	20	25 555 316
Počet výziev PO5		4			70 539 894	60	76 948 755

Prioritná os č. 5 je financovaná z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a svojou alokáciou tvorí 2,79 % celkovej alokácie na operačný program. Podiel uvedenej prioritnej osi na celkovom zazmluvnení alokácie k 30.09.2012 je 3,38 %.

Prioritná téma	Op. Cieľ	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EU zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane Natura 2000)	5.1+5.3	30 454 161	28 816 762	94,62 %
HT 54 Iné opatrenia na zachovanie ŽP a predchádzanie rizikám	5.2	20 302 774	13 972 825	68,82 %
Spolu		50 756 935	42 789 587	84,30%

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO5	3,38%	z toho % PO5	3,46%
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 vrátane TA	566 257 325,11 €	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67 €
z toho % PO5	1,71	z toho % PO5	1,79

- Od začiatku programového obdobia boli pre PO5 vyhlásené 4 výzvy.
- Celkovo bolo v rámci týchto výziev predložených 60 ŽoNFP a schválených bolo 40 projektov.
- Z hľadiska záujmu žiadateľov realizovať aktivity projektov podporovaných v rámci prioritnej osi bol dopyt žiadateľov adekvátny disponibilným alokáciám vyhlásených výziev.
- Úroveň zazmluvnenia finančných prostriedkov alokovaných na PO5 dosiahla z pohľadu schválených a zazmluvnených projektov hodnotu 42 789 587 EUR, čo predstavuje 84,30% z alokácie na túto prioritnú os.
- Reálne čerpanie na úrovni projektov dosahuje hodnotu 9 685 075,28 EUR, čo predstavuje 19,08 % prostriedkov alokovaných na PO5.
- Zazmluvnenie na úrovni PO5 predstavuje vo vzťahu k celkovému objemu zazmluvnených prostriedkov OP ŽP (vrátane TA) 3,38% a podiel PO5 na celkovom čerpaní projektov OP ŽP predstavuje 1,71%.
- Na realizáciu prioritnej osi 5 bola vyčlenená alokácia 50 756 935 EUR, pričom doposiaľ bolo v rámci prioritnej osi 5 schválených 40 projektov v celkovej sume 42 789 587 EUR, avšak prostredníctvom schválených projektov nie je v dostatočnej miere zabezpečené napĺňanie stanovených indikátorov, a to primárne v rámci operačného cieľa 5.1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchranu pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov.

Fyzický pokrok implementácie priority osi 5

R/O	Prioritná os 5 - Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	Cieľ	MJ	Cieľ OP	2011 Výročná správa	30.9.2012	Cieľ zazmluvnených projektov
Výstup	Počet vypracovaných dokumentov starostlivosti o územia	5.1.	počet	413	0,000	0	0
Výsledok	Percento z celkovej výmery CHÚ, ktoré majú vypracované dokumenty starostlivosti	5.1.	%	60,00%	0,00%	0,00%	4,66%
Výstup	Počet realizovaných dokumentov starostlivosti o územia	5.1.	počet	273	0,000	0	0
Výsledok	Počet chránených druhov, ktoré majú vypracované dokumenty starostlivosti	5.1.	počet	20	0,000	0,00	84
Výstup	Počet vybudovaných alebo zrekonštruovaných zariadení pre účely ochrany prírody a krajiny	5.2.	počet	39	9,140	14,80	88
Výsledok	Percento z celkového počtu chránených území, pre ktoré boli vybudované alebo zrekonštruované zariadenia	5.2.	%	80,00%	4,35%	4,35%	26,09%
Výstup	Počet zrealizovaných aktivít (podujatí) zameraných na zvýšenie informovanosti, propagáciu, výchovu k ochrane prírody a vzdelávanie	5.3.	počet	1 870	255	308	503
Výsledok	Počet informovaných subjektov	5.3.	počet	13 000	0	0	146 170
Výsledok	Počet novovytvorených pracovných miest	5.2.	počet	3	0	0	0

- V rámci PO 5 možno konštatovať nevyhovujúci vývoj v dosahovaní stanovených hodnôt merateľných ukazovateľov, ktoré dosahujú veľmi nízku úroveň, prípadne nulovú (najmä „Počet vypracovaných dokumentov starostlivosti o územia a Počet realizovaných dokumentov starostlivosti o územia“).
- Plnenie indikátorov v rámci priority osi 5 nie je rovnomerné. Stav indikátora výstupu „počet vybudovaných, alebo zrekonštruovaných zariadení pre účely ochrany prírody a krajiny“ v rámci operačného cieľa 5.2 vykazuje k 30.09.2012 plán % naplnenia 226 %. Na druhej strane indikátory vzťahujúce sa k operačnému cieľu 5.1 (HT 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody, vrátane NATURA 2000): „počet vypracovaných dokumentov starostlivosti o územia“ a „počet realizovaných dokumentov starostlivosti o územia“ vykazujú predpokladanú úroveň naplnenia v percentuálnom vyjadrení len 3,9% pri prvom indikátore a pri druhom indikátore dokonca nulové naplnenie. Stav pri indikátoroch výsledku vzťahujúcich sa k operačnému cieľu 5.1 je podobný. Predpokladaná miera plnenia ukazovateľa „Percento z celkovej výmery CHÚ, ktoré majú vypracované dokumenty starostlivosti“ po realizácii všetkých schválených projektov predstavuje len 7,9 %, kým v prípade operačného cieľa 5.2 (HT 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám) je indikátor výsledku „Percento z celkového počtu chránených území, pre ktoré boli vybudované, alebo zrekonštruované zariadenia“ naplnený k 30.09.2012 na viac než 43 %.

Závery a odporúčania:

- Absorpčnú kapacitu výziev možno vo väčšine prípadov hodnotiť ako pomerne vysokú, keď záujem žiadateľov dosahuje približne objem prostriedkov alokovaných na danú výzvu.
- Plnenie ukazovateľov je ovplyvnené úrovňou realizácie projektov a skutočnosťou, že naplnenie ukazovateľov je v mnohých prípadoch možné očakávať až po skončení realizácie projektov, pričom zazmluvnené projekty majú stanovené ciele, ktorými by mali zabezpečiť aspoň čiastočné splnenie stanovených hodnôt ukazovateľov. Úroveň dosahovania hodnôt ukazovateľov je však aktuálne nižšia.
- V rámci prioritnej osi 5 boli zaznamenané problémy, ktoré by mohli narušiť implementáciu projektov v rámci tejto prioritnej osi, konkrétne ide o problémy, týkajúce sa:
 - napĺňania cieľových hodnôt indikátorov - stav napĺňania definovaných hodnôt niektorých indikátorov v rámci operačného cieľa 5.1 je nízky;
 - ohrozenia plnenia stanovených cieľov PO 5, ťažiskom ktorej sú aktivity prispievajúce k dobudovaniu sústavy chránených území NATURA 2000;
 - absencia disponibilných prostriedkov v rámci indikatívnej alokácie na prioritnú tému 51 - Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) - potrebné presuny v rámci prioritných tém prioritnej osi 5 – detailnejšie v kapitole 4 Zdôvodnenie revízie, podkapitole 4.2.
- Plánovaná výzva na operačný cieľ 5.1 je nutná z hľadiska finančného, ale najmä fyzického pokroku pri implementácii prioritnej osi 5.
- V rámci indikatívnych alokácií na jednotlivé prioritné témy je možné konštatovať, že v rámci prioritnej témy HT 54 sú disponibilné finančné prostriedky (viď kapitola PO 5 časť finančná implementácia), ktoré je možné presunúť do prioritnej témy HT 51.
- Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti je potrebné plne rešpektovať závery Analýzy dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovanej externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave, v júni 2011, v súlade s ktorými je potrebné vykonať úpravu indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov na prioritné témy 51 a 54 v rámci PO5, a to znížiť indikatívny príspevok na prioritnú tému 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám (v rámci operačného cieľa 5.2) o sumu 6 329 949 EUR a zároveň ju presunúť do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) a zvýšiť o rovnakú sumu 6 329 949 EUR indikatívny príspevok na ňu. Uvedená zmena bola následne schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP prostredníctvom písomného postupu pre prijatie rozhodnutia.
- Navyše sa odporúča presunúť disponibilný zostatok finančných prostriedkov z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám (vzťahujúcej sa k operačnému cieľa 5.2) do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) (vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 5.1) v sume 340 989 EUR, a to s cieľom realizácie aktivít v oblasti vypracovania dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizácie schválených dokumentov starostlivosti, ktorým prislúcha prioritná téma 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000).
- Následne je potrebné celý objem disponibilných prostriedkov v rámci PO 5, prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000), alokovať na výzvu na aktivity operačného cieľa 5.1 v oblasti vypracovania dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizácie schválených dokumentov starostlivosti.

Navrhovaný objem presunu prostriedkov v rámci prioritnej osi 5 z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000)

6 329 949 EUR (zdroje ERDF) – už schválený presun

340 989 EUR (zdroje ERDF) – navrhovaný presun

Celková výška presunu finančných prostriedkov v rámci prioritnej osi 5 v prospech prioritnej témy 51, a teda operačného cieľa 5.1 sa navrhuje v sume **6 670 938 EUR**.

Výpočet objemu presunu:

Presun sa týka celého objemu disponibilného zostatku alokácie v rámci PO 5.

Pozn.: Konkrétna výška disponibilnej alokácie je uvedená vo výslednej tabuľke v kapitole 4. tohto hodnotenia.

Výhody presunu prostriedkov z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám (operačný cieľ 5.2) do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) (operačný cieľ 5.1)

- Podpora napĺňania cieľov prioritnej osi 5 a zvýšenie dosahovaných hodnôt indikátorov v rámci operačného cieľa 5.1.
- Možnosť vyhlásenia výzvy na predkladanie žiadostí o NFP zameranej na uvedený operačný cieľ 5.1.

Riziká presunu prostriedkov z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám (operačný cieľ 5.2) do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) (operačný cieľ 5.1)

- Žiadne signifikantné.

Prioritná os 6 Technická pomoc

Prioritná os 6 nie je predmetom operatívneho hodnotenia z dôvodu vypracovania materiálu „Analýza dôvodov revízie OP ŽP , vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie“ externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave, v júni 2011, ktorej čiastková správa I je zameraná špecificky na PO 6 Technická pomoc (ďalej aj „Analýza TP 2011“). Z Analýzy TP 2011, ktorej predmetom bolo čerpanie finančných prostriedkov alokovaných na PO 6, zhodnotenie úrovne dosahovania merateľných ukazovateľov a popis plnenia úloh jednotlivými zainteresovanými subjektmi, vyplynuli nasledujúce závery:

- na základe posúdenia finančného pokroku implementácie prioritnej osi 6 bolo zistené, že finančná alokácia na úrovni prioritných tém prioritných tém 85 Príprava, vykonávanie, monitorovanie a kontrola a 86 Hodnotenie a štúdie; informácie a komunikácia nebola nastavená na základe plánu aktivít v rámci technickej pomoci, keďže v čase prípravy operačného programu nebolo zrejmé, aké projekty sa budú realizovať a v akom finančnom rozsahu (preto finančná alokácia na prioritné témy 85 a 86 bola iba napoly rozdelená bola rozdelená v pomere 50 : 50) ;

- z posúdenia stavu implementácie projektov zazmluvnených v rámci prioritnej osi 6 ďalej vyplynulo, že výška finančných zostatkov sa pohybuje na úrovni 44% zo zazmluvnených prostriedkov. Uvedená hodnota naznačuje, že sa počas implementácie prioritnej osi 6 vyskytli problémy;
- z očakávaného vývoja implementácie projektov technickej pomoci na roky 2007 - 2013 vyplynulo, že potreby v rámci prioritnej témy 85, ktorá je pre zabezpečenie kontinuálneho procesu implementácie OP ŽP veľmi dôležitá, prevýšia súčasnú indikatívnu alokáciu na uvedenú prioritnú tému, zatiaľ čo finančná alokácia na prioritnú tému 86 (publicita a informovanosť) nebude dočerpaná;
- jednou z úlohou, na zabezpečenie ktorej slúži prioritná os 6 Technická pomoc, je zvyšovanie kvality a efektivity práce v rámci procesu riadenia a implementácie OP ŽP, ktoré sa bude realizovať prostredníctvom aktivít prioritnej témy 85, ako vzdelávanie, školenie, motivácia pracovníkov a kvalitné technické vybavenie.

Návrh revízie OP ŽP spočíval v úprave indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 6 Technická pomoc, a to v presune zdrojov EÚ (KF) vo výške 8 200 000 EUR z prioritnej témy 86 Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita do prioritnej témy 85 Príprava a vykonávanie, monitorovanie a kontrola a audit.

Uvedená zmena OP ŽP týkajúca sa PO 6 technická pomoc bola teda v súlade so závermi Analýzy TP 2011 pre implementáciu programu nevyhnutná. Keďže pomer indikatívnych alokácií na prioritné témy 85 a 86 v rámci PO 6 technická pomoc bol pôvodne nastavený nevhodne a bez analytického podkladu, bez vykonania uvedenej revízie by bola vážne ohrozená implementácia OP ŽP z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov na zabezpečenie administratívnych kapacít. Súčasne by hrozilo nedočerpanie finančných prostriedkov z prioritnej témy 86. Úpravou indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci PO 6 Technická pomoc bude zabezpečená plynulá implementácia OP ŽP s najvyššou pravdepodobnosťou 100% čerpania finančných prostriedkov určených na zabezpečenie výkonu a riadenia OP ŽP. Spracovateľ analýzy odporučal vykonať revíziu OP ŽP v zmysle písm. d) čl. 33 nariadenia Rady (ES) 1083/2006, kedy nastali ťažkosti s vykonávaním programu.

Uvedený návrh revízie OP ŽP bol následne predložený na schválenie Monitorovaciemu výboru pre OP ŽP a na jeho 8. zasadnutí dňa 28. 6. 2011 (6. bod programu) bol schválený.

Z uvedeného dôvodu hodnotenie PO 6 v tomto dokumente nie je potrebné.

Prioritná os 7 Budovanie povodňového varovného a predpovedného systému

Špecifickým problémom SR je ohrozenie povodňami, ktoré majú významný ekonomický a sociálny vplyv. Na celom území SR je prevažne v blízkosti vodných tokov potrebné vytvoriť podmienky pre zabezpečenie ochrany majetku a obyvateľstva pred povodňami. Významnú úlohu pri zabezpečení ochrany pred povodňami zohráva Povodňový varovný a predpovedný systém (POVAPSYS).

V rámci PO7 však dosiaľ nebol schválený a teda ani zazmluvnený žiadny projekt, preto sú aktuálne hodnoty zazmluvnenia, čerpania alokovaných zdrojov a hodnôt merateľných ukazovateľov na nulovej úrovni. Plánovaná výzva na operačný cieľ 7.1 je nutná z hľadiska finančného a fyzického pokroku pri implementácii prioritnej osi 7.

Prioritná téma	Prioritná os	Celková alokácia (EU zdroje) (v EUR)	Suma zazmluvnená (EÚ zdroje) (v EUR)	Podiel zazmluvnených projektov na celkovej alokácii
HT 53 Predchádzanie rizikám (vrátane návrhu a realizácie plánov a opatrení na predchádzanie prírodným a technologickým rizikám a ich riadenie)	7	20 000 000	0	
Spolu		20 000 000	0	

Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 vrátane TA	1 267 520 401 €	Celkove zazmluvnenie OP ŽP (EU zdroje) k 30.9.2012 bez TA	1 235 709 604 €
z toho % PO7	0	z toho % PO7	0
Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 vrátane TA	566 257 325,11 €	Celkove čerpanie OP ŽP k 30.9.2012 bez TA	541 239 753,67 €
z toho % PO7	0	z toho % PO7	0

Prioritná os 7 je implementovaná prostredníctvom jediného projektu POVAPSYS, ktorý je realizovaný na celom území SR. Vzhľadom k tomu, že územie Bratislavského samosprávneho kraja (NUTS II Bratislavský kraj) nie je na podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF) oprávnené, je potrebné v rámci implementácie tohto projektu aplikovať princíp pro rata, na základe ktorého bude časť alokácie pripadajúca na ekvivalent obyvateľov Bratislavského kraja (11,22% - vypočítaných ako podiel obyvateľov bratislavského kraja na celkovej počte obyvateľov SR) financovaná ako neoprávnený výdavok.

Riziko nevyčerpania celej alokácie OP ŽP prioritnej osi 7 a nenaplnenie stanovených cieľov a výsledkov OP ŽP je eliminované prostredníctvom nasledovných opatrení:

- zabezpečenia finančných prostriedkov na spolufinancovanie „pro rata“ časti (11,22% = 2 973 524,40 eur) projektu POVAPSYS, prostredníctvom ktorého je PO 7 implementovaná
- zavedenia systému monitorovania pokroku prípravy projektu POVAPSYS

Uvedené opatrenia sa priebežne plnia.

S cieľom zabezpečiť plnenie uvedených opatrení bol riadiacim orgánom vypracovaný **materiál k zabezpečeniu implementácie projektu POVAPSYS v rámci OP ŽP, schválený uznesením porady vedenia MŽP SR č. 160 zo dňa 27.9.2012**, ktorým boli zároveň SHMÚ a relevantným útvarom MŽP SR uložené konkrétne úlohy na zabezpečenie včasnej a úspešnej implementácie projektu POVAPSYS.

Očakávaným dopadom prijatých opatrení za predpokladu zabezpečenia finančných prostriedkov na spolufinancovanie neoprávnenej „pro rata“ časti alokácie PO 7 je zabezpečenie úspešnej implementácie prioritnej osi 7.

Horizontálne priority

Horizontálna priorita Informačná spoločnosť

Východisko:

V súvislosti s horizontálnou prioritou je informatizácia spoločnosti definovaná ako stav a koncepčne riadený proces smerujúci k maximálnemu využitiu potenciálu ponúkaného informačno-komunikačnými technológiami (ďalej aj „IKT“) vo všetkých relevantných oblastiach spoločenského, politického a hospodárskeho života. Hlavným cieľom horizontálnej priority Informačná spoločnosť (ďalej aj „HP IS“) je zabezpečenie podpory zavádzania a využívania prostriedkov IKT s cieľom podpory vyššej efektívnosti, transparentnosti a kvality implementácie priorít NSRR. Pre zabezpečenie efektívnosti procesu informatizácie spoločnosti je dôležité sledovať 3 špecifické ciele HP IS:

- Informačná gramotnosť
- Efektívna elektronizácia verejnej správy
- Široká dostupnosť internetu

Príspevok OP ŽP k napĺňaniu HP IS je dosahovaný prostredníctvom tých projektov, ktorých súčasťou sú v súvislosti s realizáciou ich hlavného cieľa tiež aktivity spojené s nákupom vývojom alebo prevádzkou hardware, software, zavádzaním a využívaním informačno-komunikačných technológií, využitím internetu a podporou šírenia informácií elektronickou formou.

Zistený stav:

- Počet projektov s príspevkom k horizontálnej prioritě Informačná spoločnosť (k 30. 09. 2012) v rámci OP ŽP je 62 uzatvorených projektov.
- Objem finančných prostriedkov projektov s príspevkom k horizontálnej prioritě Informačná spoločnosť (celková suma podporených projektov 191 813 075,12 EUR, z toho 4 mimoriadne ukončené projekty v sume 6 370 002,32 EUR).

Príspevok OP ŽP k napĺňaniu horizontálnej priority Informačná spoločnosť je vykazovaný na úrovni OP ŽP prostredníctvom merateľných ukazovateľov:

Ukazovatele	Východisko (r. 2007)	Cieľ (r. 2015)	Dosiahnutý výsledok (k 31.12.2011)	Dosiahnutý výsledok (k 30.09.2012)
Počet inštitúcií napojených na POVAPSYS [počet]	1	3	0	0 ¹
Počet zmodernizovaných a novo nainštalovaných monitorovacích staníc Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia [počet]	0	25	27	27
Počet nových resp. zdokonalených softvérov [počet]	0	2	0	1
Počet zjednotených systémov prenosu dát z NMSKO (Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia) do centrálnej databázy [počet]	0	1	1	1
Počet zavedených Informačných systémov environmentálnych záťaží ako súčasť informačného systému verejnej správy [počet]	0	1	1	1
Počet vytvorených čiastkových databáz informačného systému (pre skupiny rastlín, živočíchov, biotopov) [počet]	0	10	1,5	1,95

Počet druhov rastlín a živočíchov a typov biotopov, ktoré sú súčasťou informačného systému monitoringu biotopov a druhov [počet]	0	350	0	0
--	---	-----	---	---

Komentár¹ - neschválený žiadny projekt

Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity

Východisko:

Cieľom horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (ďalej aj „HP MRK“) je zvýšenie zamestnanosti a vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK a zlepšenie ich životných podmienok. Cieľom OP ŽP je najmä podpora schopnosti Slovenskej republiky plniť prechodné obdobia k jednotlivým smerniciam v sektore životného prostredia, ku ktorým sa zaviazala podpísaním Zmluvy o prístúpení k EÚ v oblasti vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, ochrany ovzdušia, odpadového hospodárstva, a ochrany prírody. Pri dodržaní existujúceho legislatívneho rámca a zásad udržateľnosti projektov majú jednotlivé prioritné osi OP ŽP potenciál podieľať sa na implementácii HP MRK tak prostredníctvom dopytovo orientovaných projektov, ako aj v rámci projektov Lokálnych stratégií komplexného prístupu v oblasti odpadového hospodárstva.

Prioritné osi OP ŽP sú zamerané na zlepšenie životného prostredia a životných podmienok obyvateľstva prostredníctvom zabezpečenia jeho prístupu k environmentálnej infraštruktúre, čo sa vzťahuje i na marginalizované rómske komunity. V tomto zmysle má OP ŽP ambície prispieť k zlepšeniu životných podmienok marginalizovaných rómskych komunit, čím prispeje k napĺňaniu cieľov HP MRK.

Žiadatelia o nenávratný finančný príspevok majú pri deklarovanom príspevku projektu k HP MRK možnosť vyberať projektové ukazovatele výhradne v rámci nasledujúcich operačných cieľov OP ŽP:

- 1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov
- 1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ
- 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
- 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov

Príspevok OP ŽP k napĺňaniu horizontálnej priority MRK je vykazovaný na úrovni OP ŽP prostredníctvom merateľných ukazovateľov:

Ukazovatele	Východisko (r. 2007)	Cieľ (r. 2015)	Dosiahnutý výsledok (k 31.12.2011)	Dosiahnutý výsledok (k 30.09.2012)
Počet schválených projektov cielene zameraných na MRK [počet]	0	60	0	0 ¹
Hodnota projektov cielene zameraných na MRK [EUR]	0	22 937 163	0	0 ¹
Počet vytvorených pracovných miest cielene pre MRK [počet]	0	30	0	2
Počet príslušníkov MRK využívajúcich výstupy projektu [počet]	0	30 000	557	1 871

Komentár¹ – neschválený žiadny projekt

Zistený stav:

V rámci OP ŽP bolo k 30. 09. 2012 zazmluvnených 150 projektov s príspevkom k HP MRK. Celková výška zazmluvnených prostriedkov dosiahla sumu 618 632 567,05 EUR, z toho 6 mimoriadne ukončených projektov predstavuje sumu 8 528 797,17 EUR.

S cieľom podpory Lokálnych stratégií komplexného prístupu v rámci implementácie HP MRK vyhlásil riadiaci orgán pre OP ŽP výzvu na predkladanie žiadostí o NFP s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu v rámci prioritnej osi 4 odpadové hospodárstvo, operačných cieľov 4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu a 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov. Alokácia vyčlenená na uvedenú výzvu predstavovala 15 miliónov EUR z prostriedkov KF a spolufinancovania zo štátneho rozpočtu.

Keďže k 30. 09. 2012 nedošlo k ukončeniu schvaľovacieho procesu vo vzťahu k žiadostiam o NFP, ktoré tvorili súčasť schválených Lokálnych stratégií komplexného prístupu a boli predložené v rámci uvedenej výzvy, predložené zo schválených Lokálnych stratégií komplexného prístupu k 30. 09. 2012 nedošlo, dosiahnuté výsledky pri ukazovateľoch súvisiacich s projektni ciele zameranými na MRK vykazujú nulové hodnoty.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že s cieľom podpory HP MRK (v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2) nie sú navrhovanou realokáciou z prioritnej osi č. 4 Odpadové hospodárstvo dotknuté zdroje KF na podporu Lokálnych stratégií komplexného prístupu (LSKxP). Vzhľadom na skutočnosť, že navrhovaná realokácia nemá vplyv na plnenie záväzkov vyplývajúcich zo *Zmluvy o vzájomnej spolupráci a koordinácii pri napĺňaní horizontálnej priority marginalizované rómske komunity (t.j. vyčlenená suma finančných prostriedkov zostáva zachovaná)*, realokácia nebude mať žiadny priamy alebo nepriamy negatívny dopad na napĺňanie HP MRK.

V roku 2013 je naplánované vyhlásenie výzvy na predkladanie žiadostí o NFP s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu v oblasti odpadového hospodárstva (operačné ciele 4.1 a 4.2), pričom súčet výšky alokácie tejto výzvy a v súčasnosti ešte nevyhodnotenej výzvy s relevanciou k LSKxP (kód výzvy OPŽP-PO4-11-4-LSKxP) bude rovný sume uvedenej v *Zmluve o vzájomnej spolupráci a koordinácii pri napĺňaní horizontálnej priority marginalizované rómske komunity*.

Na základe realokácie z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1 (najmä s ohľadom na nulový príspevok projektov operačného cieľa 4.4 k HP MRK) zároveň možno očakávať vyšší nepriamy pozitívny vplyv na napĺňanie cieľov HP MRK prostredníctvom projektov v rámci operačného cieľa 1.2.

Horizontálna priorita Trvalo udržateľný rozvoj**Východisko:**

Spomedzi horizontálnych priorít, stanovených na úrovni NSRR SR na roky 2007 – 2013, je vo vzťahu k OP ŽP najviac významnou horizontálna priorita Trvalo udržateľný rozvoj (ďalej aj „HP TUR“), s podporou ktorej sú priamo prepojené ciele OP ŽP. Preto aj veľká časť projektov implementovaných v rámci OP ŽP prispieva k napĺňaniu cieľov HP TUR.

Vo vzťahu k OP ŽP je HP TUR významnou z hľadiska jeho celkového zamerania i hlavného obsahu, čo priamo vyplýva i z globálneho cieľa OP ŽP, ktorého súčasťou je posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky TUR. Prioritné osi OP ŽP prispievajú k ochrane a zlepšeniu stavu jednotlivých zložiek životného prostredia, pričom OP ŽP ako celok prostredníctvom ich podpory prispieva k zachovaniu priaznivého životného prostredia pre budúce generácie.

Napriek tomu, že OP ŽP vzhľadom na jeho vyššie uvedený globálny cieľ, ako aj hlavné obsahové zameranie na plnenie záväzkov SR vyplývajúcich z environmentálneho acquis, prioritne prispieva k posilneniu environmentálneho piliera TUR, aktivity podporované v rámci OP ŽP prispievajú taktiež k realizácii ekonomického a sociálneho aspektu TUR.

OP ŽP výrazne prispieva k realizácii témy:

- zmena klímy a čistá energia (PO 3)
- energetická efektívnosť (PO 1, 3, 4 a 5)
- trvalo udržateľná doprava (PO 3)
- trvalo udržateľná spotreba a výroba (PO 4)
- zachovanie prírodných zdrojov a hospodárenie s nimi (PO 5)
- verejné zdravie (PO 1, 2)

Zistený stav:

Celkový počet projektov podporených prostredníctvom OP ŽP s relevanciou k HP TUR je 556.

Celková výška zazmluvnených prostriedkov predstavuje sumu 1 636 825 829,88 EUR, z toho 27 mimoriadne ukončených projektov predstavuje sumu 37 058 257,08 EUR.

Príspevok OP ŽP k napĺňaniu horizontálnej priority TUR je vykazovaný na úrovni OP ŽP prostredníctvom merateľných ukazovateľov:

Ukazovatele	Východisko (r. 2007)	Cieľ (r. 2015)	Dosiahnutý výsledok (k 31.12.2011)	Dosiahnutý výsledok (k 30.09.2012)
Počet ekvivalentných obyvateľov napojených na novovybudovanú kanalizačnú sieť [počet]	4 696	261 496	487	487
Plocha územia so zabezpečenou protipovodňovou ochranou [km ²]	5 800	5 936	0,257	22,739
Zníženie emisií skleníkových plynov na CO ₂ - [tis. ton]	124	212	0,261	0,261
Počet uzavretých a zrekultivovaných skládok odpadu [počet]	24	56	31	38
Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov [t/rok]	105 000	185 000	37 585	108 116,3
Počet realizovaných dokumentov starostlivosti o územia [počet]	7	225	0	0
Počet vydaných hydrologických predpovedí, varovaní a výstrah [počet]	7 200	13 440	0	0 ¹
Počet inštitúcií napojených na POVAPSYS [počet]	1	3	0	0 ¹
Zvýšený inštalovaný výkon zariadenia zodpovedajúci obnoviteľným zdrojom energie [MW]	95	190	9,315	9,803
Zateplená plocha [m ²]	0	2 500	2 729,92	2 729,92
Ročné úspory energie realizovaním projektu/Úspora energie [GJ/rok]	0	30x10 ³	0	636

Komentár¹ – neschválený žiadny projekt

Horizontálna priorita Rovnosť príležitostí

Východisko:

Rovnosť príležitostí je súčasťou pilierov Európskej stratégie zamestnanosti a Európskej rámcovej stratégie nediskriminácie a rovnakých príležitostí pre všetkých. Zvláštny dôraz sa kladie na princíp rodovej rovnosti (rovnosť príležitostí žien a mužov), ktorého naplnenie patrí k základnému cieľu EÚ a ako taký patrí medzi hlavné ciele štrukturálnych fondov.

Zistený stav:

Hlavným cieľom horizontálnej priority Rovnosť príležitostí (ďalej aj „HP RP“) je v zmysle NSRR zabezpečiť rovnosť príležitostí pre všetky skupiny obyvateľstva a predchádzanie všetkým formám diskriminácie. OP ŽP podporuje vytváranie rovnosti príležitostí v prístupe k environmentálnej infraštruktúre ako jednému z dôležitých faktorov ovplyvňujúcich životné podmienky a životnú úroveň obyvateľstva a k priaznivému životnému prostrediu, právo na ktoré je jedným zo základných ústavných práv občanov SR.

Príspevok OP ŽP k napĺňaniu horizontálnej priority RP je vykazovaný na úrovni OP ŽP prostredníctvom merateľných ukazovateľov:

Ukazovatele	Východisko (r. 2007)	Cieľ (r. 2015)	Dosiahnutý výsledok (k 31.12.2011)	Dosiahnutý výsledok (k 30.09.2012)
Počet projektov s príspevkom k rovnosti príležitostí [počet]	0	210	198	199
Hodnota projektov s príspevkom k rovnosti príležitostí [EUR]	0	550 000 000	410 553 071	521 289 192,3
Počet opatrení zabezpečujúcich bezpečný alebo bezbariérový prístup k výsledkom projektu [počet]	0	25	20	20
Počet znevýhodnených osôb využívajúcich výsledky projektu/ov [počet]	0	15 500	300	345
Počet žien využívajúcich výsledky projektu [počet]	0	1 600 000	1 213 738	1 342 748
Podiel počtu žien využívajúcich výsledky projektu na celkovom počte užívateľov (ženy + muži) výsledkov projektu	0	50	0,67	178,35
Počet vytvorených pracovných miest pre znevýhodnené skupiny v dôsledku realizácie projektu [počet]	0	100	18	37
Percentuálne zvýšenie zamestnanosti znevýhodnených skupín v dôsledku realizácie projektu [%]	0	45	0,03	152,89
Počet vytvorených pracovných miest obsadených ženami [počet]	0	50	7	13
Počet vytvorených pracovných miest obsadených mužmi [počet]	0	50	0	0
Percentuálne zvýšenie zamestnanosti žien v dôsledku realizácie projektu [%]	0	20	0	0,8

Komentár¹ – neschválený žiadny projekt

Celkový počet projektov podporených prostredníctvom OP ŽP s relevanciou k HP RP je 208.

Celková výška zazmluvnených prostriedkov predstavuje sumu 663 977 972,17 EUR, z toho 9 mimoriadne ukončené projekty predstavujú sumu 142 688 779,87 EUR.

Navrhovaná realokácia nemá negatívny vplyv na uplatňovanie princípu rovnosti príležitosti, práve naopak budovaním kanalizácií a čistiarní odpadových vôd OPŽP priamo prispieva k zlepšeniu životných podmienok a komfortu pre všetkých obyvateľov vrátane znevýhodnených skupín a nedochádza k žiadnym formám diskriminácie.

3. Zdôvodnenie návrhu revízie OP ŽP, vrátane jej konkrétneho riešenia

Zdôvodnenie návrhu revízie OP ŽP

Návrh revízie Operačného programu Životné prostredie vychádza z dôvodov definovaných v čl. 33 ods.1 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č 1260/1999, v znení neskorších zmien a doplnení (všeobecné nariadenie)..

V súlade s ustanoveniami čl. 33 ods.1 všeobecného nariadenia je revízia Operačného programu Životné prostredie na verziu 4.0 navrhovaná z dôvodov uvedených:

- **v čl. 33 ods.1 písmeno c) všeobecného nariadenia** – „na základe výsledkov hodnotenia, alebo na základe výsledkov analýzy dôvodov v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia zahŕňajúcej analýzu všetkých realizačných ťažkostí a predpokladaného vplyvu revízie vrátane vplyvu na stratégiu operačného programu;
- **v čl. 33 ods.1 písmeno d) všeobecného nariadenia** - „ak nastali ťažkosti s vykonávaním operačného programu“, pričom uvedené ťažkosti boli identifikované na základe hodnotenia v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia
a vo vzťahu k vyňatiu finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE tiež z dôvodov uvedených
- **v čl. 33 ods.1 písmeno b) všeobecného nariadenia** - „s cieľom vo väčšej miere alebo iným spôsobom zohľadniť dôležité zmeny v prioritách Európskeho spoločenstva, národných alebo regionálnych prioritách“ .

Zdôvodnenie revízie OP ŽP v nadväznosti na výsledky vykonaného hodnotenia a analýz aktuálneho stavu implementácie OP ŽP - písmeno c) všeobecného nariadenia

Cieľom predmetného operatívneho hodnotenia OP ŽP (stav k 30. í. 2012) bolo identifikovať a zhodnotiť príspevok operačného programu k plneniu cieľov a priorít politiky súdržnosti, zhodnotiť aktuálny stav implementácie operačného programu a na základe výsledkov tohto zhodnotenia posúdiť potrebu vykonania revízie OP ŽP a zároveň sformulovať konkrétne odporúčania na jej vykonanie a navrhnúť jej konkrétne riešenie v prípade, ak sa ukáže ako potrebná.

Neoddeliteľnou súčasťou operatívneho hodnotenia bola identifikácia oblastí intervencie, v ktorých dochádza, resp. by mohlo dôjsť k ťažkostiam s ich vykonávaním a pre ktoré je potrebné prijať adekvátne opatrenia.

V rámci záverov operatívneho hodnotenia OP ŽP bola zároveň posúdená potreba vykonania revízie operačného programu vzhľadom na výsledky priebežného hodnotenia uvedeného v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia a sformulované konkrétne odporúčania na vykonanie revízie príslušných častí OP ŽP.

Na základe posúdenia aktuálneho stavu implementácie OP ŽP bola identifikovaná potreba vykonania revízie OP ŽP, ktorej hlavným obsahom je:

- realokácia finančných prostriedkov KF v sume 83 140 000 EUR z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, a to za účelom ich využitia na podporu aktivít

v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ (v rámci operačného cieľa 1.2);

- presun finančných prostriedkov KF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 1, konkrétne presun prostriedkov KF v sume 26 789 901 EUR z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.1. a prostriedkov KF v sume 3 347 598 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.3, čo spolu predstavuje sumu 30 137 499 EUR do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda), vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.2.

Ďalšou zmenou, zahrnutou do revízie OP ŽP, ktorej potreba vyplynula zo záverov operatívneho hodnotenia, je:

- presun finančných prostriedkov ERDF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny, konkrétne presun prostriedkov ERDF v sume 340 989 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 5.2, do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000), a to za účelom ich využitia na podporu aktivít v oblasti vypracovania dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizácie schválených dokumentov starostlivosti v rámci operačného cieľa 5.1, na ktoré bolo zároveň odporúčané vyhlásiť výzvu.

Operatívne hodnotenie OP ŽP (stav k 30. 9. 2012) zároveň rešpektuje výsledky analýz, ktoré boli v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia vypracované externými spracovateľmi v období od ostatnej revízie OP ŽP na verziu 3.0, a to:-

- Analýza dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovaná v júni 2011 externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave a
- Analýza aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska napĺňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu, vypracovaná v decembri 2011 externým subjektom - spoločnosťou EUCONET, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave.

Obe vyššie uvedené analýzy sú zverejnené na webovom sídle: www.opzp.sk/implementacia-programu/hodnotenie-programu/ .

Zmeny OP ŽP, ktoré vyplynuli z výsledkov uvedených analýz a boli následne schválené Monitorovacím výborom pre OP ŽP (na jeho 8. zasadnutí dňa 28. 6. 2011, resp. formou písomného postupu pre prijatie rozhodnutia), a to:

- úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 6 Technická pomoc, a to presun finančných prostriedkov Kohézneho fondu v sume 8 200 000 EUR z prioritnej témy 86 Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita do prioritnej témy 85 Príprava a vykonávanie, monitorovanie a kontrola a audit;

- presun finančných prostriedkov ERDF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny, konkrétne presun prostriedkov ERDF v sume 6 670 938 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 5.2, do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000);

- úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa formy finančného príspevku v nadväznosti na vyňatie finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, a to presun finančných prostriedkov ERDF v celkovej výške 27 000 000 EUR z formy financovania 04 Iné do formy financovania (v danom prípade návratná forma financovania prostredníctvom finančných nástrojov v rámci JEREMIE) do formy financovania 01 Nenávratná dotácia,

boli v rámci interného hodnotenia rešpektované a sú zahrnuté do návrhu konkrétneho riešenia revízie OP ŽP uvedeného v tejto kapitole nižšie.

Návrh revízie OP ŽP, predovšetkým návrh realokácie finančných prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, vyplynul z operatívneho hodnotenia OP ŽP (stav k 30. 9. 2012) na základe posúdenia aktuálneho stavu implementácie OP ŽP, v rámci

ktorého boli identifikované ťažkosti s vykonávaním vyskytujúce sa v prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo a týkajúce sa operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane jej odstraňovania.

Zdôvodnenie revízie OP ŽP v nadväznosti na výsledky vykonaného hodnotenia a analýz aktuálneho stavu implementácie OP ŽP - písmeno d) všeobecného nariadenia

Návrh realokácie finančných prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, ktorý vyplynul zo záverov operatívneho hodnotenia OP ŽP a je hlavnou súčasťou revízie OP ŽP na verziu 4.0, vychádza z reálneho problému využiteľnosti pôvodne alokovaných prostriedkov na túto os, predovšetkým na aktivity v rámci operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania. Dôvodom je oneskorené prijatie zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaže a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o environmentálnych záťažach“), ktorý je základným právnym predpisom definujúcim postupy v oblasti sanácie environmentálnych záťaží a zároveň základným legislatívnym východiskom pre uplatňovanie princípu „znečisťovateľ platí“, vrátane z neho vyplývajúcich obmedzení pri poskytovaní prostriedkov z fondov EÚ, ako aj pre aplikáciu pravidiel štátnej pomoci vo vzťahu k sanácii environmentálnych záťaží.

Možné nedočerpanie zdrojov v rámci operačného cieľa 4.4 súvisí s tým, že náležitá právna úprava problematiky environmentálnych záťaží na národnej úrovni zákonom o environmentálnych záťažach bola prijatá oproti termínu pôvodne predpokladanému v čase negociácií a schvaľovania OP ŽP so značným oneskorením. V pôvodnom znení OP ŽP bolo uvedené, že „MŽP SR pristúpilo k tvorbe návrhu zákona o environmentálnych záťažach, súvisiacich vykonávacích predpisov a metodických postupov. Podľa plánu legislatívnych úloh vlády by uvedený zákon mal byť prijatý v 1. polroku 2008.“ Napokon však zákon o environmentálnych záťažach nadobudol účinnosť až 1. 1. 2012.

Dôvod, z ktorého bolo poskytovanie pomoci z KF v rámci OP ŽP na sanáciu environmentálnych záťaží podmienené existenciou účinnej právnej úpravy v tejto oblasti, je potreba dôsledného dodržiavania princípu „znečisťovateľ platí“, v súlade s ktorým náklady na odstraňovanie environmentálnej záťaže znáša jej pôvodca alebo jeho právny nástupca. Pomoc z fondov EÚ na odstránenie environmentálnej záťaže možno poskytnúť iba v prípade, ak jej pôvodca nie je známy alebo ho nemožno prinútiť, aby znášal náklady na odstránenie znečistenia. V súlade s platným zákonom o environmentálnych záťažach sú prípady, v ktorých osobu, resp. vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa environmentálna záťaž nachádza, nemožno určiť za povinnú osobu, presne vymedzené v § 4 ods. 4 a ods. 5 zákona. O tom, že povinnú osobu nie je možné určiť, musí rozhodnúť príslušný úrad životného prostredia v konaní podľa § 5 zákona o environmentálnych záťažach. V súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ bude preto možné v rámci výzvy na prioritnú os 4, aktivity operačného cieľa 4.4 v oblasti sanácie environmentálnych záťaží poskytnúť prostriedky z KF na sanáciu environmentálnych záťaží len v prípadoch vymedzených v § 5 ods. 5 zákona o environmentálnych záťažach, t. j. keď úrad životného prostredia z dôvodu, že povinnú osobu nie je možné určiť, konanie o určení povinnej osoby zastaví.

V nadväznosti na rozhodnutie príslušného úradu životného prostredia, že povinnú osobu nie je možné určiť, vláda SR v súlade s § 5 ods. 7 zákona o environmentálnych záťažach rozhodne na návrh MŽP SR o tom, ktoré príslušné ministerstvo má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby, t. j. zabezpečiť sanáciu environmentálnej záťaže. Príslušné ministerstvo musí zároveň ešte pred podaním žiadosti o NFP vypracovať v súlade s § 3 ods. 2 zákona o environmentálnych záťažach plán práce pre každú environmentálnu záťaž, ktorá má byť sanovaná a predložiť ho na schválenie príslušnému úradu životného prostredia.

Ťažkosti v implementácii operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania a problému využiteľnosti prostriedkov KF pôvodne alokovaných na tieto aktivity vyplýva aj z komplikovanosti a zdĺhavosti postupov, ktoré by bolo potrebné uplatňovať v prípade poskytovania prostriedkov

z KF v rámci operačného cieľa 4.4 aj na financovanie projektov sanácie environmentálnych záťaží, spadajúcich pod pravidlá štátnej pomoci.

V súlade so Štátnym programom sanácie environmentálnych záťaží (2010 – 2015) schváleným uznesením vlády č. 153/2010 boli identifikovaní ako potenciálni žiadatelia aj právnické osoby, ktoré sú účastníkmi hospodárskej súťaže. Vzhľadom na princíp „znečisťovateľ platí“ však v súlade so zákonom o environmentálnych záťažích prijímateľom môže byť iba príslušné ministerstvo (po uskutočnení všetkých vyššie uvedených postupov stanovených zákonom). V súlade s *Usmerneniami Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia* (Ú.v. EÚ, C 82, 1.4.2008) je však s výnimkou prípadov, keď sú sanačné práce vykonávané orgánmi verejnej moci na vlastnom pozemku (uvedené prípady sa považujú za projekty bez prvkov štátnej pomoci), potrebné postupovať v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci je možné postupovať buď spôsobom individuálnej notifikácie projektu alebo pri väčšom počte projektov notifikáciou schémy štátnej pomoci. V oboch prípadoch však podmienkou riešenia otázok štátnej pomoci bolo ustálenie legislatívneho prostredia v oblasti environmentálnych záťaží na národnej úrovni a aplikácia princípu „znečisťovateľ platí“ do národnej legislatívy, ku ktorej došlo až nadobudnutím účinnosti zákona o environmentálnych záťažích. Zároveň v oboch prípadoch predchádza samotnému schváleniu štátnej pomoci notifikačný proces, ktorý spolu s prednotifikačnou fázou môže trvať aj jeden kalendárny rok.

V prípadoch podliehajúcich pravidlám štátnej pomoci je problematickou tiež skutočnosť, že v súlade s *Usmerneniami Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia* „oprávnené náklady sa rovnajú nákladom na rekultivačné práce mínus zvýšená hodnota pozemku“. Uvedené znamená, že zvýšená hodnota pozemku musí byť odpočítaná z tých prostriedkov, ktoré príslušné ministerstvo poskytne zo zdrojov OP ŽP na sanáciu envirozáťaže na pozemkoch vo vlastníctve tretích osôb. Súčasne však príslušné ministerstvo je v súlade so zákonom o envirozáťažích povinné záťaž sanovať, t.j. vynaložiť na jej sanáciu prostriedky v plnom rozsahu. Prostriedky rovnajúce sa „zvýšenej hodnote pozemku“ by teda príslušné ministerstvo malo poskytnúť zo svojej rozpočtovej kapitoly. Keďže však opäť ide o poskytnutie verejných zdrojov, môže ísť opätovne o štátnu pomoc

Z dôvodu komplikovanosti a zdĺhavosti postupov, ktoré by bolo potrebné uplatňovať v prípade poskytovania prostriedkov z KF v rámci operačného cieľa 4.4 aj na financovanie projektov sanácie environmentálnych záťaží spadajúcich pod pravidlá štátnej pomoci však do konca realizácie programového obdobia už nezostáva dostatočný čas na to, aby bolo možné zabezpečiť vyhlásenie výzvy, ukončenie schvaľovacieho procesu a najmä úspešnú fyzickú a finančnú realizáciu takéhoto typu projektov.

Keďže iný spôsob podpory uvedených projektov z hľadiska súladu s právnymi predpismi EÚ a SR nie je možný a nie je ani zaručený pozitívny výsledok notifikácie schémy štátnej pomoci, riadiaci orgán pre OP ŽP v spolupráci s vecne príslušnou sekciou MŽP SR identifikoval obmedzený počet projektov, ktorý by mohol byť podporený v rámci operačného cieľa 4.4. Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania tak, aby bola zabezpečená ich realizácia do konca súčasného programového obdobia a zároveň nevznikalo riziko prípadných korekcií zo strany EK v súvislosti s nedostatočnou aplikáciou pravidiel štátnej pomoci.

S cieľom prekonania uvedených ťažkostí v implementácii aktivít operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo sa preto navrhuje zvyšné disponibilné prostriedky realokovať z uvedenej prioritnej osi do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd.

Navyše, ďalším podporným dôvodom takejto realokácie je potreba využiť a skoncentrovať všetky disponibilné zdroje na plnenie záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, ktoré SR vyplývajú priamo zo Zmluvy o pristúpení k EÚ.

Zdôvodnenie revízie OP ŽP v nadväznosti na výsledky vykonaného hodnotenia a analýz aktuálneho stavu implementácie OP ŽP - písmeno b) všeobecného nariadenia

Vo vzťahu k vyňatiu finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, je v kontexte požiadaviek definovaných všeobecným nariadením východiskom navrhovanej revízie OP ŽP čl. 33 ods.1 písm. b) všeobecného nariadenia, v zmysle ktorého je operačný program možné znovu preskúmať a v prípade potreby revidovať „s cieľom vo väčšej miere alebo iným spôsobom zohľadniť dôležité zmeny v prioritách Európskeho spoločenstva, národných alebo regionálnych prioritách“.

Návrh zmien OP ŽP v súvislosti s vyňatím finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE bol podrobne zdôvodnený v Analýze aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska napĺňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu, vypracovanej v decembri 2011 spoločnosťou EUCONET, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave.

Všeobecné okolnosti a základné dôvody, z ktorých sa implementácia iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP ukázala ako problematická, a to najmä z hľadiska obmedzeného záujmu žiadateľov (malých a stredných podnikov) a s tým súvisiaceho ohrozenia plnenia cieľov operačného programu, boli charakterizované v materiáli „Návrh dodatku č. 2 k Rámcovej zmluve o implementácii Iniciatívy JEREMIE v Slovenskej republike medzi Slovenskou republikou a EIF a zmeny uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 752 z 21. októbra 2009 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 265 z 26. apríla 2010“, schválenom uznesením vlády SR č. 12/2011. Jeho schválením zároveň došlo k zmene v národných prioritách vo vzťahu k implementácii iniciatívy JEREMIE v SR

K zapojeniu OP ŽP do implementácie iniciatívy JEREMIE došlo na základe uznesenia vlády SR č. 752 z 21. októbra 2009, pričom OP ŽP bol do implementácie iniciatívy JEREMIE v SR zapojený vzhľadom na potrebu nahradiť zdroje vo výške 27 000 000 EUR, ktorými na realizáciu JEREMIE pôvodne prispieval OP Informatizácia spoločnosti, a vyčleniť ich na implementáciu iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP.

Na základe revízie OP ŽP, schválenej Európskou komisiou dňa 15. 4. 2010, bol vytvorený predpoklad pre implementáciu iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP. Keďže financovanie iniciatívy JEREMIE je možné iba zo štrukturálnych fondov, v prípade OP ŽP implementácia nástrojov finančného inžinierstva - iniciatívy JEREMIE prichádzala do úvahy iba v prípade prioritných osí financovaných z ERDF, konkrétne v prípade prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, v rámci ktorej sa podpora poskytuje taktiež malým a stredným podnikom. V rámci prioritnej osi 3, operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia bola teda vyčlenená indikatívna suma prostriedkov ERDF vo výške 27 000 000 EUR na formu finančného príspevku s kódom 04 - iné formy financovania (v danom prípade financovanie návratnou formou prostredníctvom iniciatívy JEREMIE). O rovnakú sumu bola pritom znížená forma finančného príspevku s kódom 01 – nenávratná dotácia (t.j. nenávratný finančný príspevok).

V následnom procese smerujúcom k zapojeniu OP ŽP do implementácie iniciatívy JEREMIE sa však nepotvrdila vhodnosť implementácie nástrojov finančného inžinierstva vo vzťahu k OP ŽP.

Riadiaci orgán pri všetkých negociáciách s Európskym investičným fondom (ďalej aj „EIF“) EIF uplatňoval požiadavku, aby použitie nástrojov finančného inžinierstva prostredníctvom iniciatívy JEREMIE zaručovalo dosiahnutie cieľov a cieľových hodnôt ukazovateľov OP ŽP vo vzťahu k operačnému cieľu 3.1. Uplatňovanie uvedenej požiadavky riadiacim orgánom pre OP ŽP úzko súvisí s tým, že OP ŽP svojím zameraním a finančnou alokáciou prispieva k plneniu požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ a SR, t.j. v prípade prioritnej osi 3 k plneniu povinností a záväzkov SR v oblasti ochrany ovzdušia.

Splnenie uvedenej požiadavky však nebolo zaručené ani prostredníctvom ustanovení Zmluvy o financovaní medzi MŽP SR a EIF, ani výberom vhodného investičného nástroja v rámci investičnej stratégie JEREMIE, ktorej návrh bol vypracovaný EIF. Na základe vyššie spomenutých faktov nedošlo k podpisu Zmluvy o financovaní medzi MŽP SR a EIF, a teda ani neboli poskytnuté finančné prostriedky na implementáciu nástroja finančného inžinierstva prostredníctvom iniciatívy JEREMIE.

Vyššie uvedené skutočnosti boli zohľadnené v už zmienenom materiáli „Návrh dodatku č. 2 k Rámцovej zmluve o implementácii Iniciatívy JEREMIE v Slovenskej republike medzi Slovenskou republikou a EIF a zmeny uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 752 z 21. októbra 2009 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 265 z 26. apríla 2010“, ktorý bol schválený uznesením vlády SR č. 12/ 2011. Uvedený materiál odráža zmeny v národných prioritách, ku ktorým došlo v súvislosti s implementáciou iniciatívy JEREMIE v SR. Tieto zmeny za prejavili najmä vo vzťahu k OP ŽP, v ktorého prípade sa vhodnosť implementácie nástrojov finančného inžinierstva nepotvrdila. Špecifické ciele prioritnej osi 3.1. Ochrana ovzdušia sa napriek pozitívnym vyhladkam v predbežnej analýze trhu ukázali v pokročilej fáze implementácie ako príliš obmedzujúce pre využitie inovatívnej formy podpory MSP prostredníctvom nástrojov finančného inžinierstva. Komerčné princípy implementácie JEREMIE nie sú pri OP ŽP plne realizovateľné, čoho prejavom je aj preukázateľne nízky záujem MSP o návratnú formu financovania environmentálnych aktivít, ktoré nie sú primárne zamerané na tvorbu zisku. V momentálnej ekonomickej situácii existuje preto predpoklad, že by návratné finančné nástroje financované z prostriedkov OP ŽP neboli do konca programového obdobia plne a efektívne vyčerpané. Vzhľadom na tieto skutočnosti bol v rámci uvedeného materiálu vo vzťahu k OP ŽP, prioritnej osi 3.1 Ochrana ovzdušia odporučený návrat k použitiu štandardných foriem pomoci – nenávratné finančné príspevky.

V rámci uvedeného materiálu boli zároveň navrhnuté zmeny vo vzťahu k financovaniu iniciatívy JEREMIE z jednotlivých operačných programov, na základe ktorých Ministerstvo hospodárstva SR v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast dodatočne vyčlenilo za účelom prevodu do EIF na iniciatívu JEREMIE čiastku 27 000 000 EUR (ERDF) spolu s prislúchajúcou čiastkou národného spolufinancovania, pričom zdroje OP ŽP v rovnakej výške boli vyňaté z financovania iniciatívy JEREMIE .

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bola navrhnutá úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, a to presun celej sumy indikatívneho príspevku z ERDF vo výške 27 000 000 EUR z formy finančného príspevku 04 Iné formy financovania (v danom prípade financovanie návratnou formou prostredníctvom iniciatívy JEREMIE) do formy finančného príspevku 01 Nenávratná dotácia (t.j. nenávratný finančný príspevok).

Uvedená zmena OP ŽP bola následne schválená monitorovacím výborom pre OP ŽP formou písomného postupu pre prijatie rozhodnutia. Úpravou indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy sa opätovne vytvára možnosť financovania malých a stredných podnikov ako oprávnených prijímateľov v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku.

Návrh konkrétneho riešenia revízie OP ŽP

Na základe záverov, ktoré vyplynuli z operatívneho hodnotenia OP ŽP, sa do revidovaného znenia OP ŽP na verziu 4.0 zapracúvajú tieto zmeny:

- *Vykonáva sa realokácia finančných prostriedkov Kohézneho fondu v sume 83 140 000 EUR (a k tomu prislúchajúceho spolufinancovania z národných verejných zdrojov vo výške 15%, čo predstavuje sumu 14 671 764 EUR) z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, a to na aktivity odvádzania a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ. Realokáciou sa do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*

presúva časť prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, pôvodne indikatívne vyčlenených na prioritnú tému 50 Ozdravovanie priemyselných lokalít a kontaminovanej pôdy viazucu sa k operačnému cieľu 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, a to v sume 54 070 100 EUR, ako aj na prioritnú tému 44 Hospodárenie s domácim a priemyselným odpadom, a to v celkovej sume 29 069 900 EUR. Presunutá suma zahŕňa disponibilné nevyčerpané zostatky operačného cieľa 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov v sume 15 549 866 EUR, 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie v sume 683 929 EUR a 4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov v sume 12 836 105 EUR.

- V nadväznosti na uvedenú realokáciu sa vykonávajú *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo*, kde u niektorých ukazovateľov dotknutých realokáciou došlo k zmene ich cieľových hodnôt. Zároveň boli vykonané aj *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, dotknutých uvedenou realokáciou, u ktorých došlo k zvýšeniu ich cieľových hodnôt.
- V súvislosti s navýšením zdrojov z fondov EÚ (Kohézneho fondu – ďalej len „KF“) na podporu aktivít odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ dochádza tiež k *úpravám indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, konkrétne k presunu zdrojov z fondov EÚ (KF) v sume 26 789 901 EUR z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), ako aj k presunu zdrojov z fondov EÚ (KF) v sume 3 347 598 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda).
- V súvislosti s tým sa vykonávajú aj *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, operačného cieľa 1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov, u ktorých došlo k pomernému zníženiu ich cieľových hodnôt.

Operatívne hodnotenie potvrdilo tiež potrebu **zapracovať do revidovaného znenia OP ŽP zmeny, ktoré už boli schválené Monitorovacím výborom pre OP ŽP** v období od ostatnej revízie OP ŽP, avšak vzhľadom na ich charakter (tzv. neurgentné zmeny) si nevyžadovali predloženie návrhu revízie OP ŽP Európskej komisii, a to:

- *Úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 6 Technická pomoc*, a to presun zdrojov KF vo výške 8 200 000 EUR z prioritnej témy 86 Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita do prioritnej témy 85 Príprava a vykonávanie, monitorovanie a kontrola a audit. Predmetný presun bol schválený Monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 28. 6. 2011. Táto úprava nepredstavuje vstup do environmentálneho hodnotenia, nakoľko v jej dôsledku sa neočakávajú priame vplyvy na životné prostredie, ale predovšetkým na proces riadenia a implementácie OP ŽP;
- *Úpravy indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny*, ktoré vyplynuli najmä z úrovne naplňovania ukazovateľov v rámci uvedenej prioritnej osi. V revidovanom znení OP ŽP sa upravujú indikatívne sumy zo zdrojov ERDF na prioritné témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) a 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, a to v prospech prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000). Financovanie prioritnej témy 51 je pre dosahovanie cieľov prioritnej osi 5 a naplňovanie jej ukazovateľov kľúčové, keďže sa viaže k operačnému cieľu 5.1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a ťažiskovým aktivitám a ukazovateľom, t.j. vypracovaným programom starostlivosti o chránené územia a realizovaným programom starostlivosti. Indikatívny príspevok z ERDF bol znížený (v rámci operačného cieľa 5.2) o sumu 6 670 938 a zároveň o rovnakú sumu bol navýšený Indikatívny príspevok zo zdrojov EÚ (Európskeho fondu regionálneho rozvoja – ďalej len „ERDF“) na prioritnú tému 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) bol navýšený o sumu 6 670 938 EUR, o ktorú bol zároveň znížený indikatívny príspevok zo zdrojov EÚ (ERDF)

na prioritnú tému 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám. K prioritnej téme 54 sa v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny vzťahujú operačné ciele 5.2 Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny a 5.3 Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami, v rámci ktorých sú už cieľové hodnoty ukazovateľov naplnené, resp. prekročené. Úprava o podstatnú presúvanú časť finančných prostriedkov (z operačného cieľa 5.3) – 6 329 949 EUR bola schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 3. 5. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 8.

Ďalší presun finančných prostriedkov zo zdrojov ERDF v sume 340 989 EUR z prioritnej témy 54 (operačného cieľa 5.2) do prioritnej témy 51 súvisí s prípravou výzvy v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny. S cieľom využiť na podporu aktivít zameraných na vypracovanie dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizáciu schválených dokumentov starostlivosti sa aj uvedený disponibilný zostatok finančných prostriedkov z prioritnej témy 54 presúva do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000);

- *Presun finančných prostriedkov zo zdrojov ERDF v celkovej výške 27 000 000 EUR v rámci indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa formy finančného príspevku z formy financovania 04 Iné do formy financovania do formy financovania 01 Nenávratná dotácia.* Uvedený presun sa vykonáva v nadväznosti na vyňatie finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy. Využitie iniciatívy JEREMIE prostredníctvom poskytovania návratnej formy pomoci malým a stredným podnikom sa vzhľadom na zameranie operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia nepreukázalo ako dostatočne opodstatnené, Preto riadiaci orgán pre OP ŽP opätovne umožnil malým a stredným podnikom poskytovanie pomoci v rámci prioritnej osi 3, operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku. Predmetná zmena bola schválená monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 3. 5. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 8;

Zároveň sa vypúšťajú tie úpravy a doplnenia, ktoré boli v texte OP ŽP vykonané v súvislosti so zapojením OP ŽP do implementácie iniciatívy JEREMIE a dotknuté časti OP ŽP sa uvádzajú do pôvodného stavu.

- *Doplnenie hlavného (core) ukazovateľa OP ŽP s názvom „Vyvolané investície“ vo vzťahu k prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo,* ktoré bolo Monitorovacím výborom pre OP ŽP schválené dňa 18. 9. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 10;
- *Aktualizácia prílohy č. 1 OP ŽP – Orientačný zoznam veľkých projektov, ktorá spočíva vo vypustení veľkého projektu s názvom „Vodovody a kanalizácie v regióne Spiša a Tatier“ na základe požiadavky žiadateľa Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. zo dňa 11. 3. 2011. Projekty zamerané na túto oblasť v súčasnosti žiadateľ rieši tromi samostatnými projektmi, pričom žiadny z nich neprevyšuje 50 miliónov EUR. Uvedená aktualizácia, v súlade s ktorou Orientačný zoznam veľkých projektov obsahuje 9 projektov, bola schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP na jeho 8. zasadnutí dňa 28. 6. 2011.*

Vyššie uvedené zmeny (t.j. realokácia, ako aj úpravy indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do jednotlivých kategórií pomoci) sa v svojom súhrne prejavili tiež formou:

- *Úprav indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa podporovaného územia (Mestské oblasti, Vidiecke oblasti a Neuplatňuje sa), ktoré sú spôsobené skutočnosťou, že realokáciou alebo presunmi dotknuté prioritné témy prispievajú k podpore uvedených kategórií rôznou intenzitou;*
- *Úprav indikatívneho rozdelenia alokácií z fondov EÚ na úrovni NUTS II v tabuľke v rámci prílohy č. 15 Východiská a zdôvodnenie indikatívneho rozdelenia alokácií na regionálnej úrovni, ktoré sú rovnako*

spôsobené tým, že realokáciou alebo presunmi dotknuté prioritné témy prispievajú k podpore jednotlivých regiónov rôznou intenzitou.

V oboch uvedených prípadoch však zmeny nie sú výrazné, či už vo finančnom alebo percentuálnom vyjadrení.

V súvislosti s vyššie uvedenými zmenami sa do revidovaného znenia OP ŽP na verziu 4.0 zahŕňa do jeho textovej časti tiež *aktualizácia a doplnenia niektorých údajov v rámci analýz jednotlivých prioritných osí*.

Identifikovaná potreba revízie OP ŽP sa týka finančných a obsahových zmien, ktoré predstavujú podstatné zmeny operačného programu a je z časového hľadiska považovaná za urgentnú.

4. Výsledok a predpokladaný vplyv revízie OP ŽP

Výsledok revízie OP ŽP

V prehľadnej forme možno výsledok navrhovanej revízie OP ŽP vyjadriť prostredníctvom nasledujúcej tabuľky:

Priorita	Operačné ciele	Prioritná téma	Alokácia (ES)	Schválené (ES)	Zamúvnené (ES)	Schválené nezamúvnené (ES) (2.-3.) = 4	Úspora v rámci VO (ES)	Otvorené výzvy a výzvy v priebehu hodnotenia + veľké projekty (ES)	Korekcia 7.3% (ES)	Disponibilná alokácia (ES) (1.-2.-6.+5.+7.) = 8	Navrh realokácie (ES)	Poznámka
			1.	2.	3.	4	5	6	7	8	9	11
Prioritná os 1 - Integrovaná ochrana, racionálne využitie vôd	1.1 Zlepšovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov	HT45	90 643 065	67 652 458	51 788 675	15 863 783	1 573 270	0	2 226 024	26 789 901	-26 789 901	Realokácia do 1.2.
	1.2. Odvážanie a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EU	HT46									+26 789 901 z op. ciela 1.1. +3 347 598 z op. ciela 1.3. +15 549 866 z op. ciela 4.1.-4.2. +683 929 z op. ciela 4.3. +54 070 100 z op. ciela 4.4. +12 836 105 z op. ciela 4.5.	Celkovo realokované zdroje 133 267 646 EUR z toho 113 277 499 EUR zdroje EU.
	1.3. Zabezpečenie priameho sledovania a hodnotenia stavu poruchových vôd a podzemných vôd	HT54	800 000 000	741 275 256	597 247 995	144 027 261	39 113 752	132 805 266	21 071 583	-13 895 187		Z disponibilnej alokácie sa odpočíta výzva v sume 6 mil. EUR z toho 5,1 mil. EUR z zdroje EU. Zostatok sa realokuje do 1.2.
	Spolu		915 643 065	818 498 191	658 607 147	159 891 044	45 045 638	144 169 766	23 321 566	21 342 312	-30 137 499	
Prioritná os 2 - Ochrana pred povodňami	2.1 Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami	HT53	120 000 000	87 041 531	87 041 531	0	3 402 807	32 555 000	2 519 890	6 326 166	0	
	Spolu		120 000 000	87 041 531	87 041 531	0	3 402 807	32 555 000	2 519 890	6 326 166	0	
Prioritná os 3 - Ochrana ozdušia a minimalizácia nepriazniv. vplyvov zmeny klímy	3.1 Ochrana ozdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy - aktivity I,II	HT47	107 800 000	77 577 627	77 577 627	0	688 452		4 880 112	35 790 937	0	
	3.1 Ochrana ozdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy - aktivity II	HT52	32 400 000	32 702 373	32 702 373	0	510 926		1 774 073	1 982 626	0	
	3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov klimatických zmien vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie	HT49	39 800 000	32 970 532	32 970 532	0	1 153 762		2 221 659	10 204 889	0	
	Spolu		180 000 000	143 250 532	143 250 532	0	2 353 140	0	8 875 844	47 978 452	0	
Prioritná os 4 - Odpadové hospodárstvo	4.1 Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu	HT44	88 875 000	100 076 664	77 896 725	22 379 939	2 330 626	6 375 000	2 733 256	-12 512 782	-15 549 866	Z disponibilnej alokácie 4.1.-4.2. sa odpočíta výzva na MRK 8 mil. EUR z toho 6,8 mil. EUR zdroje EU. Zostatok sa realokuje do 1.2.
	4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov	HT44	187 625 000	157 571 874	143 438 894	14 132 980	5 608 504	6 375 000	5 576 018	34 862 648		
	4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom prízvisným pre životné prostredie	HT44	17 500 000	10 653 314	10 653 314	0	106 210	6 800 000	531 033	683 929	-683 929	Realokácia do 1.2.
	4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží a ich odstraňovanie	HT50	116 400 000	1 153 952	1 153 952	0	1 265	15 300 000	22 787	99 970 100	-54 070 100	Z disponibilnej alokácie sa odpočítajú výzvy v celkovej sume 54 mil. EUR z toho 45,9 mil. EUR zdroje EU. Zostávajúca suma sa realokuje do 1.2.
	4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov	HT44	74 600 000	71 077 922	71 077 922	0	5 744 410	0	3 569 617	12 836 105	-12 836 105	Realokácia do 1.2.
	Spolu		485 000 000	340 533 726	304 020 807	36 512 919	13 791 015	34 850 000	12 432 711	135 840 000	-83 140 000	
Prioritná os 5 - Ochrana a regenerácia prírodného prost. Krajiny	5.1 Zabezpečenie prírodného stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov	HT51	31 708 417	16 974 633	16 974 633	0	0	0	142 275	14 876 059	0	
	5.2 Zieplenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov	HT54	13 972 825	13 972 825	13 972 825	0	47 212	0	293 777	340 989	-340 989	realokácia do 5.1
	5.3 Zieplenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami	HT51	5 075 693	11 842 129	11 842 129	0	7 708	0	183 400	-6 575 328	0	
	Spolu		50 756 935	42 789 587	42 789 587	0	54 920	0	619 452	8 641 720	-340 989	
Prioritná os 6 - Technická pomoc	6.1 Technická pomoc		48 600 000	31 810 797	31 810 797	0	0	13 039 000	0	3 750 203	0	
	HT 85	HT85	32 500 000	19 867 775	19 867 775	0	0	9 350 000		3 282 225	0	
	HT 86	HT86	16 100 000	11 943 022	11 943 022	0	0	3 689 000		467 978	0	
	Spolu		48 600 000	31 810 797	31 810 797	0	0	13 039 000	0	3 750 203	0	
Prioritná os 7 - Budovanie POVAPSYS	7.1. Budovanie POVAPSYS	HT53	20 000 000	0	0	0	0	0	0	20 000 000	0	
	Spolu		20 000 000	0	0	0	0	0	0	20 000 000	0	
Spolu		1 820 000 000	1 463 924 364	1 267 520 401	196 403 963	64 647 520	224 613 766	47 769 463	243 878 853	-113 618 488		

Všetchny čísla sú zaokrúhlené na celé čísla.
Celková suma na realokáciu z op. ciela 1.1 a 1.3. predstavuje sumu 30 137 499 EUR.

Predpokladaný vplyv revízie OP ŽP

Predpokladaný vplyv revízie možno posúdiť jednak na základe ňou vyvolaných zmien v implementácii dotknutých prioritných osí, ako aj na základe jej celkového dopadu na proces implementácie OP ŽP, prípadne aj v kontexte národných priorít.

1) Dopad revízie OP ŽP na prioritnú os 1 (realokácia z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo a presuny z prioritných tém 45, 54, 44, 50 do prioritnej témy 46):

Vplyvom navrhovanej revízie OP ŽP na verziu 4.0 dôjde k výraznému finančnému posilneniu prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, a to konkrétne k zvýšeniu finančnej podpory z prostriedkov KF na aktivity v rámci operačného cieľa 1.2 Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ.

K zvýšeniu finančnej podpory uvedených aktivít vzťahujúcich sa k prioritnej téme 46 Spracovanie vody (odpadová voda) dôjde jednak v dôsledku realokácie finančných prostriedkov KF v sume 83 140 000 EUR z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, a to najmä z prioritnej témy 50 Ozdravovanie priemyselných lokalít a kontaminovanej pôdy, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, z ktorej bude na prioritnú tému 46 presunutých 54 070 100 EUR, ako aj z prioritnej témy 44 Hospodárenie s domácim a priemyselným odpadom, z ktorej bude na prioritnú tému 46 presunutých celkovo 29 069 900 EUR.

K posilneniu alokácie na prioritnú tému 46 dôjde aj vnútornými presunmi medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 1, pričom z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.1 budú presunuté prostriedky KF v sume 26 789 901 EUR a z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.3, budú presunuté prostriedky KF v sume 3 347 598 EUR, čo spolu predstavuje sumu 30 137 499 EUR.

Celková výška realokácie a presunov finančných prostriedkov KF v prospech aktivít na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ, financovaných v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, operačného cieľa 1.2 tak predstavuje sumu 113 277 499 EUR.

Revízia OP ŽP sa vo vzťahu k prioritnej osi 1 prejaví pozitívnym vplyvom v podobe posilnenia jej fyzickej i finančnej implementácie, ako aj zvýšenej miery naplňovania merateľných ukazovateľov vzťahujúcich sa k operačnému cieľu 1.2.

2) Dopad revízie OP ŽP na prioritnú os 4 (realokácia do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd a presuny z prioritných tém 44 a 50 do prioritnej témy 46):

Ak už bolo uvedené vyššie, hlavnou súčasťou navrhovanej revízie OP ŽP je realokácia finančných prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 za účelom podpory aktivít v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v rámci operačného cieľa 1.2. Celkovo budú realokované finančné prostriedky KF v sume 83 140 000 EUR, z toho v sume 54 070 100 EUR z prioritnej témy 50 Ozdravovanie priemyselných lokalít a kontaminovanej pôdy, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania a z prioritnej témy 44 Hospodárenie s domácim a priemyselným odpadom v celkovej sume 29 069 900 EUR. Uvedená suma zahŕňa disponibilné nevyčerpané zostatky operačného cieľa 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov v sume 15 549 866 EUR, 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie v sume 683 929 EUR a 4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov v sume 12 836 105 EUR.

Navrhovanú realokáciu z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1, operačného cieľa 1.2 možno považovať pre celkovú implementáciu OP ŽP za výhodnú z viacerých hľadísk. Z hľadiska plnenia merateľných ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4 je možné v prípade viacerých merateľných ukazovateľov operačných cieľov 4.1 a 4.2 konštatovať prekročenie stanovených cieľových hodnôt už v tomto stave implementácie (napr. „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber“, „Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov“). Niektoré hodnoty ukazovateľov sa blížila k cieľovým hodnotám, pričom je predpoklad ich prekročenia vzhľadom na skutočnosť, že do plánovaných hodnôt ukazovateľov ešte nevstúpili (a teda v rámci operatívneho hodnotenia nemohli byť zohľadnené) projekty, pri ktorých neboli do 30. 9.2012 uzavreté zmluvy o poskytnutí NFP (týka sa to troch výziev v rámci operačných cieľov 4.1, 4.2 a 4.3).

Z tohto dôvodu je možné očakávať ďalšie napĺňanie ukazovateľov projektov, takže aj keď sa navrhuje (v súvislosti s realokáciou zostatku disponibilných prostriedkov z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1) zníženie cieľových hodnôt niektorých ukazovateľov, je reálny predpoklad, že v konečnom dôsledku výsledné hodnoty daných ukazovateľov dosiahnu pôvodne stanovené cieľové hodnoty.

Aj keď v dôsledku realokácie časti prostriedkov pôvodne určených na aktivity v oblasti odstraňovania environmentálnych záťaží dôjde k poklesu cieľových hodnôt ukazovateľov Počet sanovaných environmentálnych záťaží a Veľkosť zrekultivovanej a sanovanej plochy environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, v konečnom dôsledku by nevykonanie realokácie časti prostriedkov z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd nemuselo byť spojené s pozitívnymi vplyvmi na životné prostredie, a to najmä vzhľadom na riziko nevyčerpania prostriedkov na aktivity sanácie environmentálnych záťaží v dôsledku uplatňovania princípu „znečisťovateľ platí“ v prípadoch, keď pôvodca záťaže alebo povinná osoba je známa, a teda musí znášať náklady na vykonanie sanácie, ako aj v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci. Realokácia časti prostriedkov KF pôvodne určených na prioritnú os 4 Odpadové hospodárstvo (a to najmä z operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, ako aj disponibilných zostatkov z ostatných operačných cieľov v rámci prioritnej osi 4) nepovedie k závažným vplyvom v podobe zhoršenia fungovania prioritnej osi 4, a to z dôvodu, že sa navrhuje realokácia len takých prostriedkov, u ktorých hrozí riziko nevyčerpania. Zostávajúca alokácia v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo zabezpečí dostatočnú podporu pre riešenie projektov, ktoré je možné v tomto programovom období zrealizovať, ako aj naplnenie stanovených cieľov prioritnej osi.

3) Dopad revízie OP ŽP na prioritnú os 3 (presun prostriedkov z návratnej formy pomoci na formu pomoci prostredníctvom NFP v súvislosti s vyňatím OP ŽP z implementácie Iniciatívy JEREMIE)

V rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy je súčasťou revízie OP ŽP úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku, a to presun celej sumy indikatívneho príspevku z ERDF vo výške 27 000 000 EUR z formy finančného príspevku 04 Iné formy financovania (v danom prípade financovanie návratnou formou prostredníctvom iniciatívy JEREMIE) do formy finančného príspevku 01 Nenávratná dotácia (t.j. nenávratný finančný príspevok).

Navrhovaná revízia je odrazom zmien v národných prioritách, ku ktorým došlo v súvislosti s implementáciou iniciatívy JEREMIE v SR. Tieto zmeny za prejavili vo vzťahu k OP ŽP, v ktorého prípade sa vhodnosť implementácie nástrojov finančného inžinierstva nepotvrdila. Špecifické ciele prioritnej osi 3.1. Ochrana ovzdušia sa napriek pozitívnym vyhladkam v predbežnej analýze trhu ukázali ako obmedzujúce pre využitie inovatívnej formy podpory malých a stredných podnikov (ďalej aj „MSP“) prostredníctvom nástrojov finančného inžinierstva. Komerčné princípy implementácie JEREMIE nie sú pri OP ŽP plne realizovateľné, čoho prejavom je aj preukázateľne nízky záujem MSP o návratnú formu financovania environmentálnych aktivít, ktoré nie sú primárne zamerané na tvorbu zisku. V momentálnej ekonomickej situácii existuje preto predpoklad, že by návratné finančné nástroje financované z prostriedkov OP ŽP neboli do konca programového obdobia plne a efektívne vyčerpané.

Úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku má na implementáciu prioritnej osi 3 pozitívny vplyv, keďže sa ňou opätovne vytvára možnosť financovania MSP ako oprávnených prijímateľov v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku.

Takto nastavený systém finančnej pomoci bude mať pozitívny environmentálny a hospodársky vplyv a nenávratná finančná pomoc v rámci prioritnej osi 3, operačného cieľa 3.1 podporí dosiahnutie stanovených technických požiadaviek na prevádzku zdrojov znečistenia ovzdušia, ktorými sa obmedzujú množstvá vypúšťaných znečisťujúcich látok.

V rámci zmien na národnej úrovni vo vzťahu k financovaniu iniciatívy JEREMIE zároveň Ministerstvo hospodárstva SR v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast dodatočne vyčlenilo na iniciatívu JEREMIE čiastku 27 000 000 EUR z ERDF, ktorá predstavuje objem zdrojov s veľkým komerčne využiteľným potenciálom, čo výrazne prispeje k efektívnosti a hospodárskosti použitia prostriedkov ERDF.

4) Dopad revízie OP na prioritnú os 5 (presun z prioritnej témy 54 do prioritnej témy 51)

V rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny je súčasťou revízie OP ŽP presun finančných prostriedkov ERDF v celkovej sume 6 670 938 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, zodpovedajúcej operačnému cieľu 5.2 Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny, do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000), ktorá sa viaže k operačnému cieľu 5.1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000. Uvedený presun sa vykonáva v záujme napĺňania cieľových hodnôt ukazovateľov prioritnej osi 5 týkajúcich sa vypracovania dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizácie schválených dokumentov starostlivosti. Keďže napĺňanie uvedených ukazovateľov je pre dosiahnutie cieľov prioritnej osi 5 kľúčové a ich hodnoty sú v súčasnosti veľmi nízke až nulové, uvedený presun má na implementáciu prioritnej osi 5 pozitívny vplyv.

Predpokladaný vplyv revízie OP ŽP je však potrebné vnímať nielen na úrovni dotknutých prioritných osí, ale aj v širšom celospoločenskom kontexte národných priorit SR. Tu je predpokladaný vplyv navrhovanej revízie OP ŽP vysoko pozitívny, lebo ňou dochádza ku koncentrácii disponibilných zdrojov na plnenie záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, ktoré SR vyplývajú priamo zo Zmluvy o prístupí k EÚ.

Navrhovaná realokácia tým zároveň prispieva k zníženiu rizika prípadných finančných sankcií zo strany EÚ, ak by záväzky neboli splnené, a teda vytvára predpoklady pre využitie takto „zachránených“ finančných prostriedkov na podporu aktivít v oblasti životného prostredia.

5. Záverečné zhrnutie

Operačný program Životné prostredie predstavuje programový dokument Slovenskej republiky pre čerpanie pomoci z fondov Európskej únie (ďalej len „EÚ“) pre sektor životného prostredia na roky 2007 – 2013.

Operačný program Životné prostredie v jeho revidovanom znení, schválenom Rozhodnutím Komisie K(2010)2270 z 15. 4. 2010, podliehal následne ďalšej revízii v nadväznosti na zvýšenie jeho alokácie v prospech ochrany pred povodňami, ktorá bola schválená Rozhodnutím Komisie K(2011)3978 z 9. 6. 2011 a v súčasnosti je platný Operačný program Životné prostredie – verzia 3.0 (ďalej len „OP ŽP“).

Všeobecným východiskom pre vykonanie operatívneho hodnotenia OP ŽP (stav k 30. 9. 2012) sú ustanovenia čl. 47 ods. 1 a ods. 2 všeobecného nariadenia. Predmetné hodnotenie bolo zároveň vykonané na základe „Plánu hodnotení OP ŽP na programové obdobie 2007 – 2013 - verzia 2.1“ (ďalej aj „Plán hodnotení OP ŽP“), schváleného Monitorovacím výborom pre OP ŽP. V súlade s prílohou č. 2 uvedeného dokumentu je medzi operatívne hodnotenia OP ŽP, ktoré sa vykonávajú v prípade potreby, zaradené aj operatívne hodnotenie celého OP ŽP v súvislosti s vypracovaním strategickej správy v zmysle čl. 29 všeobecného nariadenia.

Cieľom predloženého operatívneho hodnotenia OP ŽP bolo identifikovať a zhodnotiť príspevok operačného programu k plneniu cieľov a priorít politiky súdržnosti a zhodnotiť aktuálny stav implementácie operačného programu. Nedeliteľnou súčasťou operatívneho hodnotenia bola identifikácia oblastí intervencie, v ktorých dochádza, resp. by mohlo dôjsť k ťažkostiam s ich vykonávaním a pre ktoré je potrebné prijať adekvátne opatrenia.

V rámci záverov operatívneho hodnotenia OP ŽP bola zároveň posúdená potreba vykonania revízie operačného programu vzhľadom na výsledky priebežného hodnotenia uvedeného v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia a sformulované konkrétne odporúčania na vykonanie revízie príslušných častí OP ŽP.

Základnú štruktúru hodnotenia určujú štyri evaluačné otázky, definované v súlade s Plánom hodnotení OP ŽP:

- **1. Aký je príspevok OP ŽP k plneniu cieľov a priorít politiky súdržnosti a Stratégii Európa 2020?**
- **2. Aký je príspevok OP ŽP k plneniu úloh Kohézneho fondu a ERDF stanovených v príslušných nariadeniach ES?**
- **3. Aký je príspevok OP ŽP k dosiahnutiu cieľa podpory konkurencieschopnosti a tvorby nových pracovných príležitostí?**
- **4. Aký je súčasný stav implementácie OP ŽP? Je aktuálne plnenie merateľných ukazovateľov na úrovni OP ŽP uspokojivé? Vyžaduje aktuálna situácia stavu implementácie OP ŽP realokáciu finančných prostriedkov?**

Metodika aplikovaná pri hodnotení vychádzala v prípade evaluačných otázok 1 - 3 z analýzy a porovnávania riadiacej dokumentácie OP ŽP a koncepcných dokumentov a legislatívy EÚ v oblasti politiky súdržnosti. V prípade evaluačnej otázky 4 bola hlavnou metódou dátová analýza, ktorá údajov aktuálneho stavu vykazovaného pomocou systému ITMS a údajov, ktoré boli definované ako cieľové hodnoty ukazovateľov za jednotlivé prioritné osi OP ŽP. Analýzou dôvodov revízie OP ŽP a jeho predmetných prioritných osí boli získané informácie o dosiahnutých výstupoch a čerpaní finančných prostriedkov a o odchýlkach dosiahnutých hodnôt merateľných ukazovateľov voči očakávaným cieľovým hodnotám. Analýza teda zahŕňa skúmanie a interpretáciu informácií získaných z monitorovania a iných zdrojov, posúdenie údajov o dosiahnutých výstupoch a čerpaní finančných prostriedkov, ako aj identifikáciu prípadných odchýlok medzi dosiahnutými výstupmi a plánovanými hodnotami ukazovateľov s cieľom zistiť príčiny takýchto odchýlok a vysvetliť účinky intervencií. Výstupom samotného hodnotenia je revízia a návrh konkrétneho riešenia revízie OP ŽP zasahujúceho tie prioritné osi, kde je to potrebné.

Východisko pre hodnotenie predstavovali výstupy z monitorovania na úrovni prioritných osí, prioritných tém a operačného programu, zostavené na základe údajov z ITMS a údajov poskytnutých riadiacim orgánom pre OP ŽP.

Výsledky hodnotenia

Vo vzťahu k otázkam 1 až 3 možno konštatovať, že príspevok OP ŽP k napĺňaniu cieľov a priorit politiky súdržnosti, stratégie Európa 2020, ako aj príspevok k plneniu úloh Kohézneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja je jednoznačne identifikovateľný a možno ho deklarovať na základe analýzy vzájomných súvislostí cieľov Operačného programu Životné prostredie s cieľmi a prioritami uvedených politik a stratégií. Vzájomné prepojenie je predovšetkým dané už tým, že uvedené ciele a politiky boli východiskovým rámcom prípravy samotného Operačného programu Životné prostredie.

Na základe analýzy globálneho cieľa OP ŽP, špecifických cieľov jeho jednotlivých prioritných osí, ako aj operačných cieľov v ich rámci možno konštatovať jednoznačnú súvislosť a prepojenie medzi cieľmi OP ŽP a cieľmi politiky súdržnosti zakotvenými v Strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti, Lisabonskej stratégii, ako aj legislatívnych východiskách politiky súdržnosti v podobe všeobecného nariadenia a nariadení o jednotlivých fondoch /kohéznom fonde a Európskom fonde regionálneho rozvoja).

Previazanosť stratégie OP ŽP s cieľmi kohéznej politiky spočíva v správne stanovených východiskách (legislatívnych aj vecných), vo väzbe na ciele trvalo udržateľného rozvoja a vo vhodne zvolených cieľoch operačného programu, v súlade s ktorými prostredníctvom intervencií z fondov EÚ podporovať rozvoj environmentálnej infraštruktúry, zachovanie alebo zlepšenie kvality a ochranu životného prostredia. OP ŽP sa zameriava najmä na prioritné a finančne najnáročnejšie aktivity z pohľadu implementácie environmentálneho acquis v oblasti vodného hospodárstva, ochrany pred povodňami, odpadového hospodárstva, ochrany ovzdušia a zmierňovania nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a ochrany prírody.

Čo sa týka previazanosti OP ŽP s cieľmi stratégie Európa 2020, aj keď príprava a schvaľovanie OP ŽP prebiehali v období, kedy stratégia Európa 2020 nebola rozpracovaná, OP ŽP svojimi cieľmi zodpovedá prioritám stratégie Európa 2020 a finančná podpora z fondov EÚ poskytovaná prostredníctvom OP ŽP prispieva k ich napĺňaniu.

Vzájomné súvislosti OP ŽP s napĺňaním priorit stratégie Európa 2020, ako aj cieľov Národného programu reforiem SR sa prejavujú najmä:

- a) globálnym cieľom OP ŽP, ktorý spočíva v zlepšení stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnení efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja. Napĺňaním uvedeného globálneho cieľa OP ŽP prispieva k zabezpečeniu environmentálnej udržateľnosti hospodárskeho rozvoja a „zelenému“ ekonomickému rastu, čo zodpovedá prioritám stratégie Európa 2020 a cieľom NPR SR;
- b) zameraním OP ŽP na podporu rozvoja dostupnosti a kvality environmentálnej infraštruktúry ako jedného z faktorov ovplyvňujúcich úroveň rozvoja regiónov a podnikateľské prostredie. Environmentálna infraštruktúra ako súčasť základnej infraštruktúry, na ktorej význam pre zabezpečenie hospodárskeho rastu priamo poukazuje aj stratégia Európa 2020, patrí k faktorom ovplyvňujúcim úroveň rozvoja regiónov, kvalitu podnikateľského prostredia a atraktivnosť územia pre investovanie;
- c) zahrnutím do predmetu podpory OP ŽP aktivít zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov, podporu prechodu smerom k nízkouhlíkovému hospodárstvu a zvyšovaniu energetickej efektívnosti, čo je jedným z hlavných cieľov stratégie Európa 2020. V rámci OP ŽP sa vzhľadom na obmedzený objem disponibilných zdrojov a z dôvodu, že na produkciu emisií skleníkových plynov majú vzhľadom na ich rozšírenosť a distribúciu výrazný vplyv zdroje na výrobu tepla (spaľovacie procesy v teplárnach) vrátane malých zdrojov (domácností), podpora využívania obnoviteľných zdrojov energie zameriava

práve na oblasť výroby tepla. Táto podpora sa realizuje prostredníctvom operačného cieľa 3.2 Minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy vrátane podpory obnoviteľných zdrojov energie, ktorý je napĺňaný prostredníctvom aktivít zameraných na znižovanie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok v oblasti výroby tepla, vrátane zmeny palivovej základne energetických zdrojov v prospech využívania obnoviteľných zdrojov;

- d) zameraním OP ŽP na podporu rozvoja environmentálnej infraštruktúry ako jedného z faktorov ovplyvňujúcich životnú úroveň obyvateľstva, napomáhajúcich sociálnej inklúzii a prispievajúcich k inkluzívnemu rastu ako jednému z cieľov stratégie Európa 2020. Podpora environmentálnej infraštruktúry má okrem priameho vplyvu na stav jednotlivých zložiek životného prostredia aj svoj sociálny rozmer, ktorý sa prejavuje najmä v tom, že:
- vybavenosť územia environmentálnou infraštruktúrou zvyšuje jeho atraktívnosť pre obyvateľstvo, má priaznivý dopad na jeho zdravotný stav a životnú úroveň;
 - environmentálna infraštruktúra zabezpečuje prístup obyvateľov k základným environmentálnym službám s cieľom zvýšenia životnej úrovne obyvateľstva, zlepšenia zdravotného stavu populácie a zvýšenia priemernej dĺžky života;
 - dobudovanie a skvalitnenie environmentálnej infraštruktúry (najmä v oblasti zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a čistenia a odvádzania odpadových vôd, ale aj odpadového hospodárstva) a zlepšenie jej prístupnosti prispieva k obmedzeniu sociálneho vylúčenia;
 - vytváranie pracovných príležitostí v súvislosti s výstavbou environmentálnej infraštruktúry, ako aj prevádzkovaním environmentálnych služieb prispieva k podpore zamestnanosti.

Vo vzťahu k otázke podpory zamestnanosti a príspevku OP ŽP k tvorbe nových pracovných príležitostí je potrebné zdôrazniť, že OP ŽP nie je primárne zameraný na plnenie tohto cieľa. Podporované sú najmä aktivity investičného charakteru v oblasti budovania technicky a finančne náročnej environmentálnej infraštruktúry, t.j. OP ŽP nie je priamo určený na vytváranie pracovných miest. V rámci OP ŽP sú však identifikovateľné synergie medzi ochranou životného prostredia a sociálno-ekonomickým rastom realizované podporou rozvoja environmentálnej infraštruktúry Slovenskej republiky. Pozitívne možno hodnotiť skutočnosť, že aj napriek odlišnému zameraniu Operačného programu Životné prostredie sa v rámci súboru merateľných ukazovateľov sledujú aj ukazovatele tvorby pracovných miest.

Pri hodnotení príspevku OP ŽP k podpore tvorby nových pracovných príležitostí možno osobitne zmieniť veľké projekty, implementované v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd. Počas realizácie týchto projektov dôjde k vytvoreniu vysokého počtu (niekoľkých stovák) pracovných miest pri vykonávaní stavebných prác v trvaní 2 – 3 rokov. Aj keď nejde o pracovné miesta priamo vytvorené v dôsledku realizácie projektu, príspevok veľkých projektov v oblasti vodného hospodárstva k podpore zamestnanosti a vytváraniu nových pracovných príležitostí je značný, a to napriek tomu, že je sekundárneho charakteru, t. j. prejavuje sa počas stavebných prác, čo však súvisí s charakterom projektov v oblasti výstavby vodohospodárskej infraštruktúry.

Vo vzťahu k prioritám Národného strategického referenčného rámca SR na obdobie 2007 – 2013 (ďalej ej „NSRR“) OP ŽP prispieva k napĺňaniu cieľov politiky súdržnosti implementáciou priority NSRR „Infraštruktúra a regionálna dostupnosť“ v rámci cieľa Konvergencia v oblasti environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia. Možno konštatovať, že stratégia OP ŽP vytvára podmienky pre konvergenciu Slovenskej republiky k priemeru EÚ – 15 v oblasti environmentálnej infraštruktúry a ochrany životného prostredia a zároveň významnou mierou prispieva k tomu, aby sa celková konvergencia ekonomiky Slovenska k priemeru EÚ – 15 uskutočňovala cestou trvalo udržateľného rozvoja. Súlad stratégie, globálneho cieľa, ako aj celkového zamerania OP ŽP možno preto chápať ako vecnú previazanosť OP ŽP s cieľmi a prioritami politiky súdržnosti v programovom období 2007 – 2013.

Z posúdenia východísk, cieľov a stratégie OP ŽP nevyplývala potreba jeho úpravy z vecného a obsahového hľadiska a teda rozsah, zameranie, ani jeho stratégiu nie je potrebné meniť. Miera korelácie

medzi kontextovými a projektovými ukazovateľmi je zrejmé zo skutočnosti, že ciele sledované na úrovni Slovenskej republiky sú sledované aj na projektovej úrovni. Zameranie podpory z OP ŽP, ani jeho stratégiu nie je potrebné meniť.

V rámci operatívneho hodnotenia OP ŽP bola osobitná pozornosť venovaná evaluačnej otázke č. 4, ktorej účelom bolo posúdiť stav implementácie OP ŽP a v prípade potreby navrhnúť realokáciu finančných prostriedkov.

Obsahom operatívneho hodnotenia OP ŽP je posúdenie aktuálneho (k 30.9.2012) stavu implementácie OP ŽP na úrovni prioritných osí a ich operačných cieľov vykonané spôsobom identifikácie skutkového stavu fyzického a finančného pokroku pri ich implementácii a jeho porovnania so stanovenými cieľmi operačného programu a plánovanými hodnotami merateľných ukazovateľov. Neoddeliteľnou súčasťou operatívneho hodnotenia bola identifikácia oblastí intervencie, v ktorých dochádza, resp. by mohlo dôjsť k ťažkostiam s ich vykonávaním a pre ktoré je potrebné prijať adekvátne opatrenia.

Na základe vyššie uvedeného posúdenia aktuálneho stavu implementácie OP ŽP na úrovni jeho prioritných osí boli vo vzťahu ku každej z nich, vypracované evaluačné závery a odporúčania, vrátane návrhu realokácie, resp. presunov finančných prostriedkov medzi prioritnými témami v prípadoch, kde táto možnosť bola zhodnotená ako relevantná, ako aj identifikácie výhod a prípadných rizík navrhovanej realokácie, resp. presunov.

Najdôležitejším výsledkom vykonaného hodnotenia je identifikovanie a zdôvodnenie potreby revízie OP ŽP.

Hlavným obsahom uvedenej revízie je realokácia finančných prostriedkov KF v sume 83 140 000 EUR z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, a to za účelom ich využitia na podporu aktivít v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ (v rámci operačného cieľa 1.2).

Za rovnakým účelom je súčasťou revízie OP ŽP aj presun finančných prostriedkov KF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 1, konkrétne presun prostriedkov KF v sume 26 789 901 EUR z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.1. a prostriedkov KF v sume 3 347 598 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.3, čo spolu predstavuje sumu 30 137 499 EUR do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda), vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 1.2.

Celková výška realokácie (z prioritnej osi 4) a presunu (medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 1) finančných prostriedkov KF v prospech aktivít na odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ, financovaných v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, operačného cieľa 1.2 (prioritná téma 46 Spracovanie vody (odpadová voda) tak predstavuje 113 277 499 EUR.

Ďalšou zmenou, zahrnutou do revízie OP ŽP, ktorej potreba vyplynula zo záverov operatívneho hodnotenia, je presun finančných prostriedkov ERDF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny, konkrétne presun celej zostávajúcej sumy prostriedkov ERDF z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 5.2, do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000), a to za účelom ich využitia na podporu aktivít v oblasti vypracovania dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizácie schválených dokumentov starostlivosti v rámci operačného cieľa 5.1, na ktoré bolo zároveň odporučené vyhlásiť výzvu. Cieľom tohto presunu je posilniť plnenie merateľných ukazovateľov vzťahujúcich sa k operačnému cieľu 5.1 (ich súčasné hodnoty sú veľmi nízke alebo nulové), ktoré má zásadný význam pre dosiahnutie cieľov prioritnej osi 5.

Operatívne hodnotenie OP ŽP (stav k 30. 9. 2012) zároveň rešpektuje výsledky analýz, ktoré boli v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia vypracované externými spracovateľmi v období od ostatnej revízie OP ŽP na verziu 3.0, a to:

- Analýza dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, vypracovaná v júni 2011 externým subjektom - spoločnosťou P.C.M. Group, a.s., so sídlom v Bratislave a
- Analýza aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska napĺňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu, vypracovaná v decembri 2011 externým subjektom - spoločnosťou EUCONET, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave.

Obe vyššie uvedené analýzy sú zverejnené na webovom sídle: www.opzp.sk/implementacia-programu/hodnotenie-programu/ .

Zmeny OP ŽP, ktoré vyplynuli z výsledkov uvedených analýz a boli následne schválené Monitorovacím výborom pre OP ŽP (na jeho 8. zasadnutí dňa 28. 6. 2011, resp. formou písomného postupu pre prijatie rozhodnutia), a to:

- úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 6 Technická pomoc, a to presun finančných prostriedkov Kohézneho fondu v sume 8 200 000 EUR z prioritnej témy 86 Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita do prioritnej témy 85 Príprava a vykonávanie, monitorovanie a kontrola a audit;

- presun finančných prostriedkov ERDF medzi prioritnými témami v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny, konkrétne presun prostriedkov ERDF v sume 6 670 938 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, vzťahujúcej sa k operačnému cieľu 5.2, do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000);

- úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa formy finančného príspevku v nadväznosti na vyňatie finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, a to presun finančných prostriedkov ERDF v celkovej výške 27 000 000 EUR z formy financovania 04 Iné do formy financovania (v danom prípade návratná forma financovania prostredníctvom finančných nástrojov v rámci JEREMIE) do formy financovania 01 Nenávratná dotácia,

boli v rámci interného hodnotenia rešpektované a sú zahrnuté do návrhu konkrétneho riešenia revízie OP ŽP.

Zdôvodnenie návrhu revízie OP ŽP

Návrh revízie OP ŽP vychádza z dôvodov definovaných v čl. 33 ods.1 nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č 1260/1999, v znení neskorších zmien a doplnení (všeobecné nariadenie)..

V súlade s ustanoveniami všeobecného nariadenia je revízia OP ŽP na verziu 4.0 navrhovaná z dôvodov uvedených:

- **v čl. 33 ods.1 písmeno c) všeobecného nariadenia** – „na základe výsledkov hodnotenia, alebo na základe výsledkov analýzy dôvodov v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia zahŕňajúcej analýzu všetkých realizačných ťažkostí a predpokladaného vplyvu revízie vrátane vplyvu na stratégiu operačného programu;
- **v čl. 33 ods.1 písmeno d) všeobecného nariadenia** - „ak nastali ťažkosti s vykonávaním operačného programu“, pričom identifikácia uvedených ťažkostí je zároveň súčasťou hodnotenia v zmysle čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia

a vo vzťahu k vyňatiu finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE tiež z dôvodov uvedených

- **v čl. 33 ods.1 písmeno b) všeobecného nariadenia** - „s cieľom vo väčšej miere alebo iným spôsobom zohľadniť dôležité zmeny v prioritách Európskeho spoločenstva, národných alebo regionálnych prioritách“ .

Z vyššie uvedených dôvodov revízie OP ŽP je v kontexte čl. 33 ods. 1 všeobecného nariadenia všeobecným základom revízie OP ŽP **vykonané operatívne hodnotenie, a teda návrh revízie OP ŽP sa predkladá na základe výsledkov priebežného hodnotenia uvedeného v čl. 48 ods. 3 všeobecného nariadenia.**

Do záverov operatívneho hodnotenia OP ŽP (stav k 30. 9. 2011) bol zároveň zahrnutý návrh zmien OP ŽP v súvislosti s vyňatím finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, ktorý bol podrobne zdôvodnený v Analýze aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska napĺňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu, vypracovanej v decembri 2011 spoločnosťou EUCONET, spol. s r.o., so sídlom v Bratislave.

Vo vzťahu k vyňatiu finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, **je v kontexte požiadaviek definovaných všeobecným nariadením východiskom navrhovanej revízie OP ŽP čl. 33 ods.1 písm. b) všeobecného nariadenia**, v zmysle ktorého je operačný program možné znovu preskúmať a v prípade potreby revidovať s cieľom zohľadniť dôležité zmeny v národných prioritách.

Všeobecné okolnosti a základné dôvody, z ktorých sa implementácia iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP ukázala ako problematická, a to najmä z hľadiska obmedzeného záujmu žiadateľov (malých a stredných podnikov) a s tým súvisiaceho ohrozenia plnenia cieľov operačného programu, boli charakterizované v materiáli „Návrh dodatku č. 2 k Rámcovej zmluve o implementácii Iniciatívy JEREMIE v Slovenskej republike medzi Slovenskou republikou a EIF a zmeny uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 752 z 21. októbra 2009 v znení uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 265 z 26. apríla 2010“ (ďalej aj „Návrh dodatku k JEREMIE“), schválenom uznesením vlády SR č. 12/2011. Jeho schválením zároveň došlo k zmene v národných prioritách vo vzťahu k implementácii iniciatívy JEREMIE v SR.

OP ŽP bol pôvodne do implementácie iniciatívy JEREMIE v SR zapojený na základe uznesenia vlády SR č. 752 z 21. októbra 2009, a to z dôvodu, že bolo potrebné nahradiť zdroje vo výške 27 000 000 EUR, ktorými na realizáciu JEREMIE pôvodne prispieval OP Informatizácia spoločnosti, a vyčleniť ich na implementáciu iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP. Na základe revízie OP ŽP, schválenej Európskou komisiou dňa 15. 4. 2010, bol vytvorený predpoklad pre implementáciu iniciatívy JEREMIE v rámci OP ŽP. V rámci prioritnej osi 3, operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia bola teda vyčlenená indikatívna suma prostriedkov ERDF vo výške 27 000 000 EUR na formu finančného príspevku s kódom 04 - iné formy financovania (v danom prípade financovanie návratnou formou prostredníctvom iniciatívy JEREMIE). O rovnakú sumu bola pritom znížená forma finančného príspevku s kódom 01 – nenávratná dotácia (t.j. nenávratný finančný príspevok).

V následnom procese smerujúcom k zapojeniu OP ŽP do implementácie iniciatívy JEREMIE sa však nepotvrdila vhodnosť implementácie nástrojov finančného inžinierstva vo vzťahu k OP ŽP. Riadiaci orgán pre OP ŽP v rámci negociáciách s Európskym investičným fondom (ďalej aj „EIF“) EIF uplatňoval požiadavku, aby použitie nástrojov finančného inžinierstva prostredníctvom iniciatívy JEREMIE zaručovalo dosiahnutie cieľov a cieľových hodnôt ukazovateľov OP ŽP vo vzťahu k operačnému cieľu 3.1. Uplatňovanie uvedenej požiadavky úzko súvisí s tým, že OP ŽP svojím zameraním a finančnou alokáciou prispieva k plneniu požiadaviek vyplývajúcich z právnych predpisov EÚ a SR, t.j. v prípade prioritnej osi 3 k plneniu povinností a záväzkov SR v oblasti ochrany ovzdušia.

Splnenie uvedenej požiadavky však nebolo možné zaručiť ani prostredníctvom ustanovení Zmluvy o financovaní medzi MŽP SR a EIF, ani výberom vhodného investičného nástroja v rámci investičnej stratégie JEREMIE.

Z tohto dôvodu nedošlo k podpisu Zmluvy o financovaní medzi MŽP SR a EIF, a teda ani neboli poskytnuté finančné prostriedky na implementáciu nástroja finančného inžinierstva prostredníctvom iniciatívy JEREMIE.

Vyššie uvedené skutočnosti boli zohľadnené v už zmienenom Návrhu dodatku k JEREMIE. Uvedený materiál, schválený uznesením vlády SR č. 12/ 2011, zakotvuje zmeny v národných prioritách, ku ktorým došlo v súvislosti s implementáciou iniciatívy JEREMIE v SR. Tieto zmeny za prejavili vo vzťahu k OP ŽP, v ktorého prípade sa vhodnosť implementácie nástrojov finančného inžinierstva nepotvrdila. Špecifické ciele prioritnej osi 3.1. Ochrana ovzdušia sa napriek pozitívnym vyhladkam v predbežnej analýze trhu ukázali v pokročilej fáze implementácie ako príliš obmedzujúce pre využitie inovatívnej formy podpory malých a stredných podnikov (ďalej aj „MSP“) prostredníctvom nástrojov finančného inžinierstva. Komerčné princípy implementácie JEREMIE nie sú pri OP ŽP plne realizovateľné, čoho prejavom je aj preukázateľne nízky záujem MSP o návratnú formu financovania environmentálnych aktivít, ktoré nie sú primárne zamerané na tvorbu zisku. V momentálnej ekonomickej situácii existuje preto predpoklad, že by návratné finančné nástroje financované z prostriedkov OP ŽP neboli do konca programového obdobia plne a efektívne vyčerpané. Vzhľadom na tieto skutočnosti bol v rámci uvedeného materiálu vo vzťahu k OP ŽP, prioritnej osi 3.1 Ochrana ovzdušia odporučený návrat k použitiu štandardných foriem pomoci – nenávratné finančné príspevky.

V rámci uvedeného materiálu boli zároveň navrhnuté zmeny vo vzťahu k financovaniu iniciatívy JEREMIE z jednotlivých operačných programov, na základe ktorých Ministerstvo hospodárstva SR v rámci Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast dodatočne vyčlenilo za účelom prevodu do EIF na iniciatívu JEREMIE čiastku 27 000 000 EUR (ERDF) spolu s prislúchajúcou čiastkou národného spolufinancovania, pričom zdroje OP ŽP v rovnakej výške boli vyňaté z financovania iniciatívy JEREMIE .

Vzhľadom na uvedené skutočnosti bola navrhnutá úpravu indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy, a to presun celej sumy indikatívneho príspevku z ERDF vo výške 27 000 000 EUR z formy finančného príspevku 04 Iné formy financovania (v danom prípade financovanie návratnou formou prostredníctvom iniciatívy JEREMIE) do formy finančného príspevku 01 Nenávratná dotácia (t.j. nenávratný finančný príspevok).

Uvedená zmena OP ŽP bola následne schválená monitorovacím výborom pre OP ŽP formou písomného postupu pre prijatie rozhodnutia. Úpravou indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií podľa formy finančného príspevku v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy sa opätovne vytvára možnosť financovania MSP ako oprávnených prijimatel'ov v rámci operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku.

Čo sa týka ďalších dôvodov revízie OP ŽP, v rámci operatívneho hodnotenia OP ŽP boli zároveň **identifikované ťažkosti s vykonávaním** v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, **týkajúce sa operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaž'í vrátane jej odstraňovania**. Návrh revízie OP ŽP, konkrétne **návrh realokácie finančných prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd, vyplýva teda taktiež dôvodov uvedených v čl. 33 ods.1 písm. d) všeobecného nariadenia**.

Návrh realokácie finančných prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, ktorý je hlavnou súčasťou revízie OP ŽP na verziu 4.0, vychádza z reálneho problému využiteľnosti pôvodne alokovaných prostriedkov na túto os, predovšetkým na aktivity v rámci operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaž'í vrátane ich odstraňovania. Dôvodom je oneskorené prijatie zákona č. 409/2011 Z. z. o niektorých opatreniach na úseku environmentálnej záťaž'ie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o environmentálnych záťaž'iach“), ktorý je základným právnym predpisom definujúcim postupy v oblasti sanácie environmentálnych záťaž'í a zároveň základným legislatívnym východiskom pre uplatňovanie princípu „znečisťovateľ platí“, vrátane z neho vyplývajúcich obmedzení pri poskytovaní prostriedkov z fondov EÚ, ako aj pre aplikáciu pravidiel štátnej pomoci vo vzťahu k sanácii environmentálnych záťaž'í.

Možné nedočerpanie zdrojov v rámci operačného cieľa 4.4 súvisí s tým, že náležitá právna úprava problematiky environmentálnych záťaží na národnej úrovni zákonom o environmentálnych záťažach bola prijatá oproti termínu pôvodne predpokladanému v čase negociácií a schvaľovania OP ŽP so značným oneskorením. V pôvodnom znení OP ŽP bolo uvedené, že „MŽP SR pristúpilo k tvorbe návrhu zákona o environmentálnych záťažach, súvisiacich vykonávacích predpisov a metodických postupov. Podľa plánu legislatívnych úloh vlády by uvedený zákon mal byť prijatý v 1. polroku 2008.“ Napokon však zákon o environmentálnych záťažach nadobudol účinnosť až 1. 1. 2012.

Dôvod, z ktorého bolo poskytovanie pomoci z KF v rámci OP ŽP na sanáciu environmentálnych záťaží podmienené existenciou účinnej právnej úpravy v tejto oblasti, je potreba dôsledného dodržiavania princípu „znečisťovateľ platí“, v súlade s ktorým náklady na odstraňovanie environmentálnej záťaže znáša jej pôvodca alebo jeho právny nástupca. Pomoc z fondov EÚ na odstránenie environmentálnej záťaže možno poskytnúť iba v prípade, ak jej pôvodca nie je známy alebo ho nemožno prinútiť, aby znášal náklady na odstránenie znečistenia. V súlade s platným zákonom o environmentálnych záťažach sú prípady, v ktorých osobu, resp. vlastníka nehnuteľnosti, na ktorej sa environmentálna záťaž nachádza, nemožno určiť za povinnú osobu, presne vymedzené v § 4 ods. 4 a ods. 5 zákona. O tom, že povinnú osobu nie je možné určiť, musí rozhodnúť príslušný úrad životného prostredia v konaní podľa § 5 zákona o environmentálnych záťažach. V súlade s princípom „znečisťovateľ platí“ bude preto možné v rámci výzvy na prioritnú os 4, aktivity operačného cieľa 4.4 v oblasti sanácie environmentálnych záťaží poskytnúť prostriedky z KF na sanáciu environmentálnych záťaží len v prípadoch vymedzených v § 5 ods. 5 zákona o environmentálnych záťažach, t. j. keď úrad životného prostredia z dôvodu, že povinnú osobu nie je možné určiť, konanie o určení povinnej osoby zastaví.

V nadväznosti na rozhodnutie príslušného úradu životného prostredia, že povinnú osobu nie je možné určiť, vláda SR v súlade s § 5 ods. 7 zákona o environmentálnych záťažach rozhodne na návrh MŽP SR o tom, ktoré príslušné ministerstvo má zabezpečiť vykonanie povinností povinnej osoby, t.j. zabezpečiť sanáciu environmentálnej záťaže. Príslušné ministerstvo musí zároveň ešte pred podaním žiadosti o nenávratný finančný príspevok vypracovať v súlade s § 3 ods. 2 zákona o environmentálnych záťažach plán práce pre každú environmentálnu záťaž, ktorá má byť sanovaná a predložiť ho na schválenie príslušnému úradu životného prostredia.

Ťažkosti v implementácii operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania a problému využiteľnosti prostriedkov KF pôvodne alokovaných na tieto aktivity vyplýva aj z komplikovanosti a zdĺhavosti postupov, ktoré by bolo potrebné uplatňovať v prípade poskytovania prostriedkov z KF v rámci operačného cieľa 4.4 aj na financovanie projektov sanácie environmentálnych záťaží, spadajúcich pod pravidlá štátnej pomoci.

V Štátnom programe sanácie environmentálnych záťaží (2010 – 2015) schválenom uznesením vlády č. 153/2010 boli identifikovaní ako potenciálni žiadatelia aj právnické osoby, ktoré sú účastníkmi hospodárskej súťaže. Vzhľadom na princíp „znečisťovateľ platí“ však v súlade so zákonom o environmentálnych záťažach prijímateľom môže byť iba príslušné ministerstvo (po uskutočnení všetkých vyššie uvedených postupov stanovených zákonom). V súlade s *Usmerneniami Spoločenstva o štátnej pomoci na ochranu životného prostredia* (Ú.v. EÚ, C 82, 1.4.2008) je však s výnimkou prípadov, keď sú sanačné práce vykonávané orgánmi verejnej moci na vlastnom pozemku (uvedené prípady sa považujú za projekty bez prvkov štátnej pomoci), potrebné postupovať v súlade s pravidlami štátnej pomoci.

Pri uplatňovaní pravidiel štátnej pomoci je možné postupovať buď spôsobom individuálnej notifikácie projektu alebo pri väčšom počte projektov notifikáciou schémy štátnej pomoci. V oboch prípadoch však podmienkou riešenia otázok štátnej pomoci bolo ustálenie legislatívneho prostredia v oblasti environmentálnych záťaží na národnej úrovni a aplikácia princípu „znečisťovateľ platí“ do národnej legislatívy, ku ktorej došlo až nadobudnutím účinnosti zákona o environmentálnych záťažach. Zároveň v oboch prípadoch predchádza samotnému

schválení štátnej pomoci notifikačný proces, ktorý spolu s prednotifikačnou fázou môže trvať aj jeden kalendárny rok.

Z dôvodu komplikovanosti a zdĺhavosti postupov, ktoré by bolo potrebné uplatňovať v prípade poskytovania prostriedkov z KF v rámci operačného cieľa 4.4 aj na financovanie projektov sanácie environmentálnych záťaží spadajúcich pod pravidlá štátnej pomoci však do konca realizácie programového obdobia už nezostáva dostatočný čas na to, aby bolo možné zabezpečiť vyhlásenie výzvy, ukončenie schvaľovacieho procesu a najmä úspešnú fyzickú a finančnú realizáciu takéhoto typu projektov.

Keďže iný spôsob podpory uvedených projektov z hľadiska súladu s právnymi predpismi EÚ a SR nie je možný a nie je ani zaručený pozitívny výsledok notifikácie schémy štátnej pomoci, riadiaci orgán pre OP ŽP v spolupráci s vecne príslušnou sekciou MŽP SR identifikoval obmedzený počet projektov, ktorý by mohol byť podporený v rámci operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania tak, aby bola zabezpečená ich realizácia do konca súčasného programového obdobia a zároveň nevznikalo riziko prípadných korekcií zo strany EK v súvislosti s nedostatočnou aplikáciou pravidiel štátnej pomoci.

S cieľom prekonania uvedených ťažkostí v implementácii aktivít operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo sa preto navrhuje zvyšné disponibilné prostriedky realokovať z uvedenej prioritnej osi do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd.

Navyše, ďalším významným dôvodom takejto realokácie je potreba využiť a skoncentrovať všetky disponibilné zdroje na plnenie záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, ktoré SR vyplývajú priamo zo Zmluvy o pristúpení k EÚ. Uvedené záväzky SR plní prostredníctvom Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd (ďalej aj „Národný program SR“), ktorý bol pripomienkovaný a odsúhlasený zástupcami Európskej komisie. Významným nástrojom pre napĺňanie týchto záväzkov je aj OP ŽP a jeho prioritná os 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd.

V rámci prioritnej osi 1 predstavuje súčasná indikatívna alokácia na prioritnú tému 46 Spracovanie vody (odpadová voda), ktorej zodpovedá operačný cieľ 1.2, 800 mil. EUR z KF a zodpovedajúce spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu. Uvedená alokácia sa však na splnenie záväzkov SR voči EÚ podľa Národného programu SR pre vykonávanie smernice Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd javí ako nepostačujúca. Podľa analýz MŽP SR predložených vláde SR (Informácia o predbežnej analýze stavu plnenia záväzkov Slovenskej republiky v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych vôd pre aglomerácie k 31.12.2012, ktorú vláda SR vzala na vedomie na svojom zasadnutí dňa 29. 6. 2011) aj po započítaní prostriedkov štátneho rozpočtu a vlastných prostriedkov žiadateľa zostáva vo vzťahu k finančným potrebám na splnenie záväzkov SR ešte stále finančná medzera vo výške minimálne 320 mil. EUR.

Vo svetle povinnosti SR plniť si svoje záväzky voči EÚ a reálne obmedzenej dostupnosti finančných prostriedkov na plnenie týchto záväzkov sa sústredením finančných prostriedkov v rámci OP ŽP do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd vytvoria predpoklady na efektívnejšie využitie pomoci z fondov EÚ. Na koncentráciu finančných prostriedkov KF do prioritnej osi 1 je zameraný návrh realokácie z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, kde je z jednej strany už v súčasnosti vysoký predpoklad naplnenia cieľov OP ŽP a z druhej strany vo vzťahu k aktivitám v rámci operačného cieľa 4.4 existuje odôvodnené riziko nevyčerpania týchto finančných prostriedkov.

Čo sa týka aktuálneho stavu plnenia ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4, viaceré merané hodnoty ukazovateľov v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2 preukazujú prekročenie stanovených cieľových hodnôt už v tomto stave implementácie (napr. „Počet vybudovaných alebo zmodernizovaných zariadení na separovaný zber“, „Množstvo materiálovo zhodnotených odpadov“). Niektoré hodnoty ukazovateľov sa blížia k cieľovým hodnotám, pričom je predpoklad ich prekročenia vzhľadom na skutočnosť, že do plánovaných hodnôt ukazovateľov ešte nevstúpili

(a teda v rámci operatívneho hodnotenia nemohli byť zohľadnené) projekty, pri ktorých neboli do 30. 9.2012 uzavreté zmluvy o poskytnutí NFP (týka sa to troch výziev v rámci operačných cieľov 4.1, 4.2 a 4.3).

Z tohto dôvodu je možné očakávať ďalšie napĺňanie ukazovateľov projektov, takže aj keď sa navrhuje (v súvislosti s realokáciou zostatku disponibilných prostriedkov z prioritnej osi 4 do prioritnej osi 1) zníženie cieľových hodnôt niektorých ukazovateľov, je reálny predpoklad, že v konečnom dôsledku výsledné hodnoty daných ukazovateľov dosiahnu pôvodne stanovené cieľové hodnoty.

V rámci operatívneho hodnotenia bol posúdený aj prípadný vplyv navrhovanej realokácie na plnenie cieľov horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (ďalej aj „HP MRK“). Tu je potrebné zdôrazniť, že s cieľom podpory horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2) nie sú navrhovanou realokáciou dotknuté zdroje KF na podporu Lokálnych stratégií komplexného prístupu (LSKxP) tak, aby celková suma zdrojov OP ŽP poskytnutých na podporu LSKxP dosiahla výšku (cca 23 mil. EUR) stanovenú v Zmluve o vzájomnej spolupráci a koordinácii pri napĺňaní horizontálnej priority horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity, uzatvorenej medzi MŽP SR a Úradom vlády SR.

Vyhlasovanie ďalších výziev v rámci operačných cieľov 4.1 a 4.2 nad rámec plánovanej výzvy s relevanciou k Lokálnym stratégiám komplexného prístupu (LSKxP) bolo z dôvodu už dosiahnutých cieľových hodnôt merateľných ukazovateľov posúdené ako už neefektívne. Zároveň je potrebné vziať do úvahy skutočnosť, že za tejto situácie vyhlásenie výzvy na zostatkový objem disponibilných prostriedkov za predpokladu predloženia žiadostí o NFP v niekoľkonásobne vyššom objeme nie je efektívne aj z dôvodu, že znamená zvýšenú administratívnu aj finančnú záťaž na žiadateľov (ktorí na prípravu žiadostí o nenávratný finančný príspevok musia vynaložiť čas a finančné prostriedky, pričom väčšina žiadostí by vzhľadom na výšku alokácie na výzvu nemohla byť schválená), ako aj na riadiaci orgán (administrácia vysokého počtu žiadostí s obmedzeným výsledným efektom).

Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na vyššie uvedené pravidlá zakotvené v legislatíve EÚ a následne aj SR, je možnosť poskytovania pomoci z verejných zdrojov/fondov EÚ na odstraňovanie environmentálnych záťaží obmedzená a procesne komplikovaná. Vzhľadom na časovo obmedzené obdobie, v ktorom by využitie finančných prostriedkov KF bolo oprávnené (najdlhšie do konca roka 2015), je vyčerpanie všetkých pôvodne alokovaných prostriedkov na uvedenú oblasť nemožné. Aj keď je potrebné uviesť, že existencia environmentálnych záťaží je spojená s negatívnymi vplyvmi na životné prostredie – najmä na podzemné a povrchové vody, horninové prostredie a pôdu a môže predstavovať aj zdravotné riziko pre obyvateľstvo, v konečnom dôsledku by nevykonanie realokácie časti prostriedkov z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd nemuselo byť spojené s pozitívnymi vplyvmi na životné prostredie. Dôvodom je práve vysoké riziko nevyčerpania prostriedkov na aktivity sanácie environmentálnych záťaží v dôsledku uplatňovania princípu „znečisťovateľ platí“ v prípadoch, keď pôvodca záťaže alebo povinná osoba je známa, a teda musí znášať náklady na vykonanie sanácie, ako aj v prípadoch, na ktoré sa vzťahujú pravidlá štátnej pomoci. Realokácia časti prostriedkov KF pôvodne určených na prioritnú os 4 Odpadové hospodárstvo (a to najmä z operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, ako aj disponibilných zostatkov z ostatných operačných cieľov v rámci prioritnej osi 4, a to operačného cieľa 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov, 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie a 4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov) nepovedie k závažným vplyvom v podobe zhoršenia fungovania prioritnej osi 4, a to z dôvodu, že sa navrhuje realokácia len takých prostriedkov, u ktorých hrozí riziko nevyčerpania. Zostávajúca alokácia v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo zabezpečí dostatočnú podporu pre riešenie projektov, ktoré je možné v tomto programovom období zrealizovať, ako aj naplnenie stanovených cieľov prioritnej osi.

Navyše, význam posilnenia alokácie na prioritnú os 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd a využitia realokovaných finančných prostriedkov KF a zodpovedajúceho spolufinancovania z národných verejných zdrojov na aktivity v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd spočíva v tom, že sa zníži riziko

nesplnenia záväzkov SR voči EÚ v tejto oblasti. Navrhovaná realokácia tým zároveň prináša potenciál zníženia prípadných sankcií zo strany EÚ, ak by záväzky neboli splnené.

Návrh konkrétneho riešenia revízie OP ŽP

Na základe záverov, ktoré vyplynuli z operatívneho hodnotenia OP ŽP, sa do revidovaného znenia OP ŽP na verziu 4.0 zapracúvajú tieto zmeny:

- Vykonáva sa *realokácia finančných prostriedkov Kohézneho fondu v sume 83 140 000 EUR* (a k tomu prislúchajúceho spolufinancovania z národných verejných zdrojov vo výške 15%, čo predstavuje sumu 14 671 764 EUR) z *prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, a to na aktivity odvádzania a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ. Realokáciou sa do prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd presúva časť prostriedkov KF z prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, pôvodne indikatívne vyčlenených na prioritnú tému 50 Ozdravovanie priemyselných lokalít a kontaminovanej pôdy viazucu sa k operačnému cieľu 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania, a to v sume 54 070 100 EUR, ako aj na prioritnú tému 44 Hospodárenie s domácim a priemyselným odpadom, a to v celkovej sume 29 069 900 EUR. Presunutá suma zahŕňa disponibilné nevyčerpané zostatky operačného cieľa 4.2 Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov v sume 15 549 866 EUR, 4.3 Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie v sume 683 929 EUR a 4.5 Uzatváranie a rekultivácia skládok odpadov v sume 12 836 105 EUR.
- V nadväznosti na uvedenú realokáciu sa vykonávajú *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo*, kde u niektorých ukazovateľov dotknutých realokáciou došlo k zmene ich cieľových hodnôt. Zároveň boli vykonané aj *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, dotknutých uvedenou realokáciou, u ktorých došlo k zvýšeniu ich cieľových hodnôt.
- V súvislosti s navýšením zdrojov z fondov EÚ (Kohézneho fondu – ďalej len „KF“) na podporu aktivít odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ dochádza tiež k *úpravám indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, konkrétne k presunu zdrojov z fondov EÚ (KF) v sume 26 789 901 EUR z prioritnej témy 45 Hospodárenie s vodou a jej distribúcia (pitná voda), ako aj k presunu zdrojov z fondov EÚ (KF) v sume 3 347 598 EUR z prioritnej témy 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám do prioritnej témy 46 Spracovanie vody (odpadová voda).
- V súvislosti s tým sa vykonávajú aj *úpravy ukazovateľov v rámci prioritnej osi 1 Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd*, operačného cieľa 1.1 Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov, u ktorých došlo k pomernému zníženiu ich cieľových hodnôt.

Operatívne hodnotenie potvrdilo tiež potrebu **zapracovať do revidovaného znenia OP ŽP zmeny, ktoré už boli schválené Monitorovacím výborom pre OP ŽP** v období od ostatnej revízie OP ŽP, avšak vzhľadom na ich charakter (tzv. neurgentné zmeny) si nevyžadovali predloženie návrhu revízie OP ŽP Európskej komisii, a to:

- *Úprava indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 6 Technická pomoc, a to presun zdrojov KF vo výške 8 200 000 EUR z prioritnej témy 86 Hodnotenie a štúdie, informovanie a publicita do prioritnej témy 85 Príprava a vykonávanie, monitorovanie a kontrola a audit.* Predmetný presun bol schválený Monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 28. 6. 2011. Táto úprava nepredstavuje vstup do environmentálneho hodnotenia, nakoľko v jej dôsledku sa neočakávajú priame vplyvy na životné prostredie, ale predovšetkým na proces riadenia a implementácie OP ŽP;

- *Úpravy indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa prioritných tém v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny, ktoré vyplynuli najmä z úrovne naplňania ukazovateľov v rámci uvedenej prioritnej osi. V revidovanom znení OP ŽP sa upravujú indikatívne sumy zo zdrojov ERDF na prioritné témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) a 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám, a to v prospech prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000). Financovanie prioritnej témy 51 je pre dosahovanie cieľov prioritnej osi 5 a naplňanie jej ukazovateľov kľúčové, keďže sa viaže k operačnému cieľu 5.1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a ťažiskovým aktivitám a ukazovateľom, t.j. vypracovaným programom starostlivosti o chránené územia a realizovaným programom starostlivosti. Indikatívny príspevok z ERDF bol znížený (v rámci operačného cieľa 5.2) o sumu 6 670 938 a zároveň o rovnakú sumu bol navýšený Indikatívny príspevok zo zdrojov EÚ (Európskeho fondu regionálneho rozvoja – ďalej len „ERDF“) na prioritnú tému 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000) bol navýšený o sumu 6 670 938 EUR, o ktorú bol zároveň znížený indikatívny príspevok zo zdrojov EÚ (ERDF) na prioritnú tému 54 Iné opatrenia na zachovanie životného prostredia a predchádzanie rizikám. K prioritnej téme 54 sa v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny vzťahujú operačné ciele 5.2 Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny a 5.3 Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami, v rámci ktorých sú už cieľové hodnoty ukazovateľov naplnené, resp. prekročené. Úprava o podstatnú časť finančných prostriedkov (z operačného cieľa 5.3) – 6 329 949 EUR bola schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 3. 5. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 8.*

Ďalší presun finančných prostriedkov zo zdrojov ERDF v sume 340 989 EUR z prioritnej témy 54 (operačného cieľa 5.2) do prioritnej témy 51 súvisí s prípravou výzvy v rámci prioritnej osi 5 Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny. S cieľom využiť na podporu aktivít zameraných na vypracovanie dokumentov starostlivosti o chránené územia a realizáciu schválených dokumentov starostlivosti sa aj uvedený disponibilný zostatok finančných prostriedkov z prioritnej témy 54 presúva do prioritnej témy 51 Podpora biodiverzity a ochrana prírody (vrátane NATURA 2000);

- *Presun finančných prostriedkov zo zdrojov ERDF v celkovej výške 27 000 000 EUR v rámci indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa formy finančného príspevku z formy financovania 04 Iné do formy financovania do formy financovania 01 Nenávratná dotácia. Uvedený presun sa vykonáva v nadväznosti na vyňatie finančných prostriedkov OP ŽP z realizácie iniciatívy JEREMIE, s využitím ktorej sa uvažovalo v rámci v rámci prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy. Využitie iniciatívy JEREMIE prostredníctvom poskytovania návratnej formy pomoci malým a stredným podnikom sa vzhľadom na zameranie operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia nepreukázalo ako dostatočne opodstatnené, Preto riadiaci orgán pre OP ŽP opätovne umožnil malým a stredným podnikom poskytovanie pomoci v rámci prioritnej osi 3, operačného cieľa 3.1 Ochrana ovzdušia formou nenávratného finančného príspevku. Predmetná zmena bola schválená monitorovacím výborom pre OP ŽP dňa 3. 5. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 8;*

Zároveň sa vypúšťajú tie úpravy a doplnenia, ktoré boli v texte OP ŽP vykonané v súvislosti so zapojením OP ŽP do implementácie iniciatívy JEREMIE a dotknuté časti OP ŽP sa uvádzajú do pôvodného stavu.

- *Doplnenie hlavného (core) ukazovateľa OP ŽP s názvom „Vyvolané investície“ vo vzťahu k prioritnej osi 3 Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy a prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo, ktoré bolo Monitorovacím výborom pre OP ŽP schválené dňa 18. 9. 2012 písomným postupom pre prijatie rozhodnutia č. 10;*
- *Aktualizácia prílohy č. 1 OP ŽP – Orientačný zoznam veľkých projektov, ktorá spočíva vo vypustení veľkého projektu s názvom „Vodovody a kanalizácie v regióne Spiša a Tatier“ na základe požiadavky žiadateľa*

Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s. zo dňa 11. 3. 2011. Projekty zamerané na túto oblasť v súčasnosti žiadateľ rieši tromi samostatnými projektmi, pričom žiadny z nich neprevyšuje 50 miliónov EUR. Uvedená aktualizácia, v súlade s ktorou Orientačný zoznam veľkých projektov obsahuje 9 projektov, bola schválená Monitorovacím výborom pre OP ŽP na jeho 8. zasadnutí dňa 28. 6. 2011.

Vyššie uvedené zmeny (t.j. realokácia, ako aj úpravy indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do jednotlivých kategórií pomoci) sa v svojom súhrne prejavili tiež formou:

- *Úprav indikatívneho rozdelenia príspevku z fondov do kategórií pomoci podľa podporovaného územia (Mestské oblasti, Vidiecke oblasti a Neuplatňuje sa), ktoré sú spôsobené skutočnosťou, že realokáciou alebo presunmi dotknuté prioritné témy prispievajú k podpore uvedených kategórií rôznou intenzitou;*
- *Úprav indikatívneho rozdelenia alokácií z fondov EÚ na úrovni NUTS II v tabuľke v rámci prílohy č. 15 Východiská a zdôvodnenie indikatívneho rozdelenia alokácií na regionálnej úrovni, ktoré sú rovnako spôsobené tým, že realokáciou alebo presunmi dotknuté prioritné témy prispievajú k podpore jednotlivých regiónov rôznou intenzitou.*

V oboch uvedených prípadoch však zmeny nie sú výrazné, či už vo finančnom alebo percentuálnom vyjadrení.

V súvislosti s vyššie uvedenými zmenami sa do revidovaného znenia OP ŽP na verziu 4.0 zahŕňa do jeho textovej časti tiež *aktualizácia a doplnenia niektorých údajov v rámci analýz jednotlivých prioritných osí.*

Záverom je potrebné konštatovať, **že hlavným cieľom navrhovanej revízie OP ŽP na verziu 4.0** je zohľadnenie potrieb vyplývajúcich z procesu implementácie OP ŽP v zmysle záverov interného hodnotenia zameraného na posúdenie aktuálneho stavu implementácie OP ŽP. Riadiaci orgán pre OP ŽP zároveň navrhovanou revíziou vyjadruje zámer:

- predísť možnému nedočerpaniu zdrojov v rámci operačného cieľa 4.4 Riešenie problematiky environmentálnych záťaží vrátane jej odstraňovania v rámci prioritnej osi 4 Odpadové hospodárstvo.
- zmierniť deficit disponibilných verejných zdrojov na plnenie záväzkov SR v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ;
- zmierniť možné negatívne dopady finančných sankcií zo strany EÚ voči SR za prípadné nesplnenie uvedených záväzkov;

Realokácia disponibilných prostriedkov z prioritnej osi 4, najmä operačného cieľa 4.4. , kde hrozí nedočerpanie alokovaných zdrojov vzhľadom na limitovanú možnosť poskytnúť pomoc z fondov EÚ na odstránenie environmentálnej záťaže v prípade, ak jej pôvodca nie je známy alebo ho nemožno prinútiť, aby znášal náklady na odstránenie znečistenia, prispeje k zmierneniu deficitu disponibilných verejných zdrojov na plnenie záväzkov SR v oblasti odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ.

Dôvody návrhu realokácie teda vychádzajú zo zhodnotenia aktuálneho stavu implementácie OP ŽP a spočívajú v potrebe zabezpečenia fyzického pokroku pri plnení cieľov operačného programu a zároveň posilnenia príspevku OP ŽP k plneniu záväzkov SR voči EÚ v oblasti čistenia a odvádzania komunálnych odpadových vôd, vyplývajúcich zo Zmluvy o prístupí k EÚ.

Final Summary

The Operational Programme Environment represents a programming document of the Slovak Republic for the use of assistance from the funds of the European Union (hereinafter only as the “EU”) for the environmental sector during the 2007–2013 programming period.

The revised wording of the Operational Programme Environment, approved by Commission Decision C(2010)2270 of 15 April 2010, was subject to another revision in response to an increase in its allocation in favour of flood protection, as approved by Commission Decision C(2011)3978 of 9 June 2011, and the current applicable version of the Operational Programme Environment is version 3.0 (hereinafter referred to as the “OPE”).

The general background for carrying out an operative evaluation of the OPE (status as at 30 September 2012) is based on Articles 47 (1) and (2) of the General Regulation. The above evaluation was also carried out on the basis of the “Evaluation Plan of the OPE for the 2007 - 2013 Programming Period - version 2.1” (hereinafter also referred to as the “OPE Evaluation Plan”) approved by the OPE Monitoring Committee. In accordance with Annex No. 2 of the above document, the operative evaluations of the OPE, which are carried out on an as-needed basis, also include an operative evaluation of the entire OPE in connection with the preparation of a strategic report within the meaning of Article 29 of the General Regulation.

The goal of the present operative evaluation of the OPE was to identify and evaluate the contribution of the operational programme to the fulfilment of objectives and priorities of cohesion policy and to assess the current state of affairs in the implementation of the operational programme. The identification of intervention areas where implementation difficulties occur or may be encountered and where adequate measures should be taken constituted an integral part of the operative evaluation.

The conclusions of the operative evaluation of the OPE also include an assessment of the need to review the operational programme in light of the results of the ongoing evaluation referred to in Article 48(3) of the General Regulation and the formulation of specific recommendations for reviewing the relevant OPE sections.

The basic structure of the evaluation is determined by four evaluation questions defined in line with the OPE Evaluation Plan:

- **1. What is the contribution of the OPE towards implementing the objectives and priorities of cohesion policy and the Europe 2020 strategy?**
- **2. What is the contribution of the OPE towards fulfilling the tasks of the Cohesion Fund and the ERDF as set out in the relevant Community regulations?**
- **3. What is the contribution of the OPE towards achieving the objective of promoting competitiveness and job creation?**
- **4. What is the current state of affairs in the implementation of the OPE? Is the actual fulfilment of indicators satisfactory at the OPE level? Is it necessary to reallocate funds as a result of the current situation in the OPE implementation?**

For evaluation questions 1 to 3, the applied evaluation methodology was based on analysing and comparing the OPE management documentation and conceptual documents and the EU legislation in the field of cohesion policy. As regards evaluation question No. 4, the key method used was an analysis of data showing the current state of affairs as reported through the ITMS system and data defined as target values of indicators for the individual OPE priority axes. An analysis of the reasons for the revision of the OPE and its relevant priority axes yielded information on achieved outputs and the spending of funds, as well as on the actual values of measurable

indicators and how they depart from the expected target values. The analysis therefore covers examination and interpretation of information obtained from the monitoring process and other sources, assessment of data on achieved outputs and the spending of funds, as well as the identification of a possible departure between the achieved outputs and the planned values of indicators in order to pinpoint the reasons behind such departure and explain the effects of interventions. The revision and the proposed specific solution for the OPE revision, targeting those priority axes where action is needed, represent the output of the evaluation itself.

The background for the evaluation consisted of the monitoring outputs at the level of priority axes, priority themes and the operational programme, which were compiled on the basis of the ITMS data and information provided by the Managing Authority for the OPE.

Evaluation results

As far as questions 1 to 3 are concerned, the OPE's contribution towards implementing the objectives and priorities of cohesion policy and the Europe 2020 strategy, as well as its contribution towards fulfilling the tasks of the Cohesion Fund and the European Regional Development Fund, can be considered clearly identifiable and may be declared on the basis of an analysis of correlations between the targets of the Operational Programme Environment and the targets and priorities of the above policies and strategies. This correlation is primarily determined by the fact that the above targets and policies constituted the reference framework for the preparation of the Operational Programme Environment itself.

Having analysed the global OPE objective, the specific targets of its individual priority axes and the operational objectives within their framework, there is a clear correlation and link between the OPE targets and cohesion policy targets as set out in the Community Strategic Guidelines on Cohesion, the Lisbon Strategy, as well as the legislative background for cohesion policy in the form of the General Regulation and regulations concerning the individual funds (the Cohesion Fund and the European Regional Development Fund).

The link between the OPE strategy and cohesion policy targets is predetermined by a correctly specified basis (at the legislative and material level), by linkage to sustainable development targets and by suitably defined objectives of the Operational Programme which facilitate the development of environmental infrastructure, along with preserving or improving the quality and protection of the environment, with the help of interventions from the EU Funds. The OPE primarily focuses on the prioritised and the most financially challenging activities in terms of implementing the environmental acquis in water management, flood protection, waste management, air protection and mitigation of the adverse effects of climate change, and nature protection.

As regards the link between the OPE and the Europe 2020 strategy targets, the OPE and its objectives subscribe to the priorities of the Europe 2020 strategy (even though the OPE was drawn up and approved at the time when the Europe 2020 strategy was still far from completion) and the financial support provided from the EU Funds through the OPE is contributing to their fulfilment.

The correlations between the OPE and the compliance with the priorities of the Europe 2020 strategy and the targets of the National Reform Programme of the Slovak Republic can be observed in particular as regards:

a. the global OPE objective, which aims to improve the environmental situation and rational utilisation of resources through completing and improving the environmental infrastructure in Slovakia in compliance with the EU and Slovak legislation, and to strengthen the efficiency of the environmental element of the sustainable development. By meeting the above global objective, the OPE contributes to ensuring environmental sustainability of economic development and "green" economic growth which is in line with the priorities of the Europe 2020 strategy and the objectives of the National Reform Programme of the Slovak Republic;

b. the focus of the OPE on promoting availability and quality of environmental infrastructure as one of the factors affecting the level of regional development and business environment. The environmental infrastructure, constituting a part of the basic infrastructure which – according to the Europe 2020 strategy – is important for ensuring economic growth, is one of the factors affecting the level of regional development, the quality of business environment and the attractiveness of the territory for investments;

c. the inclusion, into the scope of OPE support, of activities focusing on the reduction of greenhouse gas emissions, transition to a low-carbon economy and increase in energy efficiency as one of the primary targets of the Europe 2020 strategy. Due to the limited volume of available funds and the fact that heat generation sources (combustion processes in heat plants) including small sources (households) have a significant impact on greenhouse gas emissions generation because of their extensive use and distribution, the OPE primarily targets the support of renewable energy sources to the heat generation sector. This support is implemented through Operational Objective 3.2 ‘Minimisation of adverse effects of climate change including support of renewable energy sources’ by means of activities aimed at reducing greenhouse gas emissions coupled with the minimisation of basic pollutant emissions in the heat generation sector, hand in hand with shifting the fuel resource base of energy carriers towards the use of renewable energy sources;

d. the focus of the OPE on promoting the development of environmental infrastructure as a factor influencing the living standard of the population, facilitating social inclusion and contributing to an inclusive growth as one of the targets of the Europe 2020 strategy. In addition to directly influencing the condition of the individual elements of the environment, there is also a social dimension to the support of environmental infrastructure which manifests itself in particular through:

- the availability of environmental infrastructure within a territory which increases its attractiveness to the population and has a positive impact on public health and the living standard;
- ensuring, by means of environmental infrastructure, public access to basic environmental services aimed at increasing the living standard of the population, improving public health and increasing life expectancy.
- the completion and improvement of environmental infrastructure (in particular as regards drinking water supply to the population and waste water treatment and collection, as well as waste management) and better access to such infrastructure, all of which helps to reduce social exclusion;
- the creation of jobs in connection with the building of new environmental infrastructure and the provision of environmental services, which contributes to promoting employment.

When it comes to the issue of promoting employment and the OPE’s contribution to job creation, it should be stressed that the fulfilment of this objective is not the primary focus of the OPE. The supported activities are mainly those of investment nature in terms of building technically and financially challenging environmental infrastructure, i.e., the OPE is not directly designed to create new jobs. Within the OPE, however, synergies can be found between environmental protection and social-economic growth as a result of promoting the development of environmental infrastructure in the Slovak Republic. Despite the different focus of the Operational Programme Environment, the fact that job creation indicators are monitored within a set of measurable indicators should be regarded positively.

In evaluating OPE’s contribution to job creation, the major projects implemented under Priority Axis 1 ‘Integrated protection and rational utilisation of water’ deserve a special mention. During the implementation of these projects a high number of jobs (several hundred) will be created for the duration of construction works spanning 2 to 3 years. Even though these jobs are not created directly as a result of the implementation of the projects, the contribution of major water management projects to promoting employment and creating jobs is considerable despite the fact that this effect is secondary, i.e., occurring at the time of construction works, as is typical of projects involving the construction of water management infrastructure.

As far as the priorities of the National Strategic Reference Framework of the Slovak Republic for the 2007 – 2013 period (hereinafter referred to as the “NSRF”) are concerned, the OPE contributes to achieving cohesion policy targets through implementing the NSRF priority “Infrastructure and Regional Accessibility” under the

Convergence objective with respect to environmental infrastructure and the protection of the environment. It can be noted that the OPE strategy lays the groundwork for Slovakia's convergence to the EU-15 average in the field of environmental infrastructure and the protection of the environment and, at the same time, significantly contributes to ensuring that the overall convergence of the Slovak economy towards the EU-15 average takes the path of sustainable development. The harmony between the strategy, the global objective and the overall focus of the OPE can therefore be seen as a factual link between the OPE and the targets and priorities of cohesion policy during the 2007 – 2013 programming period.

Based on the assessment of the background, objectives and the strategy of the OPE, it was not necessary to make adjustments in terms of facts and content, therefore the scope, focus and the strategy do not have to be changed. The fact that the objectives monitored at the level of the Slovak Republic are also monitored at the project level makes the correlation rate between the context and project indicators obvious. It is not necessary to change either the focus of the OPE support or its strategy.

Within the operative evaluation of the OPE, special attention was given to evaluation question No. 4, the purpose of which was to assess the state of affairs in the implementation of the OPE and, if necessary, to propose the reallocation of funds.

The subject-matter of the operative evaluation of the OPE is to assess the current state of affairs (as at 30 September 2012) in the OPE implementation at the level of priority axes and their operational objectives in a way that identifies the actual physical and financial progress in their implementation as compared to the specified objectives of the operational programme and the planned values of measurable indicators. The identification of intervention areas where implementation difficulties occur or may be encountered and where adequate measures should be taken constituted an integral part of the operative evaluation.

Based on the above assessment of the current state of affairs in the implementation of the OPE at the level of priority axes, the conclusions and recommendations of the evaluation have been drawn up for each of the priority axes, including a proposal for reallocation or transfers of funds between priority themes in cases where such a possibility had been considered relevant and the identification of benefits and possible risks associated with the proposed reallocation or transfers.

Identifying and justifying the need for OPE revision was the most important outcome of the evaluation performed.

The key part of the above revision involved the reallocation of financial resources from the Cohesion Fund in the amount of 83 140 000 EUR from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' for encouraging activities in urban waste-water treatment and collection in line with Slovakia's commitments towards the EU (under Operational Objective 1.2).

For the same purpose, the OPE revision also includes a transfer of CF funds between priority themes under Priority Axis 1, specifically the transfer of financial resources from the CF in the amount of 26 789 901 EUR from Priority Theme 45 'Management and distribution of water (drinking water)' related to Operational Objective 1.1, as well as financial resources from the CF in the amount of 3 347 598 EUR from Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks' related to Operational Objective 1.3 for a total of 30 137 499 EUR to be transferred to Priority Theme 46 'Water treatment (waste water)' related to Operational Objective 1.2.

The total amount of CF funds reallocation (from Priority Axis 4) and transfer (between priority themes within Priority Axis 1) in favour of activities in urban waste-water treatment and collection in line with Slovakia's commitments towards the EU, which are financed under Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water', Operational Objective 1.2 (Priority Theme 46 'Water treatment (waste water)'), thus represents 113 277 499 EUR.

As necessitated by the conclusions of the operative evaluation, another change incorporated in the OPE revision involves the transfer of ERDF funds between priority themes within Priority Axis 5 'Protection and regeneration of natural environment and landscape', specifically the transfer of the entire balance of ERDF funds under Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks' related to Operational Objective 5.2 in favour of Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)' so that the funds could be used for support of activities related to the preparation of management plan documents for protected sites and the implementation of the approved management plan documents under Operational Objective 5.1, in which case the publication of a call was recommended as well. The purpose of this transfer was to reinforce the fulfilment of measurable indicators related to Operational Objective 5.1 (their current values are very low or even zero) which is central to achieving the objectives of Priority Axis 5.

At the same time, the operative evaluation of the OPE (status as at 30 September 2012) respects the results of the following analyses which were prepared, within the meaning of Article 48 (3) of the General Regulation, by external analysts for the period since the last OPE revision to version 3.0:

- Analysis of reasons for the revision of the Operational Programme Environment, including a proposal of a specific revision solution, prepared in June 2011 by an external entity - the P.C.M. Group, a.s., company based in Bratislava, and

- Analysis of the current state of affairs in the implementation of the Operational Programme Environment in terms of accomplishing the objectives of the operational programme, including proposed solutions for a more effective implementation – prepared in December 2011 by an external entity - the EUCONET, spol. s r.o., company based in Bratislava.

Both analyses are available on the website: www.opzp.sk/implementacia-programu/hodnotenie-programu/ .

Changes in the OPE based on the results of the above analyses were subsequently approved by the OPE Monitoring Committee (at its 8th session held on 28 June 2011) or by means of a written procedure for adopting a decision), i.e.:

- adjustment to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by priority theme under Priority Axis 6 'Technical Assistance', i.e., a transfer of the CF funds in the amount of 8 200 000 EUR from Priority Theme 86 "Evaluation and studies; information and communication" to Priority Theme 85 "Preparation, implementation, monitoring and inspection";

- transfer of ERDF funds between priority themes within Priority Axis 5 'Protection and regeneration of natural environment and landscape', specifically the transfer of ERDF funds in the amount of 6 670 938 EUR from Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks', related to Operational Objective 5.2, to Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)';

- adjustment to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by form of finance in connection with the exclusion of the OPE funds from the JEREMIE initiative implementation contemplated under Priority Axis 3 'Air Protection and minimisation of adverse effects of climate changes', i.e., the transfer of ERDF funds in the total amount of 27 000 000 EUR from Form of Finance 04 'Other forms of finance' (in the given case, the repayable form of finance through the JEREMIE financial instruments) to Form of Finance 01 'Non-repayable aid', was respected during the internal evaluation process and incorporated in the proposal of a specific OPE revision solution.

Justification of the proposal of the OPE revision

The proposal of the OPE revision is based on reasons defined in Article 33(1) of Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1260/1999, as amended (the "General Regulation").

In accordance with the provisions of the General Regulation, the OPE revision to version 4.0 is proposed for reasons referred to in:

- **Article 33 (1)(c) of the General Regulation** – “in the light of the results of an evaluation or based on the results of an analysis of reasons within the meaning of Article 48(3) of the General Regulation, containing an analysis of all implementation difficulties and the expected impact of the revision, including the impact on the strategy of the operational programme;
- **Article 33 (1)(d) of the General Regulation** - “following difficulties with the implementation of the operational programme”;
in which case the identification of the above difficulties is also part of the evaluation referred to in Article 48 (3) of the General Regulation

and, as regards the exclusion of the OPE funds from the JEREMIE initiative implementation, also for reasons referred to in

- **Article 33 (1)(b) of the General Regulation** - “in order to take greater or different account of major changes in Community, national or regional priorities”.

Due to the above justification of the OPE revision, the operative evaluation serves as the general basis for the OPE revision in the context of Article 33(1) of the General Regulation, **therefore the proposed OPE revision is submitted based on the results of the ongoing evaluation referred to in Article 48 (3) of the General Regulation.**

The conclusions from the operative evaluation of the OPE (status as at 30 September 2011) also included a proposal of changes in the OPE with regard to the exclusion of the OPE funds from the JEREMIE initiative implementation, as thoroughly justified in the Analysis of the current state of affairs in the implementation of the Operational Programme Environment in terms of accomplishing the objectives of the operational programme, including proposed solutions for a more effective implementation – prepared in December 2011 by an external entity - the EUCONET, spol. s r.o., company based in Bratislava.

As regards the exclusion of the OPE funds from the JEREMIE initiative implementation contemplated under Priority Axis 3 ‘Air protection and minimisation of adverse effects of climate changes’, **the background of the OPE revision in the context of requirements defined by the General Regulation rests with Article 33 (1)(b)** thereof, according to which an operational programme may be re-examined and, if necessary, revised in order to take account of major changes in national priorities.

The general circumstances and the basic reasons for which the implementation of the JEREMIE initiative under the OPE was considered problematic, in particular due to applicants (small and medium-sized enterprises) showing limited interest which posed a threat to the fulfilment of the objectives of the operational programme, were presented in the document entitled “Draft Amendment No. 2 to the Framework Agreement between the Slovak Republic and the EIF on the JEREMIE Initiative Implementation in the Slovak Republic and on amendments to Slovak Government Resolution No. 752 of 21 October 2009 as amended by Slovak Government Resolution No. 265 of 26 April 2010” (hereinafter also referred to as the “Draft Amendment to JEREMIE”) which was approved by Slovak Government Resolution No 12/2011. With its approval, the national priorities in relation to the implementation of the JEREMIE initiative in the Slovak Republic underwent changes as well.

The OPE was originally part of the JEREMIE initiative in the Slovak Republic based on Government Resolution No. 752 of 21 October 2009 because it was necessary to replace the financial resources in the amount of 27 000 000 EUR – originally contributed to the JEREMIE initiative implementation from the Operational Programme Information Society – and allocate them for the implementation of the JEREMIE initiative under the

OPE. Based on the OPE revision approved by the European Commission on 15 April 2010, the prerequisites for the implementation of the JEREMIE initiative under the OPE were created. Therefore, an indicative amount of ERDF funds totalling 27 000 000 EUR was allocated under Priority Axis 3, Operational Objective 3.1 'Air protection' to Form of Finance 04 'Other forms of finance' (i.e., repayable financing through the JEREMIE initiative in the given case). At the same time, Form of Finance 01 'Non-repayable aid' (i.e., non-returnable financial contribution) was adjusted downward by the same amount.

However, the follow-up process aimed at involving the OPE in the implementation of the JEREMIE initiative did not confirm suitability of the financial engineering instruments with respect to the OPE. During the negotiations with the European Investment Fund (hereinafter also referred to as the "EIF"), the Managing Authority for the OPE pushed for the requirement that the use of the financial engineering instruments by means of the JEREMIE initiative guarantee the accomplishment of the objectives and target values of the OPE indicators in relation to Operational Objective 3.1. This requirement is closely related to the fact that the OPE, given its focus and financial allocation, contributes to meeting the requirements arising from the EU and Slovak legislation, i.e., in the case of Priority Axis 3, the commitments of the Slovak Republic in terms of air protection.

However, the fulfilment of the above requirement could neither be guaranteed by the provisions contained in the Funding Agreement between the MoE and the EIF, nor by selecting a suitable investment instrument within the JEREMIE investment strategy. For this reason the MoE and the EIF did not enter into the Funding Agreement and, therefore, the financial resources for the implementation of the financial engineering instrument through the JEREMIE initiative were not provided.

The above facts were taken account of in the abovementioned Draft Amendment to JEREMIE. Approved by Slovak Government Resolution No. 12/2011, the above document incorporates in the national priorities the changes made with respect to the JEREMIE initiative implementation in the Slovak Republic. These changes became apparent in relation to the OPE, in which case the suitability of financial engineering instruments was not confirmed. Despite bright prospects based on a preliminary market analysis, the specific objectives of Priority Axis 3.1 'Air protection' turned out to be too restrictive for using an innovative form of support of small and medium-sized enterprises (hereinafter referred to as "SMEs") through financial engineering instrument in the advanced phase of the implementation. The commercial principles of the JEREMIE initiative implementation are not fully feasible for the purposes of the OPE, as shown by the fact that SMEs were demonstrably less interested in the repayable form of finance for environmental activities that are not primarily oriented at making profit. In the present economic situation, there are grounds for expecting that repayable financial instruments financed from the funds of the OPE would not be fully and effectively spent by the end of the programming period. Due to these facts, the above document contained a recommendation to revert back to the use of standard forms of aid, i.e., non-returnable financial contribution, in relation to the OPE and Priority Axis 3.1 'Air protection'.

The same document also suggested changes concerning the funding of the JEREMIE initiative through the individual operational programmes, based on which the Ministry of Economy of the Slovak Republic additionally allocated, under the Operational Programme 'Competitiveness and Economic Growth', an amount of 27 000 000 EUR (ERDF) and the corresponding amount of national co-financing for transfer to the EIF and, at the same time, the OPE funds in the same amount were excluded from the funding of the JEREMIE initiative.

Considering the above facts, an adjustment to the indicative distribution of the Funds contribution into categories by form of finance under Priority Axis 3 'Air protection and minimisation of adverse effects of climate changes' has been proposed, that is, a transfer of the entire amount of the indicative contribution from the ERDF totalling 27 000 000 EUR from Form of Finance 04 'Other forms of finance' (the repayable form of funding through the JEREMIE initiative in the given case) to Form of Finance 01 'Non-repayable aid' (i.e., non-returnable financial contribution).

The above change in the OPE was subsequently approved by the OPE Monitoring Committee by means of a written procedure for adopting a decision. By adjusting the indicative distribution of the Funds contribution into categories by form of finance under Priority Axis 3 'Air protection and minimisation of adverse effects of climate changes', it is once again possible to finance SMEs – as eligible beneficiaries under Operational Objective 3.1 'Air protection' – by means of non-returnable financial contribution.

As regards other reasons for the OPE revision, the operative evaluation of the OPE also **identified difficulties in the implementation** of Priority Axis 4 'Waste management' **in relation to Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal'**. Therefore, the proposed OPE revision, in particular the **proposed reallocation of the CF funds from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water'**, is also based on the reasons referred to in Article 33 (1)(d) of the General Regulation.

The proposed reallocation of the CF funds from Priority Axis 4 'Waste management' as the mainstay of the OPE revision to version 4.0 was necessitated by a real problem regarding the usability of the funds originally allocated for this axis – this regards, in particular, the activities under Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal'. The reason lies in the fact that Act No. 409/2011 Coll. on certain measures in relation to environmental burdens and on amendments to certain acts (hereinafter referred to as the "Environmental Burdens Act"), as the underlying piece of legislation defining the procedures for the remediation of environmental burdens and the basic legislative framework for applying the "polluter pays" principle including the ensuing restrictions applicable to the provision of financial resources from the EU Funds, as well as for the application of the state aid rules with respect to the remediation of environmental burdens, was not adopted in time.

The possible under-spending of funds under Operational Objective 4.4 is attributable to the fact that the relevant legislation regulating environmental burdens at the national level in the form of the Environmental Burdens Act was approved considerably later than originally expected during the negotiations and approval of the OPE. According to the original wording of the OPE, the "MoE commenced to draft a law on environmental burdens, including implementing regulations and methodological procedures. Based on the Government Plan of Legislative Tasks, the Act should be adopted in the first half of 2008." In the end, however, the Environmental Burdens Act entered into force as late as 1 January 2012.

The reason why the provision of aid from the CF for the remediation of environmental burdens under the OPE was subject to the existence of an effective law governing this field lies in the need for thorough compliance with the "polluter pays" principle, according to which the costs of removing environmental burden are borne by its generator or its legal successor. The assistance from the EU Funds for the removal of environmental burdens may be provided only if the generator is unknown or cannot be forced to bear the costs of pollution removal. Pursuant to the applicable Environmental Burdens Act, the cases when a person or an owner of a real estate with an environmental burden cannot be identified as the liable person are precisely defined in §4 (4) and (5) of the Act. The decision that a liable person cannot be identified must be made by the competent environment authorities within the proceedings pursuant to §5 of the Environmental Burdens Act. Therefore, in line with the "polluter pays" principle, it will be possible to provide – within a call under Priority Axis 4, activities under Operational Objective 4.4 for the remediation of environmental burdens – the funds from the CF for the remediation of environmental burdens only in cases specified in § 5 (5) of the Environmental Burdens Act, i.e., when the environment authority suspends the proceedings concerning the identification of a liable person on grounds that such person cannot be identified.

Following a decision by the competent environment authority declaring that a liable person cannot be identified, the Slovak Government, upon a proposal by the MoE and in accordance with §5 (7) of the Environmental Burdens Act, will decide which ministry is to perform the duties of a liable person, i.e., to ensure the remediation of the environmental burden. Before submitting an application for non-returnable financial contribution, the respective

ministry is also required to draw up, pursuant to §3 (2) of the Environmental Burdens Act, the work plan for each of the environmental burdens which is to be remediated and submit it to the competent environment authority for approval.

The implementation difficulties with respect to Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal' and the problem of the usability of CF funds originally allocated for these activities can also be attributed to complicated and lengthy procedures that would have to be undertaken so that the CF funds under Operational Objective 4.4 could also be provided for the funding of environmental burden remediation projects that are subject to the state aid rules.

In the State Program of Environmental Burdens Remediation (2010 – 2015), approved by Slovak Government Resolution No. 153/2010, the legal entities that are participants in economic competition were also identified as potential applicants. However, based on the "polluter pays" principle and pursuant to the Environmental Burdens Act, only a competent ministry may be the beneficiary (after completing all of the above procedures prescribed by law). In accordance with the *Community Guidelines on State Aid for Environmental Protection* (OJ C 82, 1.4.2008), save for the cases when remediation work is carried out by public authorities on their own land (such cases are deemed to be projects without state aid elements), it is necessary to proceed in line with the state aid rules.

When applying the state aid rules, there are two options – an individual notification of a project or, for more projects, a state aid scheme notification. In both cases, however, addressing the questions of state aid was subject to a stabilised legislative environment regulating environmental burdens at the national level and the transposition of the "polluter pays" principle into national law, which became reality as late as with the entry into force of the Environmental Burdens Act. At the same time, the approval of the state aid in both cases must be preceded by the notification process which, along with the pre-notification stage, may take up to one calendar year.

Due to complicated and lengthy procedures that would have to be undertaken to ensure that the CF funds under Operational Objective 4.4 are provided for the funding of environmental burden remediation projects that are subject to the state aid rules, there is not much time left until the end of the programming period to possibly arrange the publication of a call, complete the approval procedure and, for the most part, ensure a successful physical and financial implementation of these types of projects.

As there is no other way of supporting the above projects in terms of compliance with the EU and Slovak legislation and there is no guarantee of reaching a positive outcome in terms of the state aid scheme notification, the Managing Authority for the OPE, in cooperation with the competent section at the MoE, identified a limited number of projects which could be supported under Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal' so that their implementation could be ensured by the end of the current programming period while avoiding the risk of possible corrections being made by the EC on grounds of insufficient application of the state aid rules.

With a view to overcoming the said difficulties in the implementation of activities under Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal' within Priority Axis 4 'Waste management', we suggest that the remaining available funds be reallocated from the above priority axis to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water'.

Even though it should be noted that the existence of environmental burdens is associated with negative impacts on the environment - in particular on groundwater and surface waters, bedrock and soil - and may also pose a risk to the health of the population, and the reallocation of the portion of funds originally earmarked for activities to remove environmental burdens will result in a reduction of target values for indicators 'Number of removed environmental burdens' and 'Size of re-cultivated and remediated area of environmental burdens, including their removal', non-reallocation of a portion of funds from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1

'Integrated protection and rational utilisation of water' would ultimately not have to be associated with positive impacts on the environment, especially considering the risk of under-spending of funds for environmental burden removal activities due to the application of the "polluter pays" principle in cases when a burden generator or liable person is known and, therefore, must bear the costs of burden removal, as well as in cases to which the state aid rules apply. The reallocation of a portion of CF funds originally allocated to Priority Axis 4 'Waste management' (and in particular to Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens, including their removal', as well as available balances from other operational objectives under Operational Axis 4, namely Operational Objective 4.2 'Support of waste recovery activities', 4.3 'Environmentally friendly treatment of hazardous waste' and 4.5 'Closure and rehabilitation of landfills') will have no considerable impact towards deterioration of the functioning of Priority Axis 4 because reallocation will only involve actually non-disbursable funds. The remaining allocation for individual operational objectives will ensure sufficient support for the implementation of projects which can feasibly be supported during the current programming period, therefore, the change proposed in the current OPE revision will have no negative impacts on the environment.

In addition, another crucial reason for this reallocation is the need to utilise and concentrate all available resources on the fulfilment of Slovakia's commitments towards the EU with respect to urban waste-water treatment and collection, directly arising for Slovakia from the EU Accession Treaty. Slovakia fulfils these commitments through the National Programme of the Slovak Republic for the Implementation of Council Directive 91/271/EEC concerning urban waste-water treatment (hereinafter also referred to as the "Slovak National Programme", which was reviewed and approved by European Commission representatives. The OPE and its Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' are an essential instrument to meet these commitments.

Under Priority Axis 1, the current indicative allocation for Priority Theme 46 'Water treatment (waste water)', with its corresponding Operational Objective 1.2, represents 800 million EUR from the CF plus corresponding national co-financing. However, this allocation seems insufficient for Slovakia to comply with its commitments towards the EU under the National Programme of the Slovak Republic for the Implementation of Council Directive 91/271/EEC concerning urban waste-water treatment. According to the analyses submitted by the MoENV to the Slovak Government (Information on the preliminary analysis of the progress in the fulfilment of Slovakia's commitments with respect to urban waste-water collection and treatment for agglomerations as at 31 December 2012, acknowledged by the Slovak Government at its session on 29 June 2011), even when state budget funds and applicant's own funds are factored in, there still remains a financial gap in the amount of at least 320 million EUR with respect to the financial needs for the fulfilment of these commitments.

In the context of Slovakia's obligation to meet its commitments towards the EU and the limited availability of funds for their fulfilment, the pooling of OPE funds into Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' will create prospects for a more effective use of assistance from EU funds. Such pooling of CF funds into Priority Axis 1 is at the heart of the proposal for reallocation of funds from Priority Axis 4 'Waste management' where, on the one hand, there already are strong prospects of meeting the OPE objectives and, on the other hand, a reasonable risk of under-spending exists with respect to the activities performed under Operational Objective 4.4.

As far as the current status of meeting the indicators under Priority Axis 4 is concerned, a number of measured indicator values under Operational Objective 4.1 and 4.2 indicate that the set target values have already been exceeded (e.g., 'Number of constructed or modernised separated waste collection facilities'; 'Volume of materially recovered waste'. Some indicator values are approaching their set targets and are very likely to be exceeded given the fact that the planned indicator values do not yet reflect (and therefore cannot be taken into consideration in the operative evaluation) those projects for which contracts on providing non-returnable financial assistance were not signed as at 30 September 2012 (this applies to three calls under Operational Objective 4.1, 4.2 and 4.3).

Therefore, the further fulfilment of project indicators can be expected and so, even though target values for some indicators have been proposed to be reduced (with respect to the reallocation of the balance of available funds

from Priority Axis 4 to Priority Axis 1), ultimately, the final values of those indicators are very likely to meet the originally set target values.

The operative evaluation also assessed possible impacts of the proposed reallocation on the meeting of objectives under the Marginalized Roma Communities horizontal priority (hereinafter also referred to as "HP MRC"). It should be noted here that, with respect to supporting the HP MRC (under Operational Objective 4.1 and 4.2), the proposed reallocation does not affect CF funds for the support of Local Comprehensive Approach Strategies (LSKxP) so that the total OPE funds provided to support LSKxP reach the amount (approx. 23 million EUR) set in the Agreement on mutual cooperation and coordination in fulfilling the Marginalised Roma Communities horizontal priority, concluded between the MoENV and the Office of the Government of the SR.

Since the set target values of measurable indicators have already been met, further calls under Operational Objectives 4.1 and 4.2 beyond the scope of the planned call relevant to Local Comprehensive Approach Strategies (LSKxP) has been assessed as no longer effective. At the same time, account should be taken of the fact that under these circumstances, a call for the remaining volume of available funds, where applications are assumed to be submitted in a total volume several times exceeding the available volume, is also ineffective in light of the fact that it would impose an increased administrative as well as financial burden on applicants (who have to spend a considerable amount of time and funds on the preparation of an application for non-returnable financial assistance, while a majority of applications would not be accepted due to the limited volume of allocation), as well as on the Managing Authority (administrative processing of a large number of applications with a limited final effect).

This implies that with respect to the aforementioned rules stipulated in EU and, subsequently, Slovak legislation, the possibility to provide aid from public/EU funds to remove environmental burdens is limited and extremely complicated in terms of the overall process. Taking into account the limited time period during which the use of CF funds would be eligible (not later than by the end of 2015), it is impossible to spend all the funds originally allocated for this area. Even though it should be noted that the existence of environmental burdens is associated with negative impacts on the environment - in particular on groundwater and surface waters, bedrock and soil - and may also pose a risk to the health of the population, non-reallocation of a portion of funds from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' would ultimately not have to be associated with positive impacts on the environment. The reason is the high risk of under-spending of the funds for environmental burden remediation activities due to the application of the "polluter pays" principle in cases when a burden generator or liable person is known and, therefore, must bear the costs of remediation, as well as in cases to which the state aid rules apply. The reallocation of a portion of CF funds originally allocated to Priority Axis 4 'Waste management' (and in particular to Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal', as well as available balances from other operational objectives under Operational Axis 4, namely Operational Objective 4.2 'Support of waste recovery activities', 4.3 'Environmentally friendly treatment of hazardous waste' and 4.5 'Closure and rehabilitation of landfills') will have no considerable impact towards deterioration of the functioning of Priority Axis 4 because the proposed reallocation involves only those funds with respect to which there is a real risk of their under-spending. The remaining allocation under Priority Axis 4 'Waste management' will ensure sufficient support to projects that can be implemented in the current programming period, as well as meeting the objectives set under this priority axis.

Furthermore, the purpose of reinforcing allocation to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' and spending thus reallocated CF funds and corresponding national co-financing on urban waste-water treatment and collection activities is to mitigate the risk of failure to meet Slovakia's commitments towards the EU in this respective area. The proposed reallocation also has the potential to mitigate possible sanctions by the EU in case that these commitments are not met.

Proposal of the OPE revision specific content

Based on the outcomes of the operational OPE evaluation, the following changes will be included in the OPE revision to version 4.0:

- *Funds from the Cohesion Fund in the amount of 83 140 000 EUR (and the corresponding 15% co-financing rate from the national public funding representing 14 671 764 EUR) are reallocated from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water', i.e., for activities in urban waste-water treatment and collection in keeping with Slovakia's commitments towards the EU. The reallocation involves a transfer of a portion of CF funds from Priority Axis 4 'Waste management' to Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water', originally and indicatively allocated to Priority Theme 50 'Rehabilitation of industrial sites and contaminated land' related to Operational Objective 4.4 'Addressing the issue of environmental burdens including their removal', in the amount of 54 070 100 EUR, and to Priority Theme 44 'Management of household and industrial waste' in a total amount of 29 069 900 EUR. The transferred amount includes available underspent balances under Operational Objective 4.2 'Support to waste reuse activities' in the amount of 15 549 866 EUR, 4.3 'Environmentally friendly treatment of hazardous waste' in the amount of 683 929 EUR and 4.5 'Closure and rehabilitation of landfills' in the amount of 12 836 105 EUR.*
- As a follow-up to the above reallocation, *indicators under Priority Axis 4 'Waste management' will be changed, with target values of several indicators affected by the reallocation being adjusted downward.. At the same time, target values were increased for indicators under Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' affected by the above reallocation.*
- In connection with an increase in the financial resource from EU Funds (Cohesion Fund - hereinafter referred to as "CF") for promoting activities in urban waste-water treatment and collection in keeping with Slovakia's commitments towards the EU, *adjustment have also been made to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by priority theme under Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water', specifically the transfer of financial resources from the EU Funds (CF) in the amount of 26 789 901 EUR from Priority Theme 45 'Management and distribution of water (drinking water)', as well as the transfer of financial resources from the EU Funds (CF) in the amount of 3 347 598 EUR from Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks' to Priority Theme 46 'Water treatment (waste water)'.*
- In this regard, *the target values of indicators under Priority Axis 1 'Integrated protection and rational utilisation of water' of Operational Objective 1.1 'Supply of drinking water to citizens from public water pipelines' will also be reduced on a pro rata basis.*

The operative evaluation also confirmed the need to **incorporate into the revised OPE those changes that had already been approved by the OPE Monitoring Committee** since the previous OPE revision, which, however, due to their character (the so-called non-urgent changes), they did not require that the OPE revision draft be submitted to the European Commission; these changes include, in particular:

- *Adjustment to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by priority theme under Priority Axis 6 'Technical Assistance', i.e., a transfer of EU funding(CF) in the amount of 8 200 000 EUR from Priority Theme 86 'Evaluation and studies; information and communication' to Priority Theme 85 'Preparation, implementation, monitoring and inspection'. The transfer in question was approved by the OPE Monitoring Committee on 28 June 2011. This adjustment does not enter into environmental assessment because it is not expected to have any direct environmental impacts, but it will primarily affect the process of OPE management and implementation;*

- *Adjustments to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by priority theme under Priority Axis 5 'Protection and regeneration of natural environment and landscape' based on progress made in achieving the indicators under the said priority axis.* The revised OPE version makes adjustments to indicative amounts from ERDF funds for Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)' and Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks' in favour of Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)'. The financing of Priority Theme 51 is key to accomplishing the Priority Axis 5 objectives and achieving its indicators, because it is bound to Operational Objective 5.1 "Ensuring favourable status of habitats and species via elaboration and implementation of management plans of protected areas, including NATURA 2000 sites" and to the key activities and indicators, i.e. the drawn up management plans of protected sites and the implemented management plans. The Indicative Contribution from the ERDF was adjusted downward (under Operational Objective 5.2) by 6 670 938 EUR, whereas the Indicative Contribution from EU funding (the European Regional Development Fund – hereinafter referred to as the "ERDF") was increased by the same amount in favour of Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)', i.e., by the amount of 6 670 938 EUR which represented the reduction in the Indicative Contribution from EU funding to Priority Theme 54 'Other measures to preserve the environment and prevent risks'. Under Priority Axis 5 'Protection and regeneration of natural environment and landscape', Priority Theme 54 is related to Operational Objective 5.2 'Improved infrastructure for protection of nature and the landscape via building and developing facilities for protection of nature and the landscape' and Operational Objective 5.3 'Enhanced public information and environmental awareness, including cooperation and communication with the stakeholders', under which the target values of indicators have already been achieved or exceeded. The adjustment amounting to a considerable portion of the funds subject to transfer (from Operational Objective 5.3) – 6 329 949 EUR was approved by the OPE Monitoring Committee on 3 May 2012 in the form of a written procedure for adopting decision No. 8.

A further transfer of ERDF funds in the amount of 340 989 EUR from Priority Theme 54 (Operational Objective 5.2) to Priority Theme 51 concerns the preparation of a call under Priority Axis 5 'Protection and regeneration of natural environment and landscape'. In order to support activities related to the preparation of management plan documents for protected sites and the implementation of the approved management plan documents, the aforementioned balance of available funds is also transferred from Priority Theme 54 to Priority Theme 51 'Promotion of biodiversity and nature protection (including NATURA 2000)';

- *The transfer of ERDF funds in the total amount of 27 000 000 EUR within indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by form of financial contribution from Form of Finance 04 'Other forms of finance' to Form of Finance 01 'Non-repayable aid'.* The above transfer is carried out in relation to the exclusion of the OPE funds from the JEREMIE initiative implementation contemplated under Priority Axis 3 'Air protection and minimisation of adverse effects of climate changes'. Considering the aims of Operational Objective 3.1 'Air protection', the implementation of the JEREMIE initiative through a repayable form of aid provided to small and medium-sized enterprises did not prove to be sufficiently reasonable. Therefore the Managing Authority for the OPE again allowed small and medium-sized enterprises to receive aid under Priority Axis 3, Operational Objective 3.1 'Air protection' by means of non-repayable aid. The change in question was approved by the OPE Monitoring Committee on 3 May 2012 by means of a written procedure for adopting decision No. 8;

At the same time, adjustments and supplements made in the OPE text with respect to the OPE joining the JEREMIE initiative are deleted and the OPE sections concerned are restored into their original conditions.

- *Supplementation of the OPE core indicator entitled "Induced investment" in relation to Priority Axis 3 'Air protection and minimisation of adverse effects of climate changes' and Priority Axis 4 'Waste management' approved by the OPE Monitoring Committee on 18 September 2012 by means of a written procedure for adopting decision No. 10;*

- *An update to Annex 1 of the OPE – Indicative List of Major Projects, i.e., a major project entitled “Spiš and Tatra region – water supply and sewage” was crossed out from the list at the request of the applicant, Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s., dated 11 March 2011. In order to cover this area, the applicant currently relies on three independent projects, none of which exceeds the 50 million EUR mark. The said update which extended the Indicative List of Major Projects to contain nine projects was approved by the OPE Monitoring Committee at its 8th session on 28 June 2011.*

Also, the changes referred to above (i.e., the reallocation as well as the adjustments to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories) had a cumulative impact on:

- *Adjustments to the indicative distribution of the Funds contribution into aid categories by supported territory (Urban Areas, Rural Areas and N/A) which were caused by the fact that the priority themes affected by the reallocation or transfers contribute to the support for the above categories to a varying degree;*
- *Adjustments to the indicative distribution of the Funds allocations at the NUTS II level in the table contained in Annex 15 ‘Background and justification for indicative regional split of allocations’ which are equally caused by the fact that the priority themes affected by the reallocation or transfers contribute to the support for the individual regions to a varying degree.*

In both cases, however, the changes are not significant, be it in financial or percentage terms.

With respect to the aforementioned changes, *updates and adjustments to some data within the analyses conducted on individual priority axes* are also to be included in the main body of the OPE revision to version 4.0.

In conclusion, it should be noted that **the main role of the proposed OPE revision to version 4.0** is to reflect the needs arising from the OPE implementation process as identified by the conclusions from the internal evaluation focused on assessing the current state of affairs in the implementation of the OPE. In addition, the Managing Authority for the OPE expresses its intention, through the proposed revision, to:

- avoid possible under-spending of funds available under Operative Objective 4.4 ‘Addressing the issue of environmental burdens including their removal’ under Priority Axis 4 ‘Waste management’;
- reduce the deficit in available public funding in order for Slovakia to comply with its commitments in terms of urban waste-water collection and treatment arising from the EU Accession Treaty;
- alleviate the possible negative impacts of penalties imposed by the EU on the Slovak Republic for its possible failure to comply with the above commitments;

The reallocation of available funds from Priority Axis 4, Operational Objective 4.4 in particular, where there is a risk of under-spending allocated funds due to the limited possibility to provide assistance from EU funds for the removal of environmental burdens in cases where its generator is unknown or cannot be forced to bear the costs of burden removal, will contribute to reducing a deficit in available public funds for the fulfilment of Slovakia commitments in urban waste-water collection and treatment arising from the EU Accession Treaty.

The reasons for the reallocation therefore stem from the assessment of the current state of affairs in the OPE implementation and reflect the need to ensure physical progress in the fulfilment of the operational programme objectives and, at the same time, to increase OPE’s contribution to meeting Slovakia’s commitments towards the EU with respect to urban waste-water treatment and collection, arising from the EU Accession Treaty.

In connection with the aforementioned reallocation of a portion of funds from Priority Axis 4 to Priority Axis 1, the following adjustments are recommended in target values of measurable indicators under Priority Axis 4:

- to preserve target values for indicators ‘Number of projects for direct investment aid to small and medium-sized enterprise’; ‘Number of jobs created (gross, full time equivalent) under direct investment aid to SME’; ‘Number of jobs created’, namely taking into account the importance of an EC initiative in the area of support to

small and medium-sized enterprise and employment, as well as in order for the proposed reallocation not to affect OPE measurable indicators in the area of support to small and medium-sized enterprises and employment under Priority Axis 4 'Waste management';

- in spite of the reallocation, to preserve the target values in those cases when they have already been met, namely for indicators 'Number of waste projects'; 'Number of constructed or modernised separated waste collection facilities'; 'Volume of materially recovered waste (total for projects)'; 'Number of constructed or modernized waste material recovery facilities';
- to preserve target values for indicators related to Operational Objective 4.3, i.e., 'Number of facilities constructed for hazardous waste treatment'; 'Share of hazardous waste recovered within the projects on total hazardous waste generated in the SR'; 'Share of hazardous waste disposed within projects on total volume of hazardous waste generated in the SR', namely because the balance available under Operational Objective 4.3 and included in the reallocation from Priority Axis 4 is low, therefore the proposed reallocation is unlikely to decrease the target values for indicators related to Operational Objective 4.3;
- with respect to indicators related to Operational Objective 4.4, to adjust their target values downward based on the real parameters of sites to be remedied under the planned call; specifically, to adjust the target value for measurable indicator 'Number of removed environmental burdens' down to 23 - based on the real number of sites where the highest-risk environmental burdens will be removed in compliance with Act No. 409/2011 Coll. and the competition protection rules; and, at the same time, adjust the target value for measurable indicator 'Size of re-cultivated and regenerated area' down to 0.27 km² - based on the estimated size of site where the highest-risk environmental burdens will be removed in compliance with Act No. 409/2011 Coll. and the competition protection rules;
- in the rest of the cases (excluding those specified above), to adjust the target values for indicators downward, in proportion to the reduction in the OA4 allocation under the proposed reallocation. i.e., to adjust the target values for measurable indicator 'Volume of separated communal waste (total for projects)' down to 93 608t/year; to adjust the target value for measurable indicator 'Volume of materially recovered waste (total for projects)' down to 198 590t/year; to adjust the target value for measurable indicator 'Number of constructed or modernized waste material recovery facilities' down to 12; to adjust the target value for measurable indicator 'Volume of energy recovered waste (total for projects)' down to 46 926t/year; to adjust the target value for measurable indicator 'Number of closed and regenerated landfills' down to 57; and to adjust the target value for measurable indicator 'Size of re-cultivated and regenerated area (for Operational Objective 4.5) down to 1.00 km².

It should be noted, however, that despite the aforementioned downward adjustments of target values for relevant indicators, there are very good prospects that their final values will ultimately meet the originally set target values, taking into consideration the fact that further projects are expected to be contracted (based on the results of the on-going approval procedure, as well as the planned call for Local Comprehensive Approach Strategies under Operational Objective 4.1 and 4.2).

6. Použité zdroje

Pri spracovaní operatívneho hodnotenia Operačného programu Životné prostredie (stav k 30. 9. 2012) boli využité nasledovné podklady a materiály:

- Operačný program Životné prostredie - verzia 3.0;
- Programový manuál Operačného programu Životné prostredie - verzia v 8.0;
- Výročné správy o vykonávaní Operačného programu Životné prostredie za rok 2010 a 2011;
- Správy o vyhodnotení výziev na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok pre OP ŽP;
- Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č 1260/1999 v znení neskorších zmien a doplnení;
- Nariadenie Rady (ES) č. 1341/2008 z 18. decembra 2008; ktorým sa v súvislosti s určitými projektmi generujúcimi príjmy mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1083/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde;
- Nariadenie Rady (ES) č. 284/2009 zo 7. apríla 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, pokiaľ ide o určité ustanovenia týkajúce sa finančného riadenia;
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 539/2010 zo 16. júna 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenia č. 1083/2006 ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, pokiaľ ide o zjednodušenie určitých požiadaviek a o určité ustanovenia týkajúce sa finančného riadenia;
- Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytované z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov;
- Metodický pokyn CKO č. 10 k revízii operačných programov, aktualizácia č. 1 z 13.8.2010;
- Interné podklady vypracované Riadiacim orgánom pre Operačný program Životné prostredie (tabuľky týkajúce sa stavu čerpania finančných prostriedkov v rámci OP ŽP, tabuľky s prehľadom vývoja implementácie a výziev OP ŽP, tabuľky stavu plnenia merateľných ukazovateľov na úrovni operačných cieľov OP ŽP);
- Analýza dôvodov revízie Operačného programu Životné prostredie, vrátane návrhu konkrétneho riešenia revízie, jún 2011 - P.C.M. Group, a.s., Bratislava
- Analýza aktuálneho stavu implementácie Operačného programu Životné prostredie z hľadiska napĺňania cieľov operačného programu, vrátane návrhov riešení pre efektívnejšiu implementáciu, december 2011 - EUCONET, spol. s r.o., Bratislava
- predchádzajúce hodnotenia, správy a analýzy vykonané RO pre OP ŽP
- webové sídlo: <http://www.opzp.sk>;
- webové sídlo: <http://www.nsrr.sk>;
- webové sídlo: <http://www.vlada.gov.sk/>;
- webové sídlo: <http://eur-lex.europa.eu/>;

7. Základné údaje o spracovateľoch hodnotenia

Hodnotenie vykonali a hodnotiacu správu vypracovali:

Mgr. Zuzana Fáberová - manažér hodnotenia, odbor riadenia programov

Ing. Ľubomír Grznárik - programový manažér, odbor riadenia programov

Ing. Martin Sninčák - programový manažér, manažér hodnotenia, odbor riadenia programov

PhDr. Miroslava Hrušková, CSc. riaditeľka odboru riadenia programov

Schválil:

Ing. Martin Húska, generálny riaditeľ sekcie environmentálnych programov a projektov

V Bratislave, 15.11.2012